

ÚZEMNÝ PLÁN OBCE PRESEĽANY

NÁVRH

TEXTOVÁ ČASŤ

SPRACOVATEĽ :

HLAVNÝ RIEŠITEĽ :

OBSTARÁVATEĽ :

NITRA, 06 / 2018

NEUTRA – architektonický ateliér – Ing. arch. Peter Mizia,
Farská č.1, 949 01 Nitra

Ing. arch. Peter Mizia

Obec Preseľany

ÚLOHA : ÚZEMNÝ PLÁN OBCE PRESEĽANY
STUPEŇ: Návrh
OBSTARÁVATEĽ : Obec Preseľany
OBJEDNÁVATEĽ : Obec Preseľany
OKRES: Topoľčany
KRAJ: Nitriansky

ODBORNE SPÔSOBILÁ OSOBA NA OBSTARANIE ÚPD A ÚPP:

Ing. arch. Gertrúda Čuboňová, číslo preukazu odbornej spôsobilosti: 036

SPRACOVATEĽ : NEUTRA – architektonický ateliér – Ing. arch. Peter Mizia,
Farská č.1, 949 01 Nitra

RIEŠITEĽSKÝ KOLEKTÍV :

Riešiteľ úlohy : Ing. arch. Peter Mizia
Urbanizmus : Ing. arch. Peter Mizia
Ing. arch. Zuzana Gajová
Ing. Lucia Černá
Dopravné systémy : Ing. Miloš Gontko
Elektrifikácia : Ing. Ján Hermann
Vodné hospodárstvo : Ing. Ján Kaniansky
Plynofikácia : Ing. Vojtech Suchý
Ekológia a životné prostredie : Ing. Lucia Černá

OBSAH

- A1 Základné údaje o úlohe a území
- A2 hlavné ciele riešenia a problémy, ktoré územný plán rieši
- A3 Vyhodnotenie doterajšieho územného plánu obce
- A4 Údaje o súlade riešenia územia so zadaním

- B Riešenie územného plánu obce
- B1 Vymedzenie riešeného územia a jeho geografický opis
- B2 Vázby vyplývajúce z riešenia a zo záväzných častí územného plánu regiónu
- B3 Základné demografické, sociálne a ekonomické rozvojové predpoklady obce
- B4 Riešenie záujmového územia a širšie vzťahy, dokumentujúce začlenenie riešenej obce do systému osídlenia
- B5 Návrh urbanistickej koncepcie priestorového usporiadania
- B6 Návrh funkčného využitia územia obce s určením prevládajúcich funkčných území, vrátane určenia prípustného, obmedzujúceho a zakazujúceho funkčného využívania
- B7 Bývanie – návrh riešenia
- B8 Občianske vybavenie – sociálna infraštruktúra – návrh riešenia
- B9 Výroba a skladové hospodárstvo – návrh riešenia
- B10 Rekreácia - návrh riešenia
- B11 Vymedzenie zastavaného územia obce
- B12 Vymedzenie ochranných pásiem a chránených území podľa osobitných predpisov
- B13 Návrh riešenia záujmov obrany štátu, požiarnej ochrany , ochrany pred povodňami
- B14 Návrh ochrany prírody a tvorby krajiny vrátane prvkov územného systému ekologickej stability, ekostabilizačných opatrení a ochrany kultúrneho dedičstva
- B15 Doprava a prepravné vzťahy
- B16 Rozvoj technickej infraštruktúry
- B16.1 Zásobovanie vodou
- B16.2 Kanalizácia
- B16.3 Plynofikácia
- B16.4 Elektrifikácia
- B16.5 Spoje a zariadenia spojov
- B17 Koncepcia starostlivosti o životné prostredie, prípadne hodnotenie z hľadiska predpokladania vplyvov na životné prostredie
- B18 Vymedzenie a vyznačenie prieskumných území, chránených ložiskových území a dobývacích priestorov
- B19 Vymedzenie plôch vyžadujúcich zvýšenú ochranu, napr. záplavové územie, územie znehodnotené ťažbou
- B20 Vyhodnotenie perspektívneho použitia poľnohospodárskej a lesnej pôdy na nepoľnohospodárske účely
- B21 Hodnotenie navrhovaného riešenia najmä z hľadiska environmentálnych, ekonomických, sociálnych a územno-technických dôsledkov.

- C ZÁVÄZNÁ ČASŤ /tvorí samostatnú časť/
- D DOKLADOVÁ ČASŤ

E GRAFICKÁ ČASŤ

1. Širšie vzťahy	M 1:50 000
2. Komplexný výkres priestorového usporiadania a funkčného využívania územia k.ú. Preseľany	M 1:10 000
3. Výkres ochrany prírody a tvorby krajiny, vrátane prvkov ÚSES	M 1:10 000
4. Výkres ochrany prírody a tvorby krajiny, stresové javy	M 1:10 000
5. Komplexný výkres priestorového usporiadania a funkčného využívania územia s vyznačenou záväznou časťou riešenia	M 1:2 880
6. Výkres organizácie a regulácie územia	M 1:2 880
7. Výkres verejnoprospešných stavieb	M 1:2 880
8. Výkres verejného dopravného vybavenia	M 1:2 880
9. Výkres verejného technického vybavenia - elektrifikácia, plynofikácia, telekomunikácie	M 1:2 880
10. Výkres verejného technického vybavenia - vodné hospodárstvo	M 1:2 880
11. Výkres perspektívneho použitia poľnohospodárskej pôdy a lesnej pôdy na nepoľnohospodárske účely	M 1:2 880

A 1 ZÁKLADNÉ ÚDAJE O ÚLOHE A ÚZEMÍ

OBSTARÁVATEĽ:	Obec Preseľany Starosta obce: Juraj Trstňan
KÓD OBCE:	505404
ODBORNE SPÔSOBILÁ OSOBA NA OBSTARÁVANIE ÚPD A ÚPP:	Ing. arch. Gertrúda Čuboňová
SPRACOVATEĽ:	NEUTRA – Ing. arch. Peter Mizia, architektonický ateliér, Farská 1, 949 01 Nitra

A 2 HLAVNÉ CIELE RIEŠENIA A PROBLÉMY, KTORÉ ÚZEMNÝ PLÁN RIEŠI

A 2.1. Dôvody pre obstaranie územného plánu

- Dôvody na vypracovanie územnoplánovacej dokumentácie ÚPN obce Preseľany:
- Posledný platný ÚPN obce Preseľany (ďalej len ÚPN) bol spracovaný v roku 1986 a schválený uznesením pléna Okresného národného výboru v Topoľčanoch č. 2/1986 zo dňa 26.9.1986. Zmeny a doplnky ÚPN obce Preseľany boli schválené obecným zastupiteľstvom v Preseľanoch uznesením č.37/2002 bod C1 dňa 26.4.2002. Pôvodný územný plán sa v mnohých ohľadoch naplnil a už nevyhovuje ďalším súčasným rozvojovým potrebám a tendenciám obce.
 - Obec má záujem o vypracovanie aktuálnej územnoplánovacej dokumentácie v digitálnej forme a začleniť sa medzi územia s regulovaným vývojom.
 - Je snaha zabezpečiť väčšiu účasť občanov na rozvoji a zveľaďovaní obce;
 - Zosúladiť záujmy obecné so záujmami celospoločenskými, rešpektovaním aktuálneho ÚPN regiónu Nitrianskeho kraja;
 - Pri tvorbe územnoplánovacej dokumentácie rešpektovať vlastnícke vzťahy;
 - Umožniť rozvoj vitálnych funkcií sídelného útvaru, rozvoj obytnej funkcie, výroby, služieb podnikateľských aktivít, rekreácie a turizmu;
 - Chrániť prírodné hodnoty upriamiť pozornosť na riešenie ekologických problémov obce a rešpektovať nové zmeny technického, civilizačného a sociálno-ekonomického charakteru. Zamedziť realizácii takých stavieb ktoré by akýmkoľvek spôsobom narušili bezpečnosť obyvateľstva, prírodné hodnoty a charakter územia.

Zadanie je spracované v zmysle zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku v znení neskorších predpisov a vykonanými Prieskumami a rozbormi, ktoré sú prvou fázou nevyhnutnou pre spracovanie nového územného plánu (ÚPN) obce Preseľany. Zadanie je vypracované na základe zmluvy o dielo č. 2/2015, ktorá bola medzi objednávateľom a spracovateľom uzavretá ako zmluva na poskytnutie služby na vypracovanie územnoplánovacej dokumentácie – ÚPN obce Preseľany a bola uzavretá medzi zmluvnými stranami podľa § 10 zákona o verejnom obstarávaní po vyhodnotení súťaže na dodávateľa uvedenej územnoplánovacej dokumentácie.

Návrh je vypracovaný na základe zmluvy o dielo č. 2/2015, ktorá bola medzi objednávateľom a spracovateľom uzavretá ako zmluva na poskytnutie služby na vypracovanie územnoplánovacej dokumentácie – ÚPN obce Preseľany a bola uzavretá medzi zmluvnými stranami v súlade so zákonom o verejnom obstarávaní (§ 9 odsek 9 zákona 25/2006 Z.z o verejnom obstarávaní v znení neskorších zmien a doplnkov), po vyhodnotení súťaže na dodávateľa uvedenej územnoplánovacej dokumentácie.

A 2.2. Určenie hlavných cieľov rozvoja územia vyjadrujúcich rozvojový program spracovateľa

Všeobecné zásady rozvoja obce a spádového územia:

- na základe vykonaných prieskumov a rozborov v zastavanom území a v katastrálnom území obce navrhnuť optimálny rozvoj obce na návrhové obdobie;
- zapracovať všetky zámery, štúdie a projekty (rekonštrukcia miestnych komunikácií a chodníkov, kanalizácie a vodovodu);
- vytvoriť územno-technické predpoklady pre rozvoj bytovej výstavby a spôsob využitia pozemkov, na ktorých sa nachádzali neobývané, ťažko poškodené domy;
- navrhnuť umiestnenie chýbajúcej občianskej vybavenosti;
- navrhnuť chýbajúcu technickú vybavenosť;
- vytvoriť územno-technické predpoklady pre formovanie a plánovité budovanie sídelného centra v ťažiskovej polohe referenčného uzla;
- v celom riešenom území navrhnuť opatrenia s cieľom posilniť ekologickú stabilitu územia;
- vytvárať územnotechnické predpoklady pre rozvoj malého, stredného podnikania agrotistiky a rodinných fariem;
- vzhľadom na miestnu tradíciu a významný potenciál je potrebné podporovať remeselné zručnú časť obyvateľstva – rozvoj remesiel -včelárstvo, košíkárstvo, kováčstvo;
- vytváranie územno-technických podmienok pre rozvoj rekreačných a turistických služieb, drobného podnikania – nových pracovných príležitostí;
- vytvoriť predpoklady pre rozvoj turistiky, prechodného ubytovania;
- obec formovať ako reprezentatívne obytné centrum, podporovať a udržiavať všetky pamiatky, zvláštnosti a tradície;
- v oblasti centra vytvoriť územnotechnické predpoklady pre lokalizáciu vybavenosti a služieb;

Hlavným cieľom vypracovania Územného plánu obce Preseľany je zabezpečiť pre samosprávny orgán obce záväzný územnoplánovací dokument, ktorý bude vhodným regulačným nástrojom rozvoja obce pre návrhové obdobie:

- pre koordinovanú realizáciu optimálnej rozvojovej urbanistickej koncepcie priestorového a funkčného usporiadania obce a jej katastrálneho územia,
- pre vecnú a časovú koordináciu urbanisticko-architektonických, krajinných a územno-technických rozvojových činností, opatrení a vzťahov ovplyvňujúcich životné prostredie, prírodné, kultúrno-historické a krajinné hodnoty územia, v súlade s celospoločenskými princípmi trvalo udržateľného rozvoja.
- ÚPN obce bude riešený v súlade s aktuálnym ÚPN regiónu Nitrianskeho kraja a jeho záväznou časťou.

A 3 VYHODNOTENIE DOTERAJŠIEHO ÚZEMNÉHO PLÁNU OBCE

Posledný platný ÚPN obce Preseľany (ďalej len ÚPN) bol spracovaný v roku 1986 a schválený uznesením pléna Okresného národného výboru v Topoľčanoch č. 2/1986 zo dňa 26.9.1986. Zmeny a doplnky ÚPN obce Preseľany boli schválené obecným zastupiteľstvom v Preseľanoch uznesením č.37/2002 bod C1 dňa 26.4.2002. Vzhľadom na skutočnosť, že pôvodný ÚPN sa v mnohých ohľadoch naplnil a už nevyhovuje ďalším, súčasným rozvojovým potrebám a tendenciám obce je nepostačujúci pre rozhodovanie a regulovanie jednotlivých funkčných zložiek obce. Obec má záujem o vypracovanie aktuálnej územnoplánovacej dokumentácie, ktorá zohľadní zmeny, predchádzajúci vývoj obce a bude vyhotovená v digitálnej forme.

A 4 ÚDAJE O SÚLADE RIEŠENIA ÚZEMIA SO ZADANÍM

Zadanie je priamym, východiskovým podkladom pre vypracovanie ÚPN obce Preseľany. Zadanie bolo schválené uznesením č. 78/2017 na zasadnutí obecného zastupiteľstva dňa 15.12.2017 v Preseľanoch a predtým prerokované s príslušnými orgánmi územného plánovania a dotknutými inštitúciami. ÚPN obce je spracovaný v súlade s týmto dokumentom.

O tom, ako sa plnia jednotlivé požiadavky zadania podrobnejšie pojednávajú príslušné kapitoly tejto správy. Územný plán rieši v kontexte s celým záujmovým územím rozvojové lokality, ktoré boli schválené v dokumente: Zadanie ÚPN obce Preseľany .

Konkrétne sa jedná o nasledujúce funkčné plochy - rozvojové lokality v súlade so schváleným zadáním a ich integráciu a začlenenie do súčasnej sídelnej štruktúry:

Vonkajšie a vnútorné rozvojové lokality – Preseľany :

- 1) Vybavenosť komerčného charakteru, rekreácia a šport I. etapa;
- 2) Vybavenosť komerčného charakteru, rekreácie a šport II. etapa;
- 3) Ovocný sad, Bio farma /lokalita: Boťanovské a Pažiť/;
- 4) Revitalizácia biotopu /lokalita: Pažiť/;
- 5) IBV "Horné lúky";
- 6) IBV Preseľany - Pri rieke Nitra;
- 7) HBV - "Pri rieke Nitra";
- 8) IBV - "Za školou";
- 9) HBV - "Za školou";
- 10) IBV - "Na hlavnej";
- 11) Zberný dvor druhotných surovín;
- 12) Areál priemyslu, výroby a podnikania I. etapa /lokalita: Liahne/;
- 13) Areál priemyslu, výroby a podnikania II. etapa /lokalita: Liahne/;
- 14) Areál priemyslu, výroby a podnikania III. etapa /lokalita: Liahne/;
- 15) Suchý polder /lokalita: Chrásťočka/;
- 16) Rekultivácia skládky /lokalita: Bočiny/;
- 17) Agroturistický areál "Mancickov" /lokalita: Mancickov/.

B RIEŠENIE ÚZEMNÉHO PLÁNU OBCE

B 1 VYMEDZENIE RIEŠENÉHO ÚZEMIA A JEHO GEOGRAFICKÝ OPIS

Obec Preseľany sa rozprestiera na južnom Slovensku, v Nitrianskom samosprávnom kraji, v okrese Topoľčany. Územie obce Preseľany sa zaraďuje podľa klasifikácie územných jednotiek nasledovne: NUTS 1 Slovenská republika (SK0), NUTS 2 Západné Slovensko (SK02), NUTS 3 Nitriansky kraj (SK023), NUTS 4 okres Topoľčany (SK0236), NUTS 5 Preseľany (SK0236505404).

Zemepisné súradnice sú 48°27'04" severnej zemepisnej šírky a 18°06'00" východnej zemepisnej dĺžky.

Riešeným územím je priestor ohraničený katastrálnou hranicou obce Preseľany. Obec je členená na jednotlivé územno-priestorové celky a tie na jednotlivé ulice bez pomenovania. Celková výmera katastrálneho územia je 1 190,1 052 ha.

Zastavané územie predstavuje výmeru 113,6038 ha. Katastrálne územie obce Preseľany hraničí so susednými katastrami:

na severe s k.ú. Belince a k.ú. Kamanová;

na západe s k.ú. Čermany;

na západe s k.ú. Výčapky a s k.ú. Sul'any (zároveň i s hranicou okresu Nitra);

na juhu s k.ú. Hrušovany;

na východe s k.ú. Horné Lefantovce (zároveň i s hranicou okresu Nitra);

na východe s k.ú. Oponice;

Chotár obce sa rozprestiera vo výške od 254 (oblasť "Kopanice" - "Vinice") po približne 151 m n. m. (východná časť katastrálneho územia obce), stred obce má výšku približne 156 m n.m.. Obec je priestorovo limitovaná dvoma faktormi a to prírodným - obec leží na pravobrežnej strane rieky Nitry, ktorá obmýva obec z východnej strany, a antropogénnym faktorom - zo západnej strany obec hraničí so železničnou traťou. Chotár je mierne členitý, zo západnej strany sa postupne zvažuje k samotnej obci, až po rieku Nitra. Chotár je čiastočne zalesnený, remízkami, enklávami, či pobrežnou zeleňou popri rieke, prevládajúcu funkciu má však orná pôda.

Z hľadiska morfológico-genetického typu ide o skupinový cestný typ obce.

B 2 VÄZBY VYPLÝVAJÚCE Z RIEŠENIA A ZO ZÁVÄZNÝCH ČASTÍ ÚZEMNÉHO PLÁNU REGIÓNU

Územný plán regiónu Nitrianskeho kraja bol schválený uznesením č. 113/2012 na 23. riadnom zasadnutí Zastupiteľstva Nitrianskeho samosprávneho kraja, konaného dňa 14. mája 2012 a jeho záväzná časť bola vyhlásená Všeobecne záväzným nariadením č.2/2012 zo dňa 14. mája 2012. Dokument nadobudol účinnosť dňom 29. mája 2012.

Územný plán regiónu Nitrianskeho kraja a jeho Zmeny a Doplnky č.1 boli schválené uznesením č. 111/2015 zo 16. riadneho zasadnutia Zastupiteľstva Nitrianskeho samosprávneho kraja, konaného dňa 20. júla 2015 a ktorých záväzná časť bola vyhlásená Všeobecne záväzným nariadením NSK č.6/2015.

Kapitola obsahuje požiadavky, ktoré vyplývajú z vyššie uvedenej nadradenej dokumentácie, majú záväzný charakter a sú usporiadané podľa jednotlivých uvedených oblastí.

I. Záväzné regulatívy územného rozvoja Nitrianskeho kraja

1. Zásady a regulatívy štruktúry osídlenia, priestorového usporiadania a funkčného využívania územia z hľadiska rozvoja osídlenia a rozvoja sídelnej štruktúry

- 1.13. Podporovať rozvoj obcí ako centier lokálneho významu
 - 1.13.6. Topoľčany: Solčany, Veľké Ripňany, Prašice, Bojná, Radošina, Ludanice, Kovarce, Preseľany
- 1.14. Podporovať v centrách lokálneho významu predovšetkým zariadenia v:
 - 1.14.1. školstve - materské a základné školy;
 - 1.14.2. zdravotníctve - zdravotné strediská s ambulanciami všeobecných lekárov, lekárne;
 - 1.14.3. telekomunikáciách - pošty;
 - 1.14.4. službách - stravovacie zariadenia;
 - 1.14.5. kultúrno - spoločenskej oblasti - kiná, kultúrne domy, knižnice;
 - 1.14.6. oblasti športu a rekreácie - telocvične, otvorené športoviská;
 - 1.14.7. oblasti obchodu - obchody s komplexným základným sortimentom tovarov.
- 1.15. Podporovať územný rozvoj v smere rozvojových osí ležiacich na území Nitrianskeho kraja
 - výstavbou príslušných zariadení infraštruktúry a komunikačných zariadení a to:
 - 1.15.3. ponitrianskej rozvojovej osi druhého stupňa (Bánovce nad Bebravou) - Topoľčany Nitra - Nové Zámky - Komárno;
- 1.16. Podporovať rozvoj vidieckeho osídlenia, adekvátne k forme sídelného rozvoja v jednotlivých historicky vyvinutých charakteristických tradičných kultúrohistorických

regiónov na území Nitrianskeho kraja, s cieľom vytvoriť rovnocenné životné podmienky obyvateľov, čo znamená:

- 1.16.2. zachovávať pôvodný špecifický ráz vidieckeho priestoru, vychádzať z pôvodného charakteru zástavy a historicky utvorenej okolitej krajiny; zachovať historicky utváraný typ zástavby obcí a zohľadňovať národopisné špecifiká jednotlivých regiónov;
- 1.16.3. a dbať na zamedzenie, resp. obmedzenie možných negatívnych dôsledkov týchto činností na krajinné a životné prostredie vidieckeho priestoru;
- 1.16.4. vytvárať podmienky dobrej dostupnosti vidieckych priestorov k sídelným centrá, podporovať výstavbu verejného dopravného a technického vybavenia obcí, moderných informačných technológií tak, aby vidiecke priestory vytvárali kultúrne a pracoviskovo rovnocenné prostredie voči urbánnym priestorom a dosiahnuť tak skĺbenie tradičného vidieckeho prostredia s požiadavkami na moderný spôsob života.
- 1.17. Vytvárať podmienky pre kompaktný územný rozvoj zastavaných území jednotlivých obcí
a nepripúšťať výstavbu nových oddelených samostatných častí obce, ako aj vylúčiť výstavbu v inundačných územiach vodných tokov a na pobrežných pozemkoch vodných tokov.
- 1.18. Pokračovať v systematickom prieskume radiačnej záťaže obyvateľstva a vyčleniť územia
a oblasti, kde sú potrebné protiradónové opatrenia pri výstavbe nových objektov alebo kde je nutné realizovať sanačné opatrenia v už existujúcom bytovom fonde s cieľom chrániť obyvateľov pred touto záťažou; na území, na ktorom je potrebné vzhľadom na výsledky monitorovania záťaže radónom realizovať potrebné protiradónové opatrenia, neplánovať výstavbu rekreačných objektov, nemocníc, školských a predškolských zariadení a liečební.

2. Zásady a regulatívy rozvoja rekreácie, cestovného ruchu a kúpeľníctva

Rozvíjať zvyšovanie kvality rekreačných priestorov, rekreačných areálov, najmä kúpalísk a termálnych kúpalísk, a úroveň poskytovania služieb rekreačného charakteru.

- 2.7. Vytvárať podmienky pre rozvoj vidieckeho turizmu a jeho formy agroturizmu.
- 2.8. Lokalizovať potrebnú vybavenosť v obciach ležiacich v blízkosti rekreačných cieľov, do voľnej krajiny umiestňovať len tú vybavenosť, ktorá sa viaže bezprostredne na uskutočňovanie činností, závislých na prírodných danostiach.
- 2.9. Zabezpečiť prímestskú rekreáciu pre obyvateľov väčších miest v ich záujmovom území. Týka sa to predovšetkým miest Nitra, Nové Zámky, Komárno (Apály), Levice a Topoľčany, Šaľa, Zlaté Moravce a tiež miest Hurbanovo, Kolárovo, Šahy, Šurany, Vráble, Tlmače, Želiezovce.
- 2.10. Vytvárať podmienky pre realizáciu území lesoparkového charakteru lokálneho významu pri menších obciach, najmä pri obciach s rekreačným významom a prepájať centrá obcí, rekreačné areály s územiami lesoparkového charakteru.
- 2.11. Podporovať rozvoj vinohradníctva a vinárstva zachovaním a udržiavaním viníc ako prírodných zdrojov a súčasne cenných historických prvkov v krajinnom obraze vidieckej i mestskej krajiny.
- 2.13. Podporovať rozvoj spojitého, hierarchicky usporiadaného bezpečného, šetrného systému cyklotrás, slúžiaceho pre rozvoj cykloturistiky ale aj pre rozvoj urbanizačných

väzieb medzi obcami/ mestami, rekreačnými lokalitami, významnými územiami s prírodným alebo kultúrne-historickým potenciálom (rozvoj prímestskej rekreácie, dochádzanie za zamestnaním, vybavenosťou, vzdelaním, kultúrou, športom, ...)

- 2.13.1. previazaním línií cyklotrás podľa priestorových možností s líniami korčuliarskych trás, jazdeckých trás, peších trás a tiež s líniami sprievodnej zelene,
- 2.13.2. rozvojom cyklotrás mimo (najmä frekventovaných) ciest, rozvoj bezpečných križovaní cyklotrás s ostatnými dopravnými koridormi, budovanie ľahkých mostných konštrukcií ponad vodné toky v miestach križovania cyklotrás s vodnými tokmi,
- 2.13.3. rozvojom rekreačnej vybavenosti pozdĺž cyklotrás, osobitnú pozornosť venovať vybavenosti v priesečníkoch viacerých cyklotrás.
- 2.16. Regulovať rozvoj rekreácie v lokalitách tvoriacich prvky ÚSES, rekreačný potenciál v lesných ekosystémoch využívať v súlade s ich únosnosťou.

3. Zásady a regulatívy z hľadiska rozvoja hospodárstva a regionálneho rozvoja kraja

3.1. V oblasti hospodárstva

- 3.1.3. Vytvárať územnotechnické podmienky pre rozvoj malého a stredného podnikania predovšetkým v suburbanizačných priestoroch centier osídlenia miest Nitra, Topoľčany, Zlaté Moravce, Šaľa, Nové Zámky a Komárno.
- 3.1.5. Podporovať rozvoj územnotechnických podmienok k zamedzovaniu a dosahovaniu znižovania negatívnych dôsledkov odvetví hospodárstva na kvalitu životného prostredia a k obmedzovaniu prašných emisií do ovzdušia.

3.2. V oblasti priemyslu a stavebníctva

- 3.2.2. Podporovať rôzne typy priemyselných parkov na základe zhodnotenia ich externých lokalizačných faktorov v lokalitách, kde sú preukázané najvhodnejšie územnotechnické podmienky a sociálne predpoklady pre ich racionálne využitie, so zohľadnením podmienok susediacich regiónov.

3.3. V oblasti poľnohospodárstva a lesného hospodárstva

- 3.3.1. Rešpektovať poľnohospodársku a lesnú pôdu ako faktor limitujúci urbanistický rozvoj.
- 3.3.2. Rešpektovať a zachovať prírodné, kultúrne a historické dedičstvo vo vinohradníckych oblastiach a vylúčiť urbanistické zásahy na plochách, ktoré predstavujú historicky vytvorenú charakteristickú kultúrnu krajinu v danej oblasti.
- 3.3.3. Zabezpečovať protieróznú ochranu poľnohospodárskej pôdy prvkami vegetácie v rámci riešenia projektov pozemkových úprav a agrotechnickými opatreniami zameranými na optimalizáciu štruktúry pestovaných plodín, v nadväznosti na prvky územného systému ekologickej stability.
- 3.3.4. Vytvárať podmienky pre výsadbu izolačnej zelene v okolí hospodárskych dvorov.
- 3.3.6. Rešpektovať výmeru lesnej pôdy na plochách poľnohospodársky nevyužitelných nelesných pôd a na pozemkoch porastených lesnými drevinami, evidovaných v katastri nehnuteľnosti v druhu poľnohospodárska pôda.
- 3.3.9. Vytvárať územnotechnické podmienky pre zachovanie stability lesných porastov lužných stanovišť, zabrániť neodborným zásahom do hydrologických pomerov, pred každým plánovaným zásahom posúdiť jeho vplyv na hydrologické pomery vzhľadom na protipovodňové opatrenia,

- 3.3.10. Netrieštiť ucelené komplexy lesov pri návrhu koridorov technickej infraštruktúry a líniových stavieb.

4. Zásady a regulatívy z hľadiska rozvoja sociálnych vecí

4.2. V oblasti zdravotníctva

- 4.2.2. Vytvárať podmienky pre rovnocennú prístupnosť a rovnocennú dostupnosť obyvateľov jednotlivých oblastí kraja k nemocničným zariadeniam a zdravotníckym službám.
- 4.2.3. Vytvárať územno - technické predpoklady pre rozvoj agentúr domácej ošetrovateľskej starostlivosti, domov ošetrovateľskej starostlivosti, geriatrických centier, stacionárov a zariadení liečebnej starostlivosti v priemete celého územia kraja.

4.3. V oblasti sociálnych vecí

- 4.3.1. Rekonštruovať a obnovovať budovy a zariadenia sociálnych služieb, komplexne modernizovať sociálnu infraštruktúru v existujúcich zariadeniach sociálnych služieb.
- 4.3.2. Zabezpečovať rovnomernú sieť zariadení sociálnych služieb a terénnych služieb tak, aby územie Nitrianskeho kraja bolo v tejto oblasti sebestačné a vytvoriť z hľadiska kvality aj kvantity sieť dostupnú všetkým občanom v sociálnej a hmotnej núdzi.
- 4.3.3. Vytvárať územnotechnické podmienky pre nové, nedostatkové či absentujúce druhy sociálnych služieb vhodnou lokalizáciou na území kraja a zamerať pozornosť na také sociálne služby, ktorých cieľom je najmä podpora zotrvania klientov v prirodzenom sociálnom prostredí (terénne a ambulantné sociálne služby, sociálne služby v zariadeniach s týždenným pobytom), podpora sebestačnosti rodín, osobitne rodín s malými deťmi, realizovanie nízkoprahových aktivít pre rôzne marginalizované skupiny.
- 4.3.4. Podporovať sociálnu inklúziu prostredníctvom rozvoja sociálnych a zdravotníckych služieb s osobitným zreteľom na marginalizované komunity.
- 4.3.5. Očakávať nárast podielu obyvateľov v poproduktívnom veku v súvislosti s predpokladaným demografickým vývojom a zabezpečiť vo vhodných lokalitách primerané nároky na zariadenia poskytujúce pobytovú sociálnu službu (pre seniorov, pre občanov so zdravotným postihnutím).

4.4. V oblasti duševnej a telesnej kultúry

- 4.4.1. Podporovať rozvoj zariadení kultúry v súlade s polycentrickým systémom osídlenia.
- 4.4.2. Rekonštruovať, modernizovať a obnovovať kultúrne objekty, vytvárať podmienky pre ochranu a zveľaďovanie kultúrneho dedičstva na území kraja formou jeho vhodného využitia pre občiansku vybavenosť.
- 4.4.3. Podporovať stabilizáciu založenej siete zariadení kultúrno-rekreačného charakteru lokálneho významu.
- 4.4.4. Rozvíjať zariadenia pre športovo-telovýchovnú činnosť a vytvárať pre ňu podmienky v urbanizovanom aj vidieckom prostredí v záujme zlepšenie zdravotného stavu obyvateľstva.

5. Zásady a regulatívy z hľadiska starostlivosti o životné prostredie, ochrany prírody a tvorby krajiny, vytvárania a udržiavania ekologickej stability a ochrany pôdneho fondu

5.1. V oblasti starostlivosti o životné prostredie

- 5.1.1. Zohľadňovať pri umiestňovaní činností na území kraja ich predpokladané vplyvy na životné prostredie a realizáciou vhodných opatrení dosiahnuť odstránenie, obmedzenie alebo zmiernenie prípadných negatívnych vplyvov.
- 5.1.2. Uprednostňovať pri budovaní nových priemyselných areálov a prevádzok zariadenia a technológie spĺňajúce národné limity a zároveň limity stanovené v environmentálnom práve EÚ.
- 5.1.3. Zabezpečovať podmienky pre postupnú účinnú sanáciu starých environmentálnych záťaží - bývalé skládky komunálneho odpadu, odkaliská a iné pozostatky z banskej ťažby.
- 5.1.4. Podporovať výsadbu ochrannej a izolačnej zelene v blízkosti železničných tratí, frekventovaných úsekov ciest a v blízkosti výrobných areálov,
- 5.1.5. Podporovať, v súlade s projektmi pozemkových úprav území, revitalizáciu skanalizovaných tokov, kompletizáciu sprievodnej vegetácie výsadbou pásov domácich druhov drevín a krovín pozdĺž tokov, zvýšenie podielu trávnych porastov na plochách okolitých mikrodepresií, čím vzniknú podmienky pre realizáciu navrhovaných biokoridorov pozdĺž tokov.

5.2. V oblasti ochrany prírody a tvorby krajiny

- 5.2.1. Vytvárať územnotechnické podmienky pre ekologicky optimálne využívanie územia, rešpektovanie, prípadne obnovenie funkčného územného systému ekologickej stability, biotickej integrity krajiny a biodiverzity na úrovni národnej, regionálnej aj lokálnej, čo v území Nitrianskeho kraja znamená venovať pozornosť predovšetkým vyhláseným chráneným územiam podľa platnej legislatívy, územiam NATURA 2000, prvkom územného systému ekologickej stability.
- 5.2.2. Odstraňovať pôsobenia stresových faktorov (skládky odpadov, konfliktné uzly a pod.) v územiach prvkov územného systému ekologickej stability.
- 5.2.3. Zabezpečiť v miestach s intenzívnou veternou a vodnou eróziou protieróznou ochranu pôdy uplatnením prvkov územného systému ekologickej stability, a to najmä biokoridorov, prevažne v oblastiach Podunajskej pahorkatiny.
- 5.2.4. Vytvárať územnotechnické podmienky pre realizáciu výsadby pôvodných a ekologicky vhodných druhov drevín v nivách riek, na plochách náchylných na eróziu a pri prameniskách, podporovať zvýšenie podielu nelesnej stromovej a krovínovej vegetácie (hlavne pozdĺž tokov, kanálov a ciest a v oblasti svahov Podunajskej pahorkatiny).
- 5.2.5. Vytvárať územnotechnické podmienky pre priechodnosť existujúcich prekážok na vodných tokoch a líniových stavbách v krajine pre migrujúce živočíchy dodatočnými technickými opatreniami.
- 5.2.7. Zachovávať pri rekultiváciách vo vinohradníckych oblastiach prirodzené biokoridory a pri vinohradoch s eróziou zvyšovať podiel ekostabilizačných prvkov.
- 5.2.8. Podporovať aby podmáčané územia s ornou pôdou v oblasti Podunajskej roviny a pahorkatiny boli upravené na trvalé trávne porasty, resp. zarastené vlhkomilnou vegetáciou.
- 5.2.9. Podporovať a ochraňovať územnoplánovacími nástrojmi nosné prvky estetickej kvality a typického charakteru voľnej krajiny (prirodzené lesné porasty, historicky vyvinuté časti kultúrnej krajiny, lúky a pasienky, nelesnú drevinovú vegetáciu v poľnohospodárskej krajine v podobe remízok, medzí, stromoradií, ako aj mokrade a vodné toky s brehovými porastmi a pod.) a podporovať miestne krajinné identity rešpektovaním prírodného a kultúrno-historického dedičstva.

- 5.2.10. Rešpektovať požiadavky ochrany prírody a krajiny vyplývajúce z medzinárodných dohovorov (Bonnský, Bernský, Ramsarský, Haagský, Dunajský, Európsky dohovor o krajine a pod.)
- 5.2.11. Rešpektovať krajinu ako základnú zložku kvality života ľudí v mestských i vidieckych oblastiach, v pozoruhodných, všedných i narušených územiach.

5.3. V oblasti využívania prírodných zdrojov

- 5.3.3. Sledovať environmentálne ciele na zabezpečenie ochrany vôd a ich trvalo udržateľného využívania ako sú: postupné znižovanie znečisťovania prioritnými látkami, zastavenie alebo postupné ukončenie emisií, vypúšťania a únikov prioritných nebezpečných látok.
- 5.3.4. Rešpektovať ochranné pásmo lesov do vzdialenosti 50 m od hranice lesného pozemku.
- 5.3.5. Uprednostňovať prirodzenú drevinovú skladbu porastov na jednotlivých stanovištiach za účelom potrebného zvyšovania infiltračnej schopnosti a retenčnej kapacity lesných pôd.
- 5.3.6. Nespôsobovať pri územnom rozvoji fragmentáciu lesných ekosystémov.
- 5.3.7. Minimalizovať pri územnom rozvoji možné zábery poľnohospodárskej pôdy a lesných pozemkov a funkčné využitie územia navrhovať tak, aby čo najmenej narušalo organizáciu poľnohospodárskej pôdy a jej využitie so zachovaním výraznej ekologickej a environmentálnej funkcie, ktorú poľnohospodárska pôda a lesné pozemky popri produkčnej funkcii plnia.

6. Zásady a regulatívy usporiadania územia z hľadiska kultúrohistorického dedičstva

- 6.1. Rešpektovať kultúrne dedičstvo s jeho potenciálom v zmysle Európskeho dohovoru o kultúrnom dedičstve, Európskeho dohovoru o ochrane archeologického dedičstva a Deklarácii Národnej rady SR o ochrane kultúrneho dedičstva, predovšetkým vyhlásené kultúrne pamiatky, vyhlásené a navrhované na vyhlásenie urbanistické súbory (mestské pamiatkové rezervácie, pamiatkové zóny a ich ochranné pásma).
- 6.3. Akceptovať a nadväzovať pri novej výstavbe na historicky utvorenú štruktúru osídlenia s cieľom dosiahnuť ich vzájomnú funkčnú a priestorovú previazanosť pri zachovaní identity a špecifčnosti historického osídlenia.
- 6.4. Rešpektovať kultúrno-historické urbanistické celky a architektonické objekty a areály ako potenciál kultúrnych, historických, spoločenských, technických, hospodárskych a ďalších hodnôt charakterizujúcich prostredie.
- 6.5. Rešpektovať typickú formu a štruktúru osídlenia charakterizujúcu jednotlivé etnokultúrne a hospodársko-sociálne celky a prírodno-klimatické oblasti, dominantné znaky typu kultúrnej krajiny so zachovanými vinohradníckymi oblasťami, oblasťami štálov a rôznych foriem vidieckeho osídlenia, vrátane rozptýleného osídlenia.
- 6.6. Rešpektovať a akceptovať v diaľkových pohľadoch a v krajinnom obraze historicky utvorené dominanty spolu s vyhlásenými a navrhovanými ochrannými pásmami pamiatkového fondu.
- 6.7. Zohľadňovať a revitalizovať v územnom rozvoji kraja:
 - 6.7.3. známe a predpokladané lokality archeologických nálezísk a nálezov, v zmysle pamiatkového zákona;
 - 6.7.7. pamätihodnosti, ktorých zoznam vedú jednotlivé obce.

- 6.9. Zohľadňovať archeologické lokality a náleziská, ktoré v Nitrianskom kraji majú mimoriadny význam najmä z hľadiska pravekého a starovekého osídlenia. Kultúrne dedičstvo a pamiatkový fond s dôrazom na ochranu archeologických lokalít a nálezov je podľa pamiatkového zákona limitujúcim faktorom využívania územia nielen nad terénom, ale najmä pod terénom, kde sa nachádzajú rôzne vrstvy a stopy hmotnej časti kultúrneho dedičstva.

7. Zásady a regulatívy verejného dopravného vybavenia

- 7.9. Rešpektovať dopravnú infraštruktúru celoštátnej úrovne - koridory ciest
- 7.9.3. Nitra - Topoľčany - (Partizánske), s vetvami Topoľčany - (Chynorany), Nitra (Hlohovec).
- 7.10. Rešpektovať dopravnú infraštruktúru nadregionálnej úrovne - koridory konvenčných železničných tratí
- 7.10.2. Šurany - Nitra - (Prievidza).
- 7.14. Rezervovať koridory pre výhľadové trasy rýchlostných ciest R3, R7 a R8 na území Nitrianskeho kraja:
- 7.14.3. koridor rýchlostnej cesty R8 v trase vedenej od napojenia na rýchlostnú cestu R1 západne od Nitry v polohe západne od cesty I/64, východne od Topoľčian, v pokračovaní medzi obcami Bošany a Krušovce a prechodom do Trenčianskeho kraja východne od Rajčian.
- 7.26. Pre cesty II. a III. triedy zabezpečiť územnú rezervu pre výhľadové šírkové usporiadanie v kategórii C9,5/80-60 a C7,5/70-50, prípadne C22,5/80-60 (ak je preukázaná potreba na základe prognózy intenzity dopravy)
- 7.41. Zabezpečiť rozvoj regionálnej hromadnej dopravy v zázemí sídelných centier v záujme zlepšenia dostupnosti z rozvojových obcí v suburbanizačnom priestore do centier a medzi nimi.

8. Zásady a regulatívy verejného technického vybavenia

8.1. V oblasti vodného hospodárstva

- 8.1.1. Na úseku všeobecnej ochrany vôd:
- 8.1.1.1. vytvárať územnotechnické podmienky pre všestrannú ochranu vôd vrátane vodných ekosystémov a od vôd priamo závislých ekosystémov v krajine;
- 8.1.1.2. rešpektovať pri podrobnejších dokumentáciách ochranné pásma pre vodné toky podľa zákona č. 264/2004 Z.z. o vodách.

8.1.2. Na úseku odtokových pomerov v povodiach:

- 8.1.2.1. rešpektovať a zachovať v riešení všetky vodné prvky v krajine (sieť vodných tokov, vodných plôch, mokrade) a s nimi súvisiace biokoridory a biocentrá;
- 8.1.2.2. dodržiavať princíp zadržiavania vôd v území;
- 8.1.2.3. navrhovať v rozvojových územiach technické opatrenia na odvádzanie vôd z povrchového odtoku na báze retencie (zadržania) v povodí, s vyústením takého množstva vôd do koncového recipienta, aké odtekalo pred urbanizáciou jednotlivých zastavaných plôch;
- 8.1.2.4. zlepšovať vodohospodárske pomery na malých vodných tokoch a v povodí zásahmi smerujúcimi k stabilizácii pomerov v extrémnych situáciách tak povodňových, ako aj v období sucha;
- 8.1.2.6. podporovať výstavbu objektov protipovodňovej ochrany územia a nenavrhovať v inundačnom území tokov výstavbu a iné nevhodné aktivity;
- 8.1.2.7. zabezpečovať na neupravených úsekoch tokov predovšetkým ochranu intravilánov miest a obcí, nadväzne komplexne riešiť odtokové pomery na vodných tokoch s dôrazom na odvedenie vnútorných vôd podľa Programu protipovodňovej ochrany SR v súlade s ekologickými limitmi využívania územia a ochrany prírody;

- 8.1.2.8. nevytvárať na vodných tokoch na území Nitrianskeho samosprávneho kraja nové migračné bariéry a zariadenia, ktorých výstavba alebo prevádzka ich ochudobňuje o vodu, poškodzuje alebo likviduje brehové porasty alebo mení ich prírodný charakter.

8.1.4. Na úseku vodných nádrží a prevodov vody:

- 8.1.4.4. Nepovoľovať výstavbu malých vodných elektrární (MVE) na vodných tokoch, ktoré sa nachádzajú v chránených územiach, resp. sú zaradené do sústavy NATURA 2000;
- 8.1.4.5. Pri výstavbe nových, ako aj už existujúcich vodných dielach zabezpečiť pozdĺžnu spojitosť tokov a habitatov, spriechodnenie a odstraňovanie migračných bariér.

8.1.5. Na úseku verejných vodovodov:

- 8.1.5.1. vytvárať územnotechnické predpoklady pre komplexné zabezpečenie zásobovania obyvateľstva pitnou vodou, zvyšovanie podielu zásobovaných obyvateľov pitnou vodou z verejných vodovodov s cieľom priblížiť sa postupne k úrovni vyspelých štátov EÚ;
- 8.1.5.2. chrániť v maximálnej možnej miere zdroje pitnej vody, rešpektovať vymedzené vodárenské zariadenia regionálneho významu, vrátane ich ochranných pásiem;
- 8.1.5.6. zabezpečovať územnú prípravu zdrojov vody tak, aby sa docielil súlad medzi predpokladaným nárastom obyvateľov a ostatných sídelných aktivít a rozvojom vodného hospodárstva, ochranou prírody a ekologickou stabilitou územia;
- 8.1.5.7. zabezpečovať integrovanú ochranu vodárenských zdrojov pre trvalo udržateľné využívanie zdrojov pitnej vody, rešpektovanie pásiem ochrany vodárenských zdrojov (pásma hygienickej ochrany);
- 8.1.5.8. zabezpečovať ochranu lokálnej ako aj nadradenej vodárenskej infraštruktúry (ochranné pásma vodovodov, vodojemov, ČS a pod.), v prípade možnosti aj s ponechaním manipulačných pásov;
- 8.1.5.17. rezervovať územie pre prepojenie Ponitrianskeho skupinového vodovodu s diaľkovodom (Gabčíkovo - Jelka - Galanta) - Nitra.

8.1.6. Na úseku verejných kanalizácií:

- 8.1.6.2. preferovať v návrhu skupinové kanalizácie pre aglomerácie viacerých sídel so spoločnou ČOV;
- 8.1.6.3. vymedziť územné rezervy plôch a koridorov pre kanalizačné stavby nadradeného významu;
- 8.1.6.4. preferovať v návrhu odkanalizovania menších obcí delenú sústavu so zadržiavaním dažďových vôd v území;
- 8.1.6.5. zabezpečiť požiadavky v oblasti odkanalizovania s cieľom postupne zvyšovať úroveň v odkanalizovaní miest a obcí v súlade s požiadavkami legislatívy EÚ;
- 8.1.6.11. zabezpečiť územnotechnické podmienky pre splnenie cieľov stanovených do roku 2015 na výstavbu kanalizačných systémov a rozšírenie, intenzifikácie alebo obnovy ČOV v aglomeráciách od 2 000 do 10 000 ekvivalentných obyvateľov (v zmysle prílohy č. 4.1 Vodného plánu Slovenska):
 - 6. aglomerácie v okrese Topoľčany: Solčany, Preseľany, Bojná, Kovarce.

8.2. V oblasti energetiky:

- 8.2.12. rešpektovať koridory súčasných plynovodov a novonavrhované siete koridorov alebo siete plynovodov určené na rekonštrukciu;
- 8.2.16. utvárať priaznivé podmienky pre intenzívnejšie využívanie obnoviteľných a druhotných zdrojov energie ako lokálnych doplnkových zdrojov k systémovej energetike;
- 8.2.17. obnoviteľné a druhotné zdroje energie situovať mimo zastavané a obytné zóny.

8.3. V oblasti telekomunikácií:

- 8.3.1. rešpektovať jestvujúce trasy a ochranné pásma telekomunikačných vedení a zariadení;
- 8.3.2. rešpektovať situovanie telekomunikačných a technologických objektov;
- 8.3.3. akceptovať potrebu budovania telekomunikačnej infraštruktúry v nových rozvojových lokalitách;
- 8.3.4. vytvárať územnotechnické podmienky pre rozšírenie mobilnej siete GSM a umožniť aj služby mobilnej siete tretej generácie – UMTS s vysokorýchlostnou dátovo sieťou;
- 8.3.5. vytvárať územnotechnické podmienky pre budovanie prístupovej telekomunikačnej siete v optickom prevedení s maximálnym prístupom až k zákazníkom;
- 8.3.6. vytvárať územnotechnické podmienky pre rozširovanie rozsahu telekomunikačných služieb v pevnej a mobilnej sieti.

8.4. V oblasti odpadového hospodárstva:

- 8.4.1. uprednostňovať separovaný zber využiteľných zložiek s cieľom znížiť množstvo komunálneho odpadu,

II. VEREJNOPROSPEŠNÉ STAVBY

Verejnoprospešné stavby, v zmysle navrhovaného riešenia a podrobnejšej projektovej dokumentácie, spojené s realizáciou uvedených záväzných regulatívov sú:

1. V oblasti cestnej dopravy

- 1.1. Rýchlostné cesty R3, R7 a R8 a ich zariadenia na území Nitrianskeho kraja
- 1.19. Homogenizácia ciest prvej triedy na kategóriu C11,5/80, ciest druhej triedy na kategóriu C9,5/80 a ciest tretej triedy na kategóriu C7,5/60.

5. V oblasti vodného hospodárstva

5.2. Verejné vodovody

- 5.2.1. Stavby spojené s výstavbou nových (rozšírením alebo obnovou existujúcich) verejných vodovodov, vrátane objektov na týchto vodovodoch (čerpacie stanice, vodojemy, vodné zdroje,...);
- 5.2.3. Prepojenie Ponitrianskeho skupinového vodovodu s diaľkovodom Gabčíkovo – Jelka – Galanta – Nitra.

5.3. Verejné kanalizácie

- 5.3.1. Stavby spojené s výstavbou nových (rozšírením alebo obnovou existujúcich) verejných kanalizácií vrátane objektov na týchto kanalizáciách (čerpacie stanice, nádrže, čistiarne odpadových vôd,...)
- 5.3.4. Stavby kanalizácií (t.j. stokových sietí a čistiární odpadových vôd) v aglomeráciách od 2 do 10 tis. EO:
j) v okrese Topoľčany: Solčany, Preseľany, Bojná, Kovarce.

6. V oblasti energetiky

- 6.10. Novonavrhované siete plynovodov alebo siete plynovodov určené na rekonštrukciu v zmysle navrhovaného riešenia a podrobnejšej projektovej dokumentácie.

Na uskutočnenie verejnoprospešných stavieb možno podľa § 108 a násl. §§ zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení neskorších predpisov pozemky, stavby a práva k nim vyvlastniť, alebo vlastnícke práva k pozemkom a stavbám obmedziť.

B3 ZÁKLADNÉ DEMOGRAFICKÉ, SOCIÁLNE A EKONOMICKÉ ROZVOJOVÉ PREDPOKLADY OBCE

Demografické údaje patria k základným zdrojom informácií o podmienkach a predpokladoch ďalšieho rozvoja územia. Pomáhajú pri spracovávaní územno-plánovacej dokumentácie už v jej prípravných fázach. Ich poznanie pomáha pri spracovaní urbanistickej koncepcie územia. Hlavne stav obyvateľstva a jeho vývoj sú základnými údajmi pre optimálne dimenzovanie veľkosti jednotlivých funkčných zložiek sídla.

Kapitola je spracovaná na základe podkladov Krajskej správy Štatistického úradu Slovenskej republiky v Nitre a Vlastivedného slovníka obcí na Slovensku.

Vývoj počtu obyvateľov obce

K základným rozvojovým potenciálom každej obce patrí ľudský potenciál. Demografická situácia v obci je výsledkom dlhodobého populačného a hospodárskeho vývoja. Hustota obyvateľov je 123 na km², čím sa nepatrne prevyšuje celoslovenský priemer 110 obyvateľov na km².

V rámci ukazovateľov bilancie obyvateľstva, vývoj počtu obyvateľov je prezentovaný vnútornými prirodzenými pohybmi – uvedenými v tabuľke 1. Celkový stav prirodzeného úbytku obyvateľstva v ostatných rokoch je dôsledkom razantného poklesu pôrodnosti, čo súvisí s celkovými spoločenskými a sociálnymi zmenami (zvýšené životné náklady, finančná nedostupnosť bývania, atď.).

Retrospektívny vývoj obyvateľstva

Vývoj počtu obyvateľov v obci Preseľany (tab.1)

Vývoj počtu obyvateľov							
Roky	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Počet obyvateľov	1464	1497	1487	1487	1482	1459	1468
Narodených	7	15	13	17	17	17	16
Zomrelých	16	12	19	17	19	30	18
Prírodný prírastok	-9	3	-6	0	-2	-13	-2
Príťahovaných	15	36	16	25	15	24	25
Odťahovaných	25	6	20	25	18	34	14
Migračný prírastok	-10	30	-4	0	-3	-10	11
Celkový prírastok	-19	33	-10	0	-5	-23	9

Zdroj: OcÚ Preseľany

Prírodný prírastok vyjadruje rozdiel medzi počtom narodených a zomrelých v obci a v sledovanom v období rokov 2007-2013 má v obci kolísavý charakter. Najväčší nárast zaznamenal rok 2008 a najväčší pokles rok 2012. Počet narodených teda v obci striedavo rastie a klesá. **Podľa ŠÚ SR k 31.12.2016 žije v obci Preseľany spolu 1 434 obyvateľov.** V porovnaní s tab.1 žije od roku 2007 v obci v súčasnosti najmenej obyvateľov.

V nasledovnej tabuľke 2 sú zobrazené jednotlivé demografické ukazovatele obyvateľstva v období 2007-2013

Demografické charakteristiky obyvateľov (tab. 2)

Demografické charakteristiky zo SODB v roku 2011	
Predproduktívny vek (0-14)	171
Produktívny vek (15-54) ženy	446
Produktívny vek (15-59) muži	535
Poproduktívny vek (55+Ž, 60+M spolu)	330
Celkom	1482
Počet sobášov	6
Počet rozvodov	3
Počet živonarodených spolu	12
muži	8
ženy	4
Počet zomrelých spolu	29
muži	17
ženy	12
Celkový prírastok (úbytok) obyv. spolu	-21
muži	-4
ženy	-17

Zdroj: SODB 2011

Náboženské vyznanie obyvateľov v obci

Z hľadiska náboženského vyznania prevažujú v Preseľanoch občania s vyznaním rímsko-katolíckej cirkvi (88,86%), ďalej sú to občania bez vyznania s 3,10%, nasledujú občania s vyznaním evanjelickej cirkvi (0,33%), ostatné sú zastúpené vo veľmi malom počte. Svoje vyznanie neuviedlo 5,10% obyvateľstva. (tab. 3)

Náboženské vyznanie obyvateľov v obci (tab. 3)

Náboženstvo	Počet obyvateľov
Rímskokatolícka cirkev	1317
Gréckokatolícka cirkev	3
Evanjelická cirkev augsburského vyznania	5
Reformovaná kresťanská cirkev	4
Pravoslávna cirkev	2
Kresťanské zbory	3
Ostatné	8
Bez vyznania	46
Nezistená	94

Zdroj: SODB 2011

Národnostné zloženie obyvateľstva

Z hľadiska národnostného zloženia možno konštatovať, že obec je národnostne jednoliata. Najväčšie zastúpenie majú obyvatelia slovenskej národnosti. Podľa údajov zo

SODB v roku 2011 tvoria 96,2% obyvateľov (1426 obyvateľov). Ostatné národnosti majú zanedbateľný počet obyvateľov. U 3,23% obyvateľstva nebola národnosť zistená.

Národnostné zloženie obyvateľstva (tab. 4)

Národnosť	Počet obyvateľov
Slovenská	1426
Rusínska	1
Česká	1
Maďarská	3
Nezistené	48
Iná	3

Zdroj: SODB 2011

Bývanie – zhodnotenie súčasného stavu a trendy rozvoja

V obci tvorí prevažnú časť sídelnej štruktúry výstavba rodinných domov. Rodinné domy sú jedno až dvojpodlažné, niektoré sú aj trojpodlažné (obytné podkrovia). Zdravotný stav objektov je pestrý, zastúpené sú všetky bonitné skupiny. Zóna bývania je tvorená zčasti individuálnou bytovou výstavbou (IBV) a hromadnou bytovou výstavbou (HBV). Časť obyvateľstva býva v bytových domoch a časť v rodinných domoch, jedná sa však o prevažne vidiecky ráz osídlenia.

Úlohou ÚPN obce je regulačne usmerniť výstavbu nových objektov, rekonštrukcie a prestavby existujúcich tak, aby sa zlepšil architektonicko-urbanistický obraz obce a zvýšila sa aj kvalita výstavby a jej výtvarno-kompozičný charakter a úroveň bývania.

Existencia príležitostí na bývanie, stav domového a bytového fondu sú určujúce faktory, ovplyvňujúce ďalší rozvoj obce a naplňujúce jej obytnú funkciu.

Celkový počet domov v obci je 477, z toho 404 domov je obývaných a 73 neobývaných (Zdroj: SDODB 2011)

Rodinných domov sa v obci nachádza približne 390 a bytových domov 9 (celkovo je v nich 50 obývaných bytov). Obec Preseľany počíta s nárastom počtu obyvateľov a tým zabezpečenie stavebných pozemkov pre bytovú výstavbu individuálnu a hromadnú (nájomné byty).

Vybavenosť domov a bytov poukazuje na rôznu životnú úroveň obyvateľov obce. Sleduje sa viacerými ukazovateľmi ako napr. vybavenosťou bytov ústredným kúrením, zásobovaním vodou, podľa celkovej podlahovej plochy bytu, pripojenosťou na internetovú sieť.

Najväčšia časť práceschopného obyvateľstva odchádza za prácou do okresného a krajského mesta. Podpora IBV a HBV môže prilákať nových obyvateľov a vytvoriť predpoklady pre celkový rozvoj obce.

Hospodárska základňa

Základné rozvojové ciele v demografickom a socioekonomickom vývoji ako východiská pre územný rozvoj obce

Základným cieľom v celkovom vývoji obyvateľstva obce je vytváranie podmienok pre priaznivý demografický vývoj a ďalší postupný nárast a kvalitu štruktúry zástavby obce.

V celkovom vývoji počtu obyvateľov obce uvažovať s nárastom tak, aby sídelná veľkosť obce bola v horizonte návrhového obdobia vo veľkostnej kategórii, ktorá umožní riešiť komplex kvalitnej občianskej vybavenosti tak, aby bol v obci zabezpečený komfortný život vidieckeho sídla bez dennej potreby dochádzania za vybavenosťou do miest.

Vzhľadom na pretrvávajúci trend migrácie obyvateľstva z miest do obcí sa v závere výhľadového obdobia počíta s optimistickou alternatívou, teda s nárastom počtu obyvateľov.

Nárast obyvateľstva obce je možné dosiahnuť ťažiskovo zo zdrojov z dosťahovania obyvateľov do obce, a to v rámci vnútroregionálnej migrácie predovšetkým z mestských centier /Topoľčany - Nitra/ za zdrojom práce, resp. kvalitným vidieckym bývaním.

Vývoj počtu obyvateľov je ovplyvnený reprodukciou obyvateľstva i možnosťami a rozsahom novej bytovej výstavby. Späťne možnosti bytovej výstavby pozitívne ovplyvnia migráciu obyvateľstva. Tým, že v mestách dochádza k stagnácii bytovej výstavby, dochádza v obciach postupným zabezpečovaním vhodných plôch k stabilizácii vidieckeho obyvateľstva.

Nakoľko pri trvalej migrácii prevládajú mladšie vekové kategórie obyvateľstva, (do 40 rokov), dosídľovanie môže mať priaznivý vplyv na demografický vývoj a vekové zloženie obyvateľstva obce v budúcnosti.

Vytváranie podmienok pre rozvoj hospodárskych aktivít obce a pre tvorbu nových pracovných príležitostí a rozvoj zamestnanosti na území obce je jedným zo základných cieľov rozvoja.

V súvislosti s úvahami o dosídľovaní obyvateľov do obce z mestských centier, resp. iných regiónov Slovenska, je potrebné zohľadniť skutočnosť sociálnej a ekonomickej štrukturalizácie obyvateľstva, diferenciáciu ekonomických či záujmových vzťahov.

Pri rozvoji a profilovaní hospodárskych činností vytvárať územné podmienky pre rozvoj podnikateľských aktivít výrobného charakteru na báze remeselnej výroby, pri využití miestnych špecifických územno-technických daností.

Vývoj zamestnanosti v zariadeniach verejných služieb bude v obci podmienený predovšetkým demografickým rastom a štruktúrou obyvateľstva.

Pri lokalizácii aktivít výrobného charakteru je potrebné ťažiskovo využívať jestvujúce areály formou intenzifikácie ich územia a efektívnym využitím jestvujúceho objektového fondu.

Základné rozvojové ciele

Stanovené rozvojové plochy bývania podľa pôvodného ÚPN – Z obce už nie sú aktuálne.

Pri rozvoji obce podľa aktualizovanej dokumentácií pôjde predovšetkým o vytvorenie územných podmienok bytovej výstavby:

- v návrhovom období vytvoriť podmienky pre realizáciu nových bytov v rodinnej zástavbe vidieckeho sídla - IBV;
- v návrhovom období vytvoriť podmienky pre realizáciu nových bytov v hromadnej bytovej zástavbe -HBV;
- pre potreby, ktoré treba očakávať v súvislosti s tvorbou nových domácností a mladých rodín, ktoré budú mať ambície na vlastný byt;
- pre požiadavky bývajúcich občanov na zmenu kvalitatívneho resp. veľkostného štandardu bytov, ktoré môžu byť riešené tak prestavbou jestvujúceho objektového fondu, ako aj formou novej výstavby;
- ako ponuku pre výstavbu rodinných domov pre obyvateľov zo širšieho územia regiónu, ktorí majú (resp. budú mať ponuku) v obci nové pracovné podmienky, resp. majú ambície bývať vo vidieckom prostredí;
- požiadavky /resp. trend/ obyvateľov z miest Topoľčany, Nitra, na kúpu stavebných pozemkov v obci Preseľany.

Záver:

ÚPN obce Preseľany regulačne usmerňuje výstavbu nových objektov, rekonštrukcie a prestavby jestvujúcich tak, aby sa zlepšil architektonicko-urbanistický obraz obce a zvýšila sa aj kvalita výstavby a jej výtvarno-kompozičný charakter a úroveň trvalého a rekreačného bývania.

ÚPN využíva polohový faktor obce , ktorá leží na spojnici okresného mesta Topoľčany a krajského mesta Nitra, s predpokladmi poskytovania možností pre „bývanie v pokojnom

prostredí“ a služieb v primeranej dostupnosti k mestu. Zhodnocuje vnútorné rezervy – disponibilný bytový fond pre prestavbu a rekonštrukciu.

B4 RIEŠENIE ZÁUJMOVÉHO ÚZEMIA A ŠIRŠIE VZŤAHY, DOKUMENTUJÚCE ZAČLENENIE RIEŠENEJ OBCE DO SYSTÉMU OSÍDLENIA

Z hľadiska vzťahov k vyššej územnej jednotke leží obec Preseľany na spojnici dvoch významných miest, medzi spádovým krajským mestom Nitra, okresným mestom Topoľčany, z čoho vyplývajú jeho silné gravitačné väzby na obe mestá ako centrá administratívno-správne, kultúrno-spoločenské, ale i centrá hospodárskych aktivít a školstva.

Obec susedí s katastrami obcí:

- na severe s k.ú. Belince a k.ú. Kamanová;
- na západe s k.ú. Čermany;
- na západe s k.ú. Výčapky a s k.ú. Sul'any (zároveň i s hranicou okresu Nitra);
- na juhu s k.ú. Hrušovany;
- na východe s k.ú. Horné Lefantovce (zároveň i s hranicou okresu Nitra);
- na východe s k.ú. Oponice;

Obec leží na významnom dopravnom ťahu Topoľčianskeho okresu - ceste I. triedy I/64, prechádzajúcej zastavaným územím z juhu na sever, v celkovej dĺžke 1498 m. Cestnú tepnu katastrálneho územia tvorí i železničná trať č. 140, Šurany - Veľké Bielice, pretínajúca katastrálne územie obce, západne od zastavaného územia obce z juhu na sever. Od krajského mesta Nitra je obec vzdialená 15,5 km, od okresného mesta Topoľčany je obec vzdialená 12 km.

Administratívne je obec zaradená do okresu Topoľčany (NUTS IV), vyššieho územného celku Nitrianskeho kraja (NUTS III) a do NUTS II Západné Slovensko.

Obec Preseľany je členom Združenia obcí "Zdravý mikroregión", ktorý bol založený v roku 2000 z dôvodu spojenia síl a investícií 4 obcí pri budovaní ČOV a splaškovej kanalizácie pre obce Preseľany, Hrušovany, Belince a Kamanová.

Taktiež je obec členom Združenia miest a obcí Slovenska a občianskeho združenia Mikroregiónu Svornosť. Prvé kroky k vytvoreniu tohto verejno-súkromného partnerstva sú datované od roku 1993. Obec je členom i mikroregiónu Svornosť. Toto združenie má od roku 2015 celkovo 18 obcí, s počtom obyvateľov 18 484. Obec patrí tiež do združenia obcí Trábecko - Inoveckého regiónu (TIR), ktorý združuje 49 obcí okresu Topoľčany a mesto Topoľčany.

B5 NÁVRH URBANISTICKEJ KONCEPCIE PRIESTOROVÉHO USPORIADANIA

Úvod :

Funkčno-priestorovú kostru sídelného útvaru možno prirovnať k živému organizmu, ktorého zdravie priamo závisí od fungovania jeho jednotlivých orgánov. Jednotlivé orgány musia v prípade sídla byť vhodne umiestnené a nadimenzované tak, aby mohli byť uspokojené ich funkčné nároky.

Grafické znázornenie funkčno-priestorovej kostry je na výkrese č.5a, 5b, kde sú znázornené funkčné centrá sídla, väzby medzi nimi (dopravné línie), ďalej jednotlivé zóny (obytná, výrobná, rekreačná).

Hlavnou kompozičnou osou je cesta I. triedy 1/64, prechádzajúca zastavaným územím obce z juhu na sever. Popri línii cesty I. triedy sú sústredené zmiešané funkcie- občianska vybavenosť komerčného a nekomerčného charakteru, bývanie hromadnej a individuálnej bytovej výstavby, plochy a objekty výroby a podnikania. Kolmo na hlavnú kompozičnú os nadväzuje sekundárna kompozičná os, ktorá vedie popri školskom areáli, futbalovom štadióne, až po železničnú zastávku. Na krížení týchto osí sa nachádza hlavný ťažiskový referenčný uzol. Druhá sekundárna kompozičná os vedie od cesty I. triedy, popri tržnici, až po miestny obecný úrad. Na týchto osiach vzniká sekundárny kompozičný uzol, kde je sústredená vyššia občianska vybavenosť.

V návrhovom období je potrebné plánovito formovať hlavnú kompozičnú os a sekundárne kompozičné osi sídla. Preto je logické, že tieto osi budú nositeľkami najdôležitejších funkcií. Zároveň v ich centrálnej časti v zastavanom území je potrebné jednoznačne formovať primárne a sekundárne centrum obce ako:

- administratívno-správne,
- historicko-kultúrne,
- vybavenostné

Súčasnú centrum chápať ako stavebnú štruktúru, ktorá sa obklopuje ulicu od kostola až po obecný úrad.

Centrálny sídelný priestor je dominantný prítomnosťou vybavenostných funkcií, ostatná časť sídla je typická prevahou bývania a doplnkových funkcií.

Západná časť zastavaného územia obsahuje navrhovanú priemyselnú zónu, ktorá má priamy vplyv aj na vývoj samotného sídla (zamestnanosť – stavebná aktivita obyvateľstva a pod.). Vo východnej časti prevláda v návrhu šport a rekreácia.

Na základe analýzy funkčno-priestorovej koncepcie obce, návrh ÚPN rieši základné problémové okruhy :

- potvrdenie a formovanie základnej funkčno-priestorovej kostry obce,
- vytypovanie a riešenie nových rozvojových území najmä pre rozvoj bývania, výrobo-podnikateľských aktivít, rekreácie a ich riešenie v zmysle kontinuity priestorového a hmotového vývoja.

Návrh:

- v rámci ÚPN obce návrh definuje funkčno-priestorové riešenie celkovej koncepcie rozvoja sídla k návrhovému obdobiu, ako aj návod k priestorového riešenia v ponávrhovom období, dlhodobý zámer územného rozvoja;

- nové ulice formuje v zmysle optimálnej šírky bez dopravných závad, t.j. musia byť prejazdne a spĺňať všetky kritériá, rozvoj inžinierskych sietí, odstavné plochy, účinná prepravná šírka;

v rámci uličných priestorov rieši aj bezpečný koridor pre peší pohyb;

- pre zabezpečenie optimálneho rozvoja jednotlivých častí sídla vytvára regulačné podklady (napr. vo forme spracovania urbanisticko-architektonických štúdií, zostavovacích štúdií a pod.) a vytvára predpoklady pre realizačné zámery;

- formuje sídlo ako kompaktný celok v rámci zastavaného územia s prirodzenou gradáciou k centru;

- z hľadiska územno-technického rieši a organizuje systém nových RD tak, aby bolo možné uspokojiť jednak žiadateľov z titulu prirodzeného prírastku, jednak žiadateľov z okolia; dôležité je vytvoriť územnú rezervu pre IBV z titulu nepredvídateľných demografických tendencií (migrácia za pracovnými príležitosťami).

V obci tvorí prevažnú časť sídelnej štruktúry výstavba rodinných domov. Rodinné domy sú jedno až dvojpodlažné, niektoré sú aj trojpodlažné (obytné podkrovie). Zdravotný stav objektov je pestrý, zastúpené sú všetky bonitné skupiny.

Úlohou ÚPN obce je regulačne usmerniť výstavbu nových objektov, rekonštrukcie a prestavby existujúcich tak, aby sa zlepšil architektonicko-urbanistický obraz obce a zvýšila sa aj kvalita výstavby a jej výtvarno-kompozičný charakter a úroveň bývania.

Výtvarno-kompozičná analýza „interiéru“ obce sa sústreďuje predovšetkým na hlavnú kompozičnú os sídelného útvaru a priestory s mimoriadne vysokou intenzitou sociálnej komunikatívnosti. Z tohto pohľadu je nedoriešený vstup do obce, ktorý by mal symbolicky vytvárať „vstupnú bránu“ sídla, doriešiť architektonicky, výtvarne, využiť pri tom charakteristickú symboliku obce a prispôbiť tomu aj bezpečné dopravné riešenie. Nový návrh urbanistickej koncepcie sa predovšetkým riadi základnou kompozičnou kostrou sídla, ktorú tvoria jednotlivé kompozičné osi a referenčné uzly, ktoré sú tiež kategorizované podľa stupňa dôležitosti. (viď výkres č5) Táto kostra je východiskom pre všetky ďalšie predovšetkým investičné rozhodnutia.

Kompozícia sídla potvrdzuje polohu centra obce v teritóriu hlavného referenčného uzla, ktorý sa nachádza na hlavnej kompozičnej osi .

V návrhovej časti územného plánu je nutné rešpektovať kompozičnú výstavbu sídla, hlavne polohu kompozičných osí a referenčného uzla. V závislosti na globálnej urbanistickej kompozícii organizovať umiestnenie vyšších funkcií. Uplatniť princíp revitalizácie tradičných urbanisticko-architektonických vzťahov v súlade s potrebami obce. Novú výstavbu odporúčame limitovať dvojpodlažnými stavbami s využitím podkrovia a v kompozične opodstatnených polohách výnimočne povoliť stavbu o jedno podlažie vyššie s tradičným typom striech, tvaroslovných prvkov a materiálov v záujme eliminovania množstva cudzorodých prvkov. Snažiť sa o návrat tradičných hmotovo - priestorových vzťahov, ktoré zvýraznia špecifický charakter obce. Pri rozvoji obce rešpektovať pamiatkovo hodnotné objekty a ich záujmový priestor.

Dominantou obce je kostol. Sídelná štruktúra je pomerne kompaktná, limitovaná zo západu železničnou traťou, z východu riekou Nitra. Oba limity obmedzujú možnosť obce sa rozvíjať na spomínané strany, obec však disponuje bohatými vnútornými rezervami a prielukami, ktoré sú v návrhu určené na zastavanie a dotvárajú kompaktnosť obce. V návrhovom období je potrebné chrániť historickú parcelačnú štruktúru obce.

Celková výmera katastrálneho územia je 1 190,1052 ha, z toho:

- poľnohospodársky pôdny fond predstavuje 1 012,9418 ha;
- nepoľnohospodársky fond predstavuje 177,1634 ha.

Štruktúra poľnohospodárskej pôdy (m²):

Orná pôda	9 479 425
Záhrady	413 828
Ovocné sady	0
Trvalé trávnaté porasty	31 432
Vinice	204 733
Chmeľnice	0

Štruktúra nepoľnohospodárskej pôdy (m²):

Lesný pozemok	158 982
Vodná plocha	287 537
Zastavaná plocha	473 712
Ostatná plocha	851 403

Z horeuvedeného vyplýva, že v najväčšie percentuálne zastúpenie v katastrálnom území má orná pôda.

(Zdroj: Prehľad ÚHDP, katastrálny portál, zo dňa 15.05.2015)

B6 NÁVRH FUNKČNÉHO VYUŽITIA ÚZEMIA OBCE S URČENÍM PREVLÁDAJÚCICH FUNKČNÝCH ÚZEMÍ VRÁTANE URČENIA PRÍPUSTNÉHO, OBMEDZUJÚCEHO A ZAKAZUJÚCEHO FUNKČNÉHO VYUŽÍVANIA

Z dôvodov podrobnejšej charakteristiky sídla sa územie rozdelilo na jednotlivé územno-priestorové celky (ÚPC) pre ktoré sú navrhnuté podrobné regulačné opatrenia. Z organizačného hľadiska tak je možná detailnejšia regulácia a riadenie územného rozvoja. Toto členenie zároveň sleduje funkčnú náplň územia a hmotovo - priestorové pomery.

Z hľadiska urbanistického boli vyčlenené zóny intenzívneho záujmu. Sú to základné rozvojové lokality, ktoré boli schválené v Zadaní.

Konkrétne sa jedná o nasledujúce regulačné, územnopriestorové celky:

ÚPC - A

prevládajúce funkčné využitie: zmiešané územie

Východiská : Ide o centrálnu časť obce Preseľany;

Prípustný spôsob využitia územia – ciele:

- regulačne usmerňovať rekonštrukčný proces na jestvujúcich objektoch bývania a vybavenosti ;
- podpora viacfunkčného využitia starých i nových rodinných domov v rozsahu zabezpečenia bývania, vybavenosti a služieb obyvateľom;
- rekonštrukcie poškodených rodinných domov;
- podporovať snahy o zachovanie pôvodnej parcelácie a tým aj vidieckeho koloritu tejto časti obce;
- komerčná ,nekomerčná OV;
- realizácia IBV;
- realizácia miestnych komunikácií a objektov TI;
- dostavba prelúk rodinnými domami;
- rešpektovať archeologické a pamiatkovo významné objekty a lokality v území;
- rešpektovať ochranné pásmo cintorína 50m;

Neprípustné podmienky využitia územia:

- funkcie, ktoré sú v rozpore s bývaním;
- výrobné, priemyselné aktivity, chov ošípaných a dobytky ;
- chov šeliem, nebezpečných, exotických zvierat a dravcov;
- chovné stanice psov a zvieracie hotely;

Intervenčné kroky : Plocha: 193 309 m²
Navrhovaný koeficient zastavanosti územia $K_{ZÚ} = 0,30$
Navrhovaný index podlažných plôch $I_{pp} = 0,60$
Podlažnosť: maximálne 2 NP

ÚPC – B

prevládajúce funkčné využitie: individuálna bytová výstavba

Východiská : Jestvujúce obytné územie obce na hranici s k.ú. Belince;

Prípustný spôsob využitia územia – ciele:

- regulačne usmerňovať rekonštrukčný proces na jestvujúcich objektoch bývania a vybavenosti ;
- rekonštrukcie poškodených rodinných domov;
- podporovať snahy o zachovanie pôvodnej parcelácie a tým aj vidieckeho koloritu tejto časti obce;
- komerčná ,nekomerčná OV;
- realizácia a rekonštrukcia miestnych komunikácií a objektov TI;
- dostavba prelúk rodinnými domami

Podmienečne prípustné podmienky využitia územia:

- služby a drobné prevádzky, ktoré sú v súlade s obytnou funkciou;

Neprípustné podmienky využitia územia:

- funkcie, ktoré sú v rozpore s bývaním;
- výrobné, priemyselné aktivity, chov ošípaných a dobytky ;
- chov šeliem, nebezpečných, exotických zvierat a dravcov;
- chovné stanice psov a zvieracie hotely;

Intervenčné kroky : Plocha: 128 889 m²
Navrhovaný koeficient zastavanosti územia $K_{ZÚ} = 0,30$
Navrhovaný index podlažných plôch $I_{pp} = 0,60$
Podlažnosť: maximálne 2 NP

ÚPC – C

prevládajúce funkčné využitie: individuálna bytová výstavba

Východiská : Jestvujúce obytné územie obce na hranici s k.ú. Belince;

Prípustný spôsob využitia územia – ciele:

- regulačne usmerňovať rekonštrukčný proces na jestvujúcich objektoch bývania a vybavenosti ;
- dostavba prelúk rodinnými domami;
- rekonštrukcie poškodených rodinných domov;
- podporovať snahy o zachovanie pôvodnej parcelácie a tým aj vidieckeho koloritu tejto časti obce;
- realizácia IBV;
- realizácia a rekonštrukcia miestnych komunikácií a objektov TI;
- rešpektovať ochranné pásmo objektov a línii TI, ochranné pásmo železnice 60m a ochranné pásmo cintorína 50m;
- rešpektovať archeologické lokality v území;

Podmienečne prípustné podmienky využitia územia:

- služby a drobné prevádzky, ktoré sú v súlade s obytnou funkciou;

Neprípustné podmienky využitia územia:

- funkcie, ktoré sú v rozpore s bývaním;
- výrobné, priemyselné aktivity, chov ošípaných a dobytky ;
- chov šeliem, nebezpečných, exotických zvierat a dravcov;
- chovné stanice psov a zvieracie hotely;

Intervenčné kroky : Plocha: 160 258 m²
Navrhovaný koeficient zastavanosti územia $K_{ZÚ} = 0,30$
Navrhovaný index podlažných plôch $I_{pp} = 0,60$

Podlažnosť: maximálne 2 NP

ÚPC – D1

prevládajúce funkčné využitie: individuálna bytová výstavba

Východiská : Jestvujúce obytné územie obce nachádzajúce sa západne od centrálnej časti obce;

Prípustný spôsob využitia územia – ciele:

- regulačne usmerňovať rekonštrukčný proces na jestvujúcich objektoch bývania a vybavenosti ;
- podpora viacfunkčného využitia starých i nových rodinných domov v rozsahu zabezpečenia bývania, vybavenosti a služieb obyvateľom;
- dostavba prelúk rodinnými domami;
- rekonštrukcie poškodených rodinných domov;
- podporovať snahy o zachovanie pôvodnej parcelácie a tým aj vidieckeho koloritu tejto časti obce;
- realizácia IBV;
- realizácia a rekonštrukcia miestnych komunikácií a objektov TI;
- rešpektovať ochranné pásmo objektov a línii TI, ochranné pásmo železnice 60m a ochranné pásmo cintorína 50m;
- komerčná ,nekomerčná OV;

Podmienečne prípustné podmienky využitia územia:

- zberný dvor druhotných surovín;

Nepřípustné podmienky využitia územia:

- funkcie, ktoré sú v rozpore s bývaním;
- výrobné, priemyselné aktivity, chov ošípaných a dobytku ;
- chov šeliem, nebezpečných, exotických zvierat a dravcov;
- chovné stanice psov a zvieracie hotely;

Intervenčné kroky : Plocha: 190 539 m²
Navrhovaný koeficient zastavanosti územia $K_{ZÚ} = 0,30$
Navrhovaný index podlažných plôch $I_{pp} = 0,60$
Podlažnosť: maximálne 2 NP

ÚPC – D2

prevládajúce funkčné využitie: Pohrebisko

Východiská : Obecné pohrebisko a areál židovského cintorína v obci Preseľany s ;

Prípustný spôsob využitia územia – ciele:

- obecné pohrebisko;
- vyhradená zeleň;
- spevnené plochy ;
- rekonštrukcia a prístavba jestvujúceho domu smútku;
- pešie chodníky;
- rešpektovať ochranné pásma objektov a línii TI, ochranné pásmo železnice 60m

Nepřípustné podmienky využitia územia:

- akékoľvek iné než podmienky prípustné;

Intervenčné kroky : Plocha: 21 041 m²
Navrhovaný koeficient zastavanosti územia $K_{ZÚ} = 0,05$
Navrhovaný index podlažných plôch $I_{pp} = 0,05$
Podlažnosť: maximálne 1 NP dom smútku

ÚPC – E

prevládajúce funkčné využitie: zmiešané funkcie

Východiská : Jestvujúce obytné územie obce na hranici s k.ú. Hrušovany, areál ZŠ s MŠ, futbalový štadión;

Prípustný spôsob využitia územia – ciele:

- regulačne usmerňovať rekonštrukčný proces na jestvujúcich objektoch bývania a vybavenosti ;
- dostavba prelúk rodinnými domami;
- rekonštrukcia poškodených rodinných domov;
- realizácia IBV a HBV;
- realizácia miestnych komunikácií a objektov TI;
- rešpektovať ochranné pásmo objektov a línii TI;
- rešpektovať ochranné pásmo železnice 60m;
- verejná zeleň;
- rekonštrukcia, obnova a prístavba školských objektov;

Podmienečne prípustné podmienky využitia územia:

- služby a drobné prevádzky, ktoré sú v súlade s obytňou funkciou;

Nepřípustné podmienky využitia územia:

- funkcie, ktoré sú v rozpore s bývaním;
- výrobné, priemyselné aktivity, chov ošípaných a dobytku ;
- chov šeliem, nebezpečných, exotických zvierat a dravcov;
- chovné stanice psov a zvieracie hotely;

Intervenčné kroky : Plocha: 158 770 m²
Navrhovaný koeficient zastavanosti územia $K_{ZÚ} = 0,45$
Navrhovaný index podlažných plôch $I_{pp} = 1,35$
Podlažnosť: maximálne 2 NP vrátane podkrovia - IBV
maximálne 3 NP vrátane podkrovia - HBV

ÚPC – F

prevládajúce funkčné využitie: individuálna bytová výstavba, hromadná bytová výstavba

Východiská : Jestvujúce obytné územie obce na južnom okraji obce, na hranici s k.ú. obce Hrušovany

Prípustný spôsob využitia územia – ciele:

- regulačne usmerňovať rekonštrukčný proces na jestvujúcich objektoch bývania a vybavenosti ;
- podpora viacfunkčného využitia starých i nových rodinných domov v rozsahu zabezpečenia bývania, vybavenosti a služieb obyvateľom;
- rekonštrukcie poškodených rodinných domov;
- komerčná ,nekomerčná OV;
- realizácia IBV a HBV;

- realizácia miestnych komunikácií a objektov TI;
- rešpektovať ochranné pásmo objektov a línii TI;
- verejná zeleň;
- areál výroby a podnikania, ktorý nie je v rozpore s funkciou bývania;

Podmienečne prípustné podmienky využitia územia:

- služby a drobné prevádzky, ktoré sú v súlade s obytnou funkciou;

Nepřípustné podmienky využitia územia:

- funkcie, ktoré sú v rozpore s bývaním;
- výrobné, priemyselné aktivity, chov ošípaných a dobytka ;
- chov šeliem, nebezpečných, exotických zvierat a dravcov;
- chovné stanice psov a zvieracie hotely;

Intervenčné kroky : Plocha: 161 599 m²
Navrhovaný koeficient zastavanosti územia $K_{ZÚ} = 0,45$
Navrhovaný index podlažných plôch $I_{pp} = 1,35$
Podlažnosť: maximálne 2 NP - IBV
maximálne 3 NP - HBV

ÚPC – G

prevládajúce funkčné využitie: poľnohospodárska výroba

Východiská : Areál poľnohospodárskeho družstva PD Preseľany;

Prípustný spôsob využitia územia – ciele:

- realizácia objektov výroby a podnikania, poľnohospodárskej výroby ;
- realizácia rekonštrukčných procesov na objektoch poľnohospodárskej výroby;
- realizácia účelových komunikácií a objektov TI;
- rešpektovať ochranné pásmo objektov a línii TI;
- rešpektovať archeologickú lokalitu v území;

Nepřípustné podmienky využitia územia:

- akékoľvek iné než podmienky prípustné;

Intervenčné kroky : Plocha: 114 831 m²
Navrhovaný koeficient zastavanosti územia $K_{ZÚ} = 0,30$
Navrhovaný index podlažných plôch $I_{pp} = 0,60$
Podlažnosť: 2 NP

ÚPC – H

prevládajúce funkčné využitie: individuálna bytová výstavba

Východiská : poľnohospodársky využívaná orná pôda;

Prípustný spôsob využitia územia – ciele:

- realizácia novej IBV;
- realizácia miestnych komunikácií a objektov TI;
- rešpektovať ochranné pásmo hydromelioračného kanála – Chrabriansky kanál

- rešpektovať polohu a ochranné pásmo závlahového potrubia
- realizácia bariérovej zelene
- areál výroby a podnikania, ktorý nie je v rozpore s funkciou bývania

Podmienečne prípustné podmienky využitia územia:

- služby a drobné prevádzky, ktoré sú v súlade s obytnou funkciou;

Neprípustné podmienky využitia územia:

- funkcie, ktoré sú v rozpore s bývaním;
- výrobné, priemyselné aktivity, chov ošípaných a dobytky ;
- chov šeliem, nebezpečných, exotických zvierat a dravcov;
- chovné stanice psov a zvieracie hotely;

Intervenčné kroky : Plocha: 57 393 m²
Navrhovaný koeficient zastavanosti územia $K_{ZÚ} = 0,30$
Navrhovaný index podlažných plôch $I_{pp} = 0,60$
Podlažnosť: maximálne 2 NP

ÚPC – I

**prevládajúce funkčné využitie: OV komerčného charakteru na báze športu a rekreácie
I. etapa**

Východiská : Jestvujúce územie ornej pôdy s poľnohospodárskym využitím, územie s NVD;

Prípustný spôsob využitia územia – ciele:

- realizácia objektov OV komerčného charakteru na báze športu a rekreácie;
- hipoterapia, minifarma;
- realizácia objektov a plôch športových aktivít - lanové centrum, kyslíková dráha, fitnesspark,
- realizácia obslužných komunikácií, záchytného parkoviska a objektov TI;
- rešpektovať ochranné pásmo objektov a línii TI;
- rešpektovať ochranné pásmo vodohospodársky významného vodného toku Nitra;

Podmienečne prípustné podmienky využitia územia:

- poľnohospodárske využitie územia – bio farma;

Neprípustné podmienky využitia územia:

- funkcie, ktoré sú v rozpore s prípustným a podmienečne prípustným spôsobom využitia;
- výrobné, priemyselné aktivity, chov ošípaných a dobytky ;
- chov šeliem, nebezpečných, exotických zvierat a dravcov;
- chovné stanice psov a zvieracie hotely;
- logistické centrá;

Intervenčné kroky : Plocha: 29 330 m²
Navrhovaný koeficient zastavanosti územia $K_{ZÚ} = 0,08$
Navrhovaný index podlažných plôch $I_{pp} = 0,08$
Podlažnosť: maximálne 1 NP

ÚPC – J

**prevládajúce funkčné využitie: OV komerčného charakteru na báze športu a rekreácie
II. etapa**

Východiská : Jestvujúce územie ornej pôdy s poľnohospodárskym využitím;

Prípustný spôsob využitia územia – ciele:

- realizácia objektov OV komerčného charakteru na báze športu a rekreácie;
- hipoterapia, minifarma;
- realizácia objektov a plôch športových aktivít - lanové centrum, kyslíková dráha, fitnesspark,
- realizácia obslužných komunikácií, záchytného parkoviska a objektov TI;
- rešpektovať ochranné pásmo objektov a línii TI;
- rešpektovať ochranné pásmo vodohospodársky významného vodného toku Nitra;

Podmienečne prípustné podmienky využitia územia:

- poľnohospodárske využitie územia – bio farma;

Nepripustné podmienky využitia územia:

- funkcie, ktoré sú v rozpore s prípustným a podmienečne prípustným spôsobom využitia;
- výrobné, priemyselné aktivity, chov ošipovaných a dobytky ;
- chov šeliem, nebezpečných, exotických zvierat a dravcov;
- chovné stanice psov a zvieracie hotely;
- logistické centrá;

Intervenčné kroky : Plocha: 50 151 m²
Navrhovaný koeficient zastavanosti územia $K_{ZÚ} = 0,08$
Navrhovaný index podlažných plôch $I_{pp} = 0,08$
Podlažnosť: maximálne 1 NP

ÚPC – K

prevládajúce funkčné využitie: ovocný sad

Východiská : poľnohospodársky využívaná orná pôda;

Prípustný spôsob využitia územia – ciele:

- realizácia výsadby ovocných drevín za účelom založenia ovocného sadu, bio farma;
- uprednostniť domáce odrody ovocných drevín za účelom založenia genobanky a zachovania starých domácich odrôd;
- rešpektovať trasu 22 kVA el. vzdušného vedenia linky č. 243
- rešpektovať objekty hydromelioračných zariadení;

Podmienečne prípustné podmienky využitia územia:

- poľnohospodárske využitie ornej pôdy;

Nepripustné podmienky využitia územia:

- funkcie, ktoré sú v rozpore s poľnohospodárskou výrobou;

- výrobné, priemyselné aktivity, chov ošípaných a dobytky ;
- chov šeliem, nebezpečných, exotických zvierat a dravcov;
- chovné stanice psov a zvieracie hotely;

Intervenčné kroky : Plocha: 258 392 m²
Navrhovaný koeficient zastavanosti územia $K_{ZÚ} = 0,00$
Navrhovaný index podlažných plôch $I_{pp} = 0,00$
Podlažnosť: 0 /len spevnené plochy/

ÚPC – L

prevládajúce funkčné využitie: revitalizácia biotopu

Východiská : mŕtve rameno rieky Nitra, územie s plochami NDV;

Prípustný spôsob využitia územia – ciele:

- realizácia revitalizácie biotopu
- rešpektovať ochranné pásmo vodohodpodársky významného vodného toku - rieka Nitra;

Podmienečne prípustné podmienky využitia územia:

- športový rybolov;
- včelárstvo;

Neprípustné podmienky využitia územia:

- akékoľvek iné než podmienky prípustné;

Intervenčné kroky : Plocha: 33 909 m²
Navrhovaný koeficient zastavanosti územia $K_{ZÚ} = 0,00$
Navrhovaný index podlažných plôch $I_{pp} = 0,00$
Podlažnosť: 0

ÚPC – M

prevládajúce funkčné využitie: areál výroby a podnikania I. etapy

Východiská : územie s poľnohospodárskym využitím ornej pôdy;

Prípustný spôsob využitia územia – ciele:

- realizácia objektov výroby a podnikania;
- realizácia obslužných komunikácií a záchytného parkoviska;
- realizácia objektov TI;
- rešpektovať ochranné pásmo PD Preseľany;
- rešpektovať ochranné pásmo železničnej trate 60m;
- rešpektovať ochranné pásma nadradených liniek TI – skupinový vodovod, diaľkový optický kábel;
- realizácia prekládky vzdušného 22 kVA el. vedenia do 22 kVA káblového el. vedenia;
- rešpektovať ochranné pásmo prírodného, resp. prepojovacieho vodovodného potrubia;

Podmienečne prípustné podmienky využitia územia:

- poľnohospodárska výroba /drobných, pestovanie poľnohospodárskych plodín/

Nepřípustné podmienky využitia územia:

- akékoľvek iné než podmienky prípustné a podmiennečne prípustné;

Intervenčné kroky : Plocha: 52 000 m²
Navrhovaný koeficient zastavanosti územia $K_{ZÚ} = 0,30$
Navrhovaný index podlažných plôch $I_{pp} = 0,60$
Podlažnosť: 2 NP

ÚPC – N

prevládajúce funkčné využitie: areál výroby a podnikania II. etapa

Východiská : územie s poľnohospodárskym využitím ornej pôdy;

Prípustný spôsob využitia územia – ciele:

- realizácia objektov výroby a podnikania;
- realizácia obslužných komunikácií a záchytného parkoviska;
- realizácia objektov TI;
- rešpektovať ochranné pásmo PD Preseľany;
- rešpektovať ochranné pásmo prírodného, resp. prepojovacieho vodovodného potrubia;

Podmiennečne prípustné podmienky využitia územia:

- poľnohospodárska výroba /drobnochov, pestovanie poľnohospodárskych plodín/

Nepřípustné podmienky využitia územia:

- akékoľvek iné než podmienky prípustné a podmiennečne prípustné;

Intervenčné kroky : Plocha: 22 915 m²
Navrhovaný koeficient zastavanosti územia $K_{ZÚ} = 0,30$
Navrhovaný index podlažných plôch $I_{pp} = 0,60$
Podlažnosť: 2 NP

ÚPC – O

prevládajúce funkčné využitie: areál výroby a podnikania III. etapa

Východiská : územie s poľnohospodárskym využitím ornej pôdy;

Prípustný spôsob využitia územia – ciele:

- realizácia objektov výroby a podnikania;
- realizácia obslužných komunikácií a záchytného parkoviska;
- realizácia objektov TI;
- rešpektovať ochranné pásmo PD Preseľany;
- rešpektovať ochranné pásmo prírodného, resp. prepojovacieho vodovodného potrubia;
- rešpektovať ochranné pásma nadradených liniek TI – skupinový vodovod, diaľkový optický kábel;
- realizácia prekládky vzdušného 22 kVA el. vedenia do 22 kVA káblového el. vedenia;
- rešpektovať ochranné pásmo 22 kVA vzdušného el. vedenia;

Podmiennečne prípustné podmienky využitia územia:

- poľnohospodárska výroba /drobnochov, pestovanie

poľnohospodárskych plodín/

Nepripustné podmienky využitia územia:

- akékoľvek iné než podmienky prípustné a podmiennečne prípustné;

Intervenčné kroky : Plocha: 127 609 m²
Navrhovaný koeficient zastavanosti územia $K_{ZÚ} = 0,30$
Navrhovaný index podlažných plôch $I_{pp} = 0,60$
Podlažnosť: 2 NP

ÚPC – P

prevládajúce funkčné využitie: rekultivácia skládky

Východiská : skládka odpadu nachádzajúca sa západne od zastavaného územia obce – lokalita „Liahne“;

Prípustný spôsob využitia územia – ciele:

- rekultivácia skládky;

Podmiennečne prípustné podmienky využitia územia:

- hospodársky les;

Nepripustné podmienky využitia územia:

- akékoľvek iné než podmienky prípustné;

Intervenčné kroky : Plocha: 9 459 m²
Navrhovaný koeficient zastavanosti územia $K_{ZÚ} = 0,00$
Navrhovaný index podlažných plôch $I_{pp} = 0,00$
Podlažnosť: 0

ÚPC – Q

prevládajúce funkčné využitie: agroturistický areál „Mancickov“

Východiská : funkčne nevyužívané územie s TTP v lokalite „Mancickov“

Prípustný spôsob využitia územia – ciele:

- realizácia agroturistického areálu v lokalite „Mancickov“;
- drobnochov – chov koní, minifarma, hipoterapia;
- realizácia obslužných komunikácií a záchytného parkoviska;
- rešpektovať ochranné pásmo vodného toku a zároveň biokoridoru miestneho. významu- Manický potok;

Podmiennečne prípustné podmienky využitia územia:

- poľnohospodárske využitie územia na pestovanie poľnohospodárskych plodín – bio farma;

Nepripustné podmienky využitia územia:

- akékoľvek iné ako prípustné a podmiennečne prípustné spôsoby využitia územia;

Intervenčné kroky : Plocha: 43 936 m²

Navrhovaný koeficient zastavanosti územia $K_{ZÚ} = 0,00$
Navrhovaný index podlažných plôch $I_{pp} = 0,00$
Podlažnosť: maximálne 1 NP

ÚPC – R

prevládajúce funkčné využitie: areál viníc

Východiská : územie areálu viníc v západnej časti k.ú. obce, lokalita "Vinice", "Kopanice"

Prípustný spôsob využitia územia – ciele:

- pestovanie rôznych odrôd viniča;
- rešpektovať objekty a ochranné pásma TI
- rekonštrukcia starého objektu v areáli viníc;
- rešpektovať hydromelioračné zariadenia - drenáže;
- rešpektovať archeologickú lokalitu v území;

Nepripustné podmienky využitia územia:

- akékoľvek iné než podmienky prípustné;

Intervenčné kroky : Plocha: 9 459 m²
Navrhovaný koeficient zastavanosti územia $K_{ZÚ} = 0,00$
Navrhovaný index podlažných plôch $I_{pp} = 0,00$
Podlažnosť: 0

ÚPC – ÚZEMIE LESNEJ KRAJINY (les)

Prípustný spôsob využitia územia – ciele:

- lesnej hospodárskej činnosti v súlade s platnými právnymi predpismi;
- plneniu funkcií lesa;
- vykonávanie lesohospodárskej činnosti v súlade s Programom starostlivosti o lesy. zahrňujú aj priestory vymedzené územným plánom pre rekreačné aktivity, športovú činnosť (turistické trasy a cyklotrasy), bez stavebnej činnosti s výnimkou udržiavacích prác na lesných cestách, verejnej technickej infraštruktúre a účelových hospodárskych stavbách.
- obhospodarovaniu lesa v súlade s programom starostlivosti oň;
- na uplatňovanie integrovaných metód ochrany lesa;
- záchrane a zachovaniu genofondu lesných drevín;

Podmienečne prípustné funkcie:

- lesné sklady a manipulačné priestory;
- príjazdové a prístupové komunikácie, pešie komunikácie a zjazdové chodníky, - cyklistické chodníky a pod.,
- zariadenia a vedenia verejnej technickej - infraštruktúralnej obsluhy územia - (vodohospodárske, energetické, telekomunikačné a spojovacie vedenia a zariadenia),

Nepripustné podmienky využitia územia:

- akékoľvek činnosti , ktoré sú v rozpore so zásadami ochrany lesa,
- výstavba chat, rekreačných objektov, rodinných domov, bytových domov;
- umiestnenie priemyselných a poľnohospodárskych objektov;
- všetky činnosti meniace prirodzený stav vodných tokov;
- pestovanie cudzokrajných druhov rastlín ;

- chov cudzokrajných druhov živočíchov;
- používanie chemických látok a skladovanie agrochemikálii;
- vjazd a státie motorových vozidiel mimo plôch na to určených;
- činnosti, ktoré sú v rozpore s platným zákonom o lesoch;
- vynášanie akéhokoľvek odpadu do územia lesa;
- činnosti v zmysle zákona 543/2002 Z. z. podľa stupňa ochrany v lesnej krajine § 13 (druhý stupeň), § 14 (tretí stupeň), § 15 (štvrtý stupeň) zákona;

B7 BÝVANIE – NÁVRH RIEŠENIA

Domový a bytový fond

Z hľadiska bytového fondu je zjavné, že prevažná časť súčasného bytového fondu je určená na rekonštrukciu a 0,5% na asanáciu. Najväčšia skupina objektov na rekonštrukciu je v časti Ondrochov. Nové objekty prevažujú v okrajových polohách.

Okrem trvale obývaných objektov sa v obci vyskytujú aj rekreačné a sezónne obývané domy. Nový územný plán do budúcnosti regulačne usmerňuje výšku stavieb určených na bývanie. Doporučujeme realizovať 2.N.P. vrátane podkrovia. Objekty neobmedziť tvarovo, pretože aj dlhé pôdorysy sú pre Preseľany prirodzené a na vidiek vhodné. Dôležitým regulatívom je stavebná čiara, povolená maximálna výška stavieb v jednotlivých územno - priestorových celkoch a koeficient zastavania regulačného celku.

Pri novej výstavbe rešpektovať ochranné pásma :pohrebiska, vodného toku, objektov technickej infraštruktúry.

Aj napriek obdobiam stagnácie má počet obyvateľov z dlhodobého hľadiska stúpajúcu tendenciu je preto potrebné riešiť kvantitatívny aj kvalitatívny rozvoj bývania.

Pozitívny vývoj migračného salda v konečnom dôsledku ovplyvňuje aj hodnoty celkového prírastku obyvateľov v obci. Tento ukazovateľ dosahuje kladné hodnoty. ÚPN obce na túto skutočnosť prihliada.

Základné rozvojové ciele:

Obec má typicky vidiecky charakter, ale pretrváva záujem aj o vyššie formy bytovej výstavby - HBV.

Pri ďalšom vývoji a rozvoji obce pôjde predovšetkým o vytvorenie územno-priestorových podmienok pre realizáciu prevažne individuálnych foriem bývania, avšak i hromadnej bytovej výstavby:

- pre potreby, ktoré treba očakávať v súvislosti s tvorbou nových domácností a mladých rodín, ktoré budú mať ambície na vlastné bývanie,
- pre požiadavky bývajúcich občanov na zmenu kvalitatívneho resp. veľkostného štandardu bytov, ktoré môžu byť riešené tak prestavbou existujúceho objektového fondu, ako aj formou novej výstavby,
- ako ponuku pre výstavbu rodinných domov pre obyvateľov zo širšieho územia regiónu, ktorí majú (resp. budú mať ponuku) v obci nové pracovné podmienky, resp. majú ambície bývať vo vidieckom prostredí.

Úlohou Návrhu ÚPN obce Preseľany je regulačne usmerniť výstavbu nových objektov, rekonštrukcie a prestavby existujúcich tak, aby sa zlepšil architektonicko-urbanistický obraz obce a zvýšila sa aj kvalita výstavby a jej výtvarno-kompozičný charakter a úroveň bývania. Eliminovať nežiadúce, prevažne nepôvodné implantované cudzie formy objektov a výstrednú farebnosť fasád. Zamedziť urbanizáciu spoločných dvorov.

Podrobná regulácia funkčných plôch bývania je obsahom grafickej prílohy –

/výkresy č.5 a č.6/.

Bytový fond - návrh

- je potrebné iniciovať rekonštrukčný proces hlavne v starších častiach obce;
- dobudovanie novej sústredenej IBV v lokalitách ÚPC A, B, C, D, E, F, H;
- vybudovanie novej HBV v ÚPC E, F;
- rekonštrukčný proces na jestvujúcej IBV a realizácia nových objektov na voľných prielukách rozptýl ;

V sumáre možno konštatovať, že nový územný plán pripravil v rámci rozvoja bytovej výstavby predpoklady a dostatočné možnosti realizácie pre HBV - 122 BJ, IBV - 219 rodinných domov (RD), služby a drobné prevádzky.

Skutočná potreba pozemkov pre výstavbu RD a polyfunkčných obytných domov bude závislá od ekonomických možností a schopností obyvateľstva. ÚPN predkladá celkový návrh potenciálnych možností územia pre zámer bývania.

V prvom rade je potrebné využiť stavebné medzery a vnútornú rezervu sídla, ak je vyčerpaná je možné využiť aj rezervy za súčasnou hranicou zastavaného územia (k1.1.1990).

Výškové zónovanie zástavby je obsahom výkresu organizácie a regulácie územia. Je potrebné iniciovať rekonštrukčný proces jestvujúcej štruktúry rodinných domov, ktoré sa nachádzajú na Hlavnej ul. a lokálne aj v iných uliciach. Vhodné je zachovávať tradičnú parceláciu, ktorá zabezpečuje kompaktnosť zástavby. Táto štruktúra sa hodí na viacfunkčné využitie, t.j. bývanie na podlaží a v zadnej časti a vybavenosť na prízemí v kontakte s námestím.

- ak je uličný priestor ohraničený oplotením, toto nesmie byť vyššie ako 1,8m .Ak sa jedná o plné (betónové, murované alebo iné nepriehľadné oplatenie) jeho výška môže byť najviac 1,6m nad príľahlým terénom. Tento typ plného nepriehľadného oplatenia povoľovať len výnimočne keď si to vyžaduje situácia.

Podporovať oplatenie priehľadné pletivové, alebo oplatenie živým plotom resp. ich vzájomnú kombináciu. Toto regulačné opatrenie sa vzťahuje na všetky územnopriestorové celky.

- Stavby na území s trvalo zvýšenou aktivitou podzemných vôd požadujeme osádzať s úrovňou suterénu min. 0,5 m nad rastlým terénom, bez budovania pivničných priestorov.

B8 OBČIANSKE VYBAVENIE – SOCIÁLNA INFRAŠTRUKTÚRA – NÁVRH RIEŠENIA

Sociálnu infraštruktúru a občiansku vybavenosť v obci charakterizujú zariadenia v oblasti administratívy, kultúry, športové a sociálne zariadenia. Vybavenosť obce službami je rozmanitá a ich účel závisí od ľudských zdrojov, tradícií, podmienok a špecifických daností okolitého mikropriestoru.

Rozvoj občianskej vybavenosti

Riešiť optimálnu štruktúru kompletovania základnej a vyššej občianskej vybavenosti podľa urbanistických štandardov, aby zodpovedala stanovenej funkčnosti sídla , výhľadovému počtu obyvateľov a aj sledovanému rozvoju obce a katastra k návrhovému obdobiu.

Návrhom vybavenosti zabezpečiť podmienky pre komfortný život obyvateľov obce, bez vynútenej potreby dochádzania za potrebnou základnou občianskou vybavenosťou do okolitých sídiel.

Ťažisko občianskej vybavenosti maloobchodnej siete a služieb umiestniť v centrálnom priestore obce, na hlavnej kompozičnej osi a v starej časti obce od kostola po obecný úrad formou dokompletovania, resp. prevádzkového skvalitnenia súčasného vybavenia (ÚPC "A", ÚPC "D1", ÚPC "F").

K tomu využiť disponibilné uvoľnené vnútorné rezervy starej dediny pred obecným úradom a realizovať tu objekty na atraktívne zariadenia občianskej vybavenosti obce – malé obchodíky, služby, stravovacie zariadenia, občerstvenie, a pod.

§ Ďalšiu občiansku vybavenosť obce riešiť v polohe za riekou Nitra, kde sú vhodné podmienky pre rozvoj občianskej vybavenosti komerčného charakteru na báze športu a rekreácie (hipoterapia).

Školstvo a výchova

V obci Preseľany sídli ZŠ s MŠ, ktorá poskytuje svojim žiakom vzdelanie na oboch vyučovacích stupňoch (1. - 9. ročník). Škola má vlastný vzdelávací program, ktorí realizujú kvalifikovaní pedagógovia. Základná škola s materskou školou v Preseľanoch má spádovú funkciu pre okolité obce Kamanová, Belince, Hrušovany, Koniarovce a od školského roku 2009/2010 i pre Horné a Dolné Lefantovce. Pre vysoký počet detí bola v r. 2012/2013 vytvorená ďalšia trieda v materskej škole. V nedávnom období prebehla čiastočná modernizácia materskej školy, modernizácia I. budovy základnej školy. Súčasťou areálu školy je novovybudované detské ihrisko, tenisové kurty, basketbalové, volejbalové (plážové) a futbalové ihrisko ako multifunkčné ihrisko.

Súčasný prevádzkový stav Základnej školy si bude vyžadovať riešiť:

- organizačné podmienky pre revitalizáciu a skvalitnenie budovy materskej školy a obnova II. budovy základnej školy;
- zrekonštruovanie telocvične (Projekt - Energetická efektívnosť za účelom vybudovania športovej haly).

Zdroj: PHSR Preseľany 2015-2020

Kultúra a osвета

1. Obecný úrad - v súčasnosti funguje i ako kultúrny dom. Je tiež sídlom miestneho ochotníckeho divadla. Stavebno-technický stav budovy je uspokojivý. Objekt je určený na rekonštrukciu.
2. Amfiteáter - novovybudovaný objekt s areálom situovaný za obecným úradom. Pre ďalšie návrhové obdobie bude cieľom vytvárať podmienky pre aktivizáciu spoločenského života občanov rôznych vekových kategórií a záujmových skupín v obci, podmienky pre obnovu a rozvíjania ľudových tradícií s ich prezentáciou.
3. Miestna knižnica - objekt sa nachádza oproti miestnemu obecnému úradu. V objekte sa nachádza sklad pre civilnú ochranu, obradná sieň - matrika. Pred objektom je umiestnený pamätník padlých počas SNP. Budova si vyžaduje rekonštrukciu.

V riešení návrhu ÚPN sú určené konkrétne regulatívy na revitalizáciu, zachovanie, obnovu a sprístupnenie ďalších kultúrno-historických objektov v obci.

Zariadenia kultúry slúžia na pravidelné usporadúvanie už tradičných kultúrnych a spoločenských podujatí, ktoré prispievajú k rozvoju spoločenského a kultúrneho života občanov obce. Pre ďalšie návrhové obdobie bude cieľom vytvárať podmienky pre aktivizáciu spoločenského života občanov rôznych vekových kategórií a záujmových skupín v obci, podmienky pre obnovu a rozvíjania ľudových tradícií s ich prezentáciou.

K tomu je potrebné zabezpečiť prevádzkové skvalitnenie existujúcich a tvorbu nových zariadení pre kultúrno-spoločenskú činnosť, podmienok pre rozvoj rôznych aktivít a atraktívnych programov.

Šport a telesná výchova

Zo športov sa v obci Preseľany darí najmä futbalu a kolkom. Oba športy tu majú bohatú históriu a za sebou nemálo úspechov. Futbalový štadión TJ Slovan s kvalitnou hracou plochou bol v roku 1961 vybudovaný na priestranstve neďaleko železničnej stanice. Športový

areál neskôr dotvorila aj budova klubovne, príľahlej krytej tribúny a novorekonštruovanej kolkárne. Kolkársky oddiel pri TJ Slovan Preseľany funguje v obci už od roku 1968. K najmladším organizovaným športom v obci patrí kulturistický oddiel Šport. Kulturisti využívajú na svoju činnosť budovu starej školy.

Návrh ÚPN obce rieši podmienky pre rozvoj aktivít telovýchovy a športu obyvateľov a rozvíjajúcu sa rekreačnú funkciu obce.

K tomu rieši skvalitnenie prevádzkového vybavenia športového areálu - areál ZŠ s MŠ s potrebou rekonštrukcie telocvične, čím sa zvýši kvalita poskytovaných služieb týmito zariadeniami pre žiakov a obyvateľov obce.

Ďalší rozvoj športovo-rekreačného vybavenia v obci je viazaný aj na rast funkcie bývania a program regionálnej turistiky s vhodnými atraktívnymi aktivitami pre dané prostredie - pešia turistika, cykloturistika, agroturistika atď.

Zdravotníctvo

Cieľom riešenia návrhu ÚPN obce je vytvoriť podmienky pre zabezpečenie kvalitného komplexného poskytovania primárnej zdravotnej starostlivosti v dobrých prevádzkových podmienkach pre všetky skupiny obyvateľov .

V obci Preseľany sa nachádza zdravotné stredisko. Zdravotnú starostlivosť poskytuje všeobecný lekár pre dospelých a detský lekár. V budove zdravotného strediska má sídlo i lekárneň a miestna pekárneň. Budova zdravotného strediska má stavebno-technický stav uspokojivý. Je potrebná rekonštrukcia.

Sociálna starostlivosť

§ Návrh ÚPN obce rieši príslušné vývojové služby sociálnej starostlivosti, hlavne pre vekovú skupinu generačne starších seniorov, ktorí sú odkázaní na starostlivosť.

§ Vytvára územno-technické predpoklady pre lokalizáciu komplexného seniorského centra s malometrážnym bývaním, spoločenskou časťou so stravovaním, lekárskou a opatrovateľskou starostlivosťou, športovou časťou a regeneráciou, s tým, že tieto služby by boli aj pre ďalších dôchodcov obce - denné stravovanie dôchodcov, donáška stravy do bytov, pranie, regenerácia a pod.

V obci Preseľany sa seniorské centrum (domov dôchodcov) nenachádza. Obec však poskytuje opatrovateľské služby.

Komerčná vybavenosť

Maloobchodná sieť a služby

Návrh ÚPN obce Preseľany rieši skvalitnenie súčasného obchodného vybavenia obce a program jeho kompletovania podľa urbanistických štandardov na požadovanú veľkostnú úroveň.

Rozvoj ďalšieho obchodného vybavenia je ovplyvnený predovšetkým požiadavkami obyvateľov na rozvoj komplexnej vybavenosti a tiež obchodnými spoločnosťami a ich umiestňovaním sa na miestnom trhu. Z toho dôvodu je potrebné vytvoriť územnú rezervu pre komerčné funkcie v oblasti maloobchodu a služieb a to popri ceste I. triedy I/64 a v centre obce, smerom k miestnemu OcÚ a kostolu.

Na rozvoj služieb, ktorý je podmienený najmä dopytom, bude mať vplyv spoločenský tlak obyvateľov a vývoj rastu obyvateľstva a jeho demografickej štruktúry. Výrazným rozvojovým stimulom bude sledovaný koncepčný cieľ vytvoriť ponuku kvalitnej vybavenosti v obci.

Verejné stravovanie

V návrhu ÚPN bje riešené skvalitnenie súčasného stravovacieho vybavenia obce a program jeho kompletovania podľa urbanistických štandardov na veľkostnú úroveň a plánovaný rozvoj sídla.

V súčasnosti v obci fungujú 2 stravovacie zariadenia (reštaurácie) a 3 miestne pohostinstvá.

V návrhu ÚPN sú rezervované plochy pre vybavenosť komerčného charakteru pre zriadenie stravovacích zariadení (ÚPC "A").

Verejná správa a administratíva

Je zastúpená nasledovnými inštitúciami:

1. Obecný úrad – stav stavebno-technického zariadenia nie je dobrý, budova je určená na rekonštrukciu.

Súčasný stav vybavenia a prevádzkových priestorov verejnej správy a podnikateľskej administratívy nie je dobrý, objekt si vyžaduje plnú rekonštrukciu.

B9 VÝROBA A SKLADOVÉ HOSPODÁRSTVO – NÁVRH RIEŠENIA

Rozvoj výroby

Priemyselná výroba a skladové hospodárstvo

V rámci návrhovej časti ÚPN obce došlo k územnému vymedzeniu rozvojových plôch pre miestnu priemyselnú a remeselnú malovýrobu a sklady bez kolíznych vzťahov k obytnej zástavbe s predpokladom, že vývojovo do tejto polohy budú premiestnené aj kolízne prevádzky súčasnej obytnej zástavby.

Tento rozvojový návrh je potrebné riešiť veľmi citlivo so zreteľom na zachovanie charakteru poľnohospodárskej krajiny a tiež krajinnu - ekologickej hodnoty širšieho priestoru .

Nové výrobné areály ako vonkajšie rozvojové plochy, polohovo orientovať západne od zastavaného územia obce - lokalita "Liahne" s prihliadaním na ochranu PPF. Tento rozvojový návrh je potrebné riešiť veľmi citlivo, so zreteľom na zachovanie charakteru poľnohospodárskej krajiny a tiež krajinnu - ekologickej hodnoty širšieho priestoru. ÚPN obce rieši návrh priemyselných a výrobných - podnikateľských areálov v troch etapách (ÚPC „M“ – I.etapa, ÚPC „N“ – II.etapa a ÚPC „O“ – III. etapa).

§ V rámci miestnej komunálnej výroby zriadiť zberový dvor druhotných surovín s komerčnou linkou kompostárne biologického odpadu(ÚPC D1) - spracovanie odpadu z rastlinnej výroby, činností v záhradách obce a z lesníckej prevádzky. Vyrobené organické hnojivo následne čiastočne využívať na komerčný odpredaj, čiastočne na zveľaďovanie poľnohospodárskej a lesnej pôdy, na skvalitňovanie verejnej zelene v obci.

§ Zhodnotiť návrh rozvojových plôch podľa námetu z komplexného urbanistického rozboru pre riešenie výroby.

Lesné hospodárstvo

Pre ochranu a využívanie lesného pôdneho fondu platia opatrenia stanovené v Lesnom hospodárskom pláne SR.

V území je sledované:

- zachovať a posilňovať systém miestnych ekosystémov.

V rámci ÚPN obce územne bližšie konkretizovať koncepčné zámery krajnotvorby s tvorbou ucelených lesíkov.

V zmysle § 5 ods. 2 zákona č. 326/2005 Z.z. o lesoch pri využívaní lesných pozemkov na iné účely ako na plnenie funkcií lesov sa chránia lesné pozemky najmä v ochranných lesoch (§ 13) a v lesoch osobitného určenia (§ 14).

Podľa § 10 zákona o lesoch ochranné pásmo lesa tvoria pozemky do vzdialenosti 50 m od hranice lesného pozemku.

V zmysle § 12 zákona o lesoch sa rozlišujú nasledovné kategórie lesov:

- ochranné lesy,
- lesy osobitného určenia,

- hospodárske lesy.

V k. ú. Preseľany sa nachádza lesný celok - "*Manna*". Les spadá pod LHC Topoľčany , LC Duchonka, s výmerou 13,68 ha. Vek porastu sa odhaduje na 60 rokov. Jedná sa o produkčný funkčný typ lesa s kategóriou lesa H - les hospodársky. Druhovú zloženie lesa: agát biely, javor poľný, dub cerový, dub zimný, jaseň štíhly. Dielec č. 3002 obhospodarovaný Štátnymi lesmi. /Zdroj: lesnícky portál (LGIS)/

- ÚPN vytvoril predpoklady pre vznik ovocných sádov s typickými krajovými odrodami (ÚPC K);
- vytvoril územno-priestorové predpoklady pre rozvoj malého a stredného podnikania a koncepcie podporil tvorbu pracovných príležitostí ako základného stabilizačného prvku sídla, predovšetkým v oblasti služieb, poľnohospodárstva a spracújúceho priemyslu (ÚPC „M“, ÚPC „N“, ÚPC „O“);
- vytvoril podmienky pre vznik bio fariem (ÚPC „I“, ÚPC „J“, ÚPC „K“, ÚPC „Q“);

B10 REKREÁCIA - NÁVRH RIEŠENIA

Obec a príslušné prírodné prostredie vytvára priaznivé podmienky pre rozvoj rekreačno - športových a turistických aktivít a rozvoj a podpora voľnočasových aktivít.

Jedným z programov ÚPN je riešenie cestovného ruchu a turisticko-športových aktivít v obci. ÚPN obce ako nástroj pre reguláciu územia vytvára podmienky a rezervuje územia aj pre oblasť rekreácie a turizmu, s prihliadnutím na trvalo udržateľný rozvoj územia, ochranu prírody a vyzdvihnutie kultúrno-historických hodnôt v území. Rekreačný a turistický potenciál obce dáva predpoklady pre saturáciu ľudských potrieb v území, za účelom oddychu a športu /turistika, cykloturistika, športový rybolov, agroturistika/. Medzi intervenčných kroky ÚPN obce je vybudovať rekreačnú zónu s občianskou vybavenosťou komerčného charakteru v lokalite „Pažiť“ za riekou Nitra, a to v dvoch etapách. Okrem toho podporovať združenia, zamerané na rozvoj cykloturistiky regionálneho i miestneho významu, podporovať rozvoj ovocinárstva za účelom obnovy a zachovania starých krajových odrôd, ktoré by okrem produktivity mali i edukatívny význam pre širšie okolie – lokalita „Pažiť“ a „Boťanovské“. V rámci funkčného formovania spoločného mikroregiónu Svornosť sa ponúka spolupráca v oblasti cestovného ruchu, a to predovšetkým rozvoj cykloturistiky - /vybudovanie cyklotrasy popri pravom brehu rieky Nitry ako jeden z projektovaných zámerov obce na roky 2015-2020/.

Rozvoj vybavenia v obci bude viazaný aj na rast funkcie bývania a program regionálnej turistiky s vhodnými atraktívnymi aktivitami pre dané prostredie.

V súčasnosti je stav v oblasti cestovného ruchu a rekreácie nepostačujúci - chýbajú zariadenia podporujúce cestovný ruch, absentuje infraštruktúra. Rekreačné zázemie v k.ú. Preseľany tvoria:

- areál školy v Preseľanoch
- futbalové ihrisko v Preseľanoch
- prírodný chodník pozdĺž rieky Nitra
- areál strelnice pri rieke Nitra

-areál "Mancickov" (je vymedzený ako ekologický prvok MBc2 s výmerou 4,29 ha. Po realizácii navrhovaných opatrení je ho možné využívať aj na rekreačné účely. /ÚPC „Q“/

Návrh:

Vidiecky turizmus

Podporovať tradičný chov koní, predovšetkým pracovných, ťažných plemien a v nadväznosti na to budovanie agroturistických zariadení. Rozvíjať agroturistiku na báze dvorov SHR, predovšetkým v území ÚPC „Q“ – areál „Mancickov“.

Každodenná krátkodobá rekreácia a šport

Predovšetkým v obecnom športovom areáli /ÚPC „E“ /.

- športovoherné a voľnočasové aktivity, fitness, futbal;
- rekreačný priestor za riekou Nitra s občianskym vybavením komerčného charakteru hipoterapia, minifarma /ÚPC „I“, ÚPC „J“/;
- podporovať rozvoj rekreačnej turistiky, cykloturistiky ;

Ovocinárstvo , vinohradníctvo

Návrh vytvára predpoklady pre plánovitý rozvoj ovocinárstva v lokalite ÚPC „K“ - navrhuje sad – pestovanie súčasných, prípadne starých krajových odrôd ovocných drevín. V ÚPC „R“ vytvára územnotechnické predpoklady pre zachovanie areálu viníc, pestovanie vinnej révy s cieľom zachovania starých odrôd viniča.

Cestovný ruch

Je interdisciplinárne odvetvie hospodárstva, na jeho realizácii sa podieľa mnoho ďalších oblastí, ako sú poľnohospodárstvo, priemysel, stavebníctvo, služby a pod. Predstavuje komplex vzťahov a javov, ktoré výrazne prispievajú k tvorbe pracovných miest, navyše investičné náklady na pracovné miesta sú nižšie než v priemysle.

Poľovníctvo ,rybárstvo

Výkon poľovníctva upravujú vyhlášky:

MPH SR č. 407/2002 Z.z., ktorou sa mení a dopĺňa vyhláška Ministerstva poľnohospodárstva a výživy č. 59/1967 Zb., ktorou sa vydávajú vykonávacie predpisy k zákonu o poľovníctve v znení neskorších predpisov, MPH SR č. 230/2001 Z.z. ktorou sa mení a dopĺňa vyhláška Ministerstva poľnohospodárstva a výživy Slovenskej socialistickej republiky č. 172/1975 Zb. o ochrane a o čase, spôsobe a podmienkach lovu niektorých druhov zveri v znení vyhlášky č. 231/1997 Z.z.

MPH SR č. 229/2001 Z.z. o spôsobe kontroly ulovenej zveri, MPH SR č. 222/2001 Z.z., ktorou sa mení a dopĺňa vyhláška Ministerstva poľnohospodárstva a výživy Slovenskej socialistickej republiky a Ministerstva kultúry Slovenskej socialistickej republiky č. 171/1975 Zb., ktorou sa mení výpočet zveri.

V obci funguje Poľovnícke združenie Manna. Poľovnícke združenie Manna vzniklo v r. 1994 a je spadá pod OKO SPZ Topoľčany. Názov poľovného revíru je Manna.

Právne zásady ochrany rýb na Slovensku zabezpečujú viaceré zákony a vyhlášky:

- zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov
- vyhláška MŽP SR č.24/2003 Z. z., ktorou sa vykonáva zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny, v zmysle prílohy č. 4 je evidovaných 18 druhov rýb,
- zákon č.139/2002 Z. z. o rybárstve upravuje podmienky ochrany, chovu a lovu rýb a ostatných vodných organizmov tak, aby priamo alebo prostredníctvom ekologických väzieb nedochádzalo k narušeniu vodných ekosystémov a k ohrozeniu genofondu rýb. Zároveň upravuje aj práva a povinnosti fyzických a právnických osôb pri využívaní vôd na ochranu, chov a lov rýb, pôsobnosť štátnej správy na úseku rybárstva ako aj zodpovednosť za porušenie povinností podľa tohto zákona.

- Vyhláška MŽP SR č. 185/2006 Z. z., ktorou sa vykonáva zákon č. 139/2002 Z. z. o rybárstve v znení neskorších predpisov

V k.ú. obce Preseľany sa nachádza chovný rybník - kaprový - lokalita "Florida".

B11 VYMEDZENIE ZASTAVANÉHO ÚZEMIA OBCE

Pôvodné hranice zastavaného územia k 1.1.1990 aj novo navrhovaná hranica zastavaného územia sú podrobne zobrazené vo výkresovej časti ÚPN /výkresy č.2 až 11/.

B12 VYMEDZENIE OCHRANNÝCH PÁSIEM A CHRÁNENÝCH ÚZEMÍ PODĽA OSOBITNÝCH PREDPISOV

Ochranné pásma všetkých druhov s potrebou uplatnenia v rámci ÚPN obce Preseľany:

Pásma hygienickej ochrany

Pásma hygienickej ochrany (PHO) v okolí technických prvkov sa určujú s cieľom ochrany okolia pred ich nepriaznivými účinkami. Možno ich považovať za zóny negatívneho vplyvu daných objektov na okolité prostredie. Okrem pásiem hygienickej ochrany sa v okolí technických prvkov vyčleňujú tiež technické a bezpečnostné pásma, cieľom ktorých je ochrana technických objektov pred negatívnymi vplyvmi okolia. Spoločnou črtou uvedených pásiem je limitujúci a obmedzujúci vzťah k rozvoju jednotlivých socioekonomických aktivít a z toho vyplývajúci obmedzujúci a limitujúci účinok využitia potenciálu územia.

Pásma hygienickej ochrany PHO poľnohospodárskych družstiev

Pásma hygienickej ochrany poľnohospodárskych areálov bolo vypočítané na základe metodiky určenej na výpočet PHO - (*Zásady chovu hospodárskych zvierat v intraviláne a extraviláne obcí Slovenskej republiky, Bratislava, 1992*).

Veľkosť stáda chovaného v družstve je 480 ks, z toho 250 ks dojnic a 230 ks mladého dobytku (Holštajnský dobytok). K uvedenému počtu chovaného stáda prislúcha minimálne pásmo hygienickej ochrany vo vzdialenosti 236 m.

- PHO poľnohospodárskeho družstva – PD Preseľany

s počtom kusov 480 predstavuje min. 236 m

Perspektívny zámer Poľnohospodárskeho družstva Ponitrie je i naďalej oblasť rastlinnej a živočíšnej výroby (chov dojnic).

Ochranné pásmo miestneho cintorína

Ochranné pásmo pohrebiska je 50 m od hranice pozemku pohrebiska; v ochrannom pásme pohrebiska sa nesmú povoľovať ani umiestňovať budovy okrem budov, ktoré poskytujú služby súvisiace s pohrebníctvom (v súlade so zákonom č.131/2010 Z.z. o pohrebníctve).

Ochranné pásma líniových stavieb**Ochranné pásma cestných komunikácií a zariadení**

K ochrane ciest a prevádzky na nich mimo zastavaného územia alebo v území určenému k trvalému zastavaniu slúžia cestné ochranné pásma. V týchto pásmach je zakázaná alebo obmedzená činnosť, ktorá by mohla ohroziť cesty alebo prevádzku na nich. Podľa zákona č. 135/1961 Zb. v znení neskorších predpisov a vykonávacej vyhlášky č. 35/1984 Zb. sú určené zvislými plochami vedenými po oboch stranách komunikácie a to vo vzdialenosti:

- cesta III. triedy (vzdialenosť od osi vozovky) mimo zastavaného územia	20 m
a v zastavanom území ako komunikácia triedy B3	15m
- cesta I triedy	ochranné pásmo na obe strany od osi cesty 50m

Vozovky miestnych komunikácií ochranné pásmo na obe strany od osi cesty 15m

Ochranné pásmo železničnej trate

V prípade akejkoľvek stavebnej činnosti v ochrannom pásme železničnej trate je nutné dodržať ustanovenia zákona č. 513/2009 Z.z. o dráhach, v znení neskorších predpisov.

- ochranné pásmo železničnej trate od osi krajnej koľaje po oboch stranách 60m

Ochranné pásma elektrických zariadení

Rieši zákon č.656/2004 Z. z o energetike a o zmene niektorých zákonov.

Na ochranu zariadení elektrizačnej sústavy sa zriaďujú ochranné pásma. Ochranné pásmo je priestor v bezprostrednej blízkosti zariadenia elektrizačnej sústavy, ktorý je určený na zabezpečenie spoľahlivej a plynulej prevádzky a na zabezpečenie ochrany života a zdravia osôb a majetku.

Ochranné pásmo vonkajšieho nadzemného elektrického vedenia je vymedzené zvislými rovinami po oboch stranách vedenia vo vodorovnej vzdialenosti meranej kolmo na vedenie od krajného vodiča. Táto vzdialenosť je pri napätí:

od 1 kV do 35 kV vrátane

1. pre vodiče bez izolácie 10 m; v súvislých lesných priesekoch 7 m,
2. pre vodiče so základnou izoláciou 4 m; v súvislých lesných priesekoch 2 m,
3. pre zavesené káblové vedenie 1 m,

Ochranné pásmo vonkajšieho podzemného elektrického vedenia je vymedzené zvislými rovinami po oboch stranách krajných káblov vedenia vo vodorovnej vzdialenosti meranej kolmo na toto vedenie od krajného kábla. Táto vzdialenosť je:

1 m pri napätí do 110 kV vrátane vedenia riadiacej regulačnej a zabezpečovacej techniky, Ochranné pásmo elektrickej stanice vonkajšieho vyhotovenia

- a) s napätím 110 kV a viac je vymedzené zvislými rovinami, ktoré sú vedené vo vodorovnej vzdialenosti 30 m kolmo na oplotenie alebo na hranicu objektu elektrickej stanice,
- b) s napätím do 110 kV je vymedzené zvislými rovinami, ktoré sú vedené vo vodorovnej vzdialenosti 10 m kolmo na oplotenie alebo na hranicu objektu elektrickej stanice,
- c) s vnútorným vyhotovením je vymedzené oplotením alebo obostavanou hranicou objektu elektrickej stanice, pričom musí byť zabezpečený prístup do elektrickej stanice na výmenu technologických zariadení.

Ochranné pásma plynárenských zariadení

V návrhu plánovanej zástavby je nutné rešpektovať príslušné STN a ochranné a bezpečnostné pásma jestvujúcich plynovodov, predovšetkým VTL plynovodov tak ako ich ustanovujú §79 a § 80 zákona NR SR č.251/2012 Z. Z.. V návrhu trás nových plynovodných sietí je nutné rešpektovať platné záväzné STN a súvisiace zákony a vyhlášky.

Ochranné pásma plynovodných sietí (od osi na každú stranu plynovodu), z dôvodu mierky výkresovej časti sa všetky ochranné pásma neznačia:

- A) 4 m pre plynovod s menovitou svetlosťou do 200 mm,
- B) 8 m pre plynovod s menovitou svetlosťou od 201 mm do 500 mm,
- C) 12 m pre plynovod s menovitou svetlosťou od 501 mm do 700 mm,
- D) 50 m pre plynovod s menovitou svetlosťou nad 700 mm,
- E) 1 m pre plynovod, ktorým sa rozvádza plyn na zastavanom území obce s prevádzkovaným tlakom nižším ako 0,4 MPa,
- F) 8 m pre technologické objekty - RS plynu,
- G) 150 m pre sondy,
- H) 50 m pre iné plynárenské zariadenia zásobníka a ťažobnej siete neuvedené v písmenách a) až g).

Bezpečnostným pásmom na účely tohto zákona sa rozumie priestor vymedzený vodorovnou vzdialenosťou od osi plynovodu alebo od pôdorysu plynárenského zariadenia meraný kolmo

na os alebo na pôdorys. Vzdialenosť na každú stranu od osi plynovodu alebo od pôdorysu plynárenského zariadenia je

- A) 10 m pri plynovodoch s tlakom nižším ako 0,4 MPa prevádzkovaných na voľnom priestranstve a na nezastavanom území,
- B) 20 m pri plynovodoch s tlakom od 0,4 MPa do 4 MPa a s menovitou svetlosťou do 350 mm,
- c) 50 m pri plynovodoch s tlakom od 0,4 MPa do 4 MPa a s menovitou svetlosťou nad 350 mm,
- d) 50 m pri plynovodoch s tlakom nad 4 MPa s menovitou svetlosťou do 150 mm,
- E) 100 m pri plynovodoch s tlakom nad 4 MPa s menovitou svetlosťou do 300 mm,
- F) 150 m pri plynovodoch s tlakom nad 4 MPa s menovitou svetlosťou do 500 mm,
- G) 200 m pri plynovodoch s tlakom nad 4 MPa s menovitou svetlosťou nad 500 mm,
- H) 50 m pri regulačných staniciach, filtračných staniciach, armatúrnych uzloch,
- I) 250 m pre iné plynárenské zariadenia zásobníka a ťažobnej siete neuvedené v písmenách a) až h).

Ochranné a bezpečnostné pásma PZ a činnosť v nich vymedzuje zákon č. 251/2012 Z.z.. Pre situovanie PZ v dotknutom území platia ustanovenia príslušných technických noriem a predpisov.

Pásma ochrany verejných vodovodov a kanalizácií

Rieši zákon 442/2002 Z. z. o verejných vodovodoch a verejných kanalizáciách § 19 ods. 2. Pásma ochrany sú vymedzené najmenšou vodorovnou vzdialenosťou od vonkajšieho pôdorysného okraja vodovodného potrubia alebo kanalizačného potrubia na obidve strany

- a) 1,5 m pri verejnom vodovode a verejnej kanalizácii do priemeru 500 mm,
- b) 2,5 m pri verejnom vodovode a verejnej kanalizácii nad priemer 500 mm.

Ochranné pásma telekomunikačných zariadení a rozvodov

Ochranné pásma pre telekomunikačné podzemné vedenia sú 1,5 m na obe strany od osi káblovej trasy.

Ochranné pásma vodných tokov

V zmysle § 49 zákona č.364/2004 Z.z. (vodný zákon) a vykonávacej normy STN 75 2102 je nutné rešpektovať a zachovať ochranné pásma:

- pri vodohospodársky významnom toku 10 m od brehovej čiar (resp. vzdušnej päty hrádze)
- pri drobných vodných tokoch 5 m od brehovej čiar
- manipulačný pás 4 m od brehovej čiar

Ochranné pásma vodného zdroja

V lokalite „Nad Tehelňou“ sa nachádza vodný zdroj s II. Stupňom ochrany VZ..

Záver

V návrhovom období je potrebné rešpektovať všetky uvedené ochranné pásma, ochranné pásma jestvujúcich i navrhovaných objektov, plôch a líní technickej, dopravnej a občianskej vybavenosti. Navrhnuť na zrušenie a rekultiváciu všetky nelegálne a divoké skládky, ktoré sa nachádzajú v katastrálnom území obce Preseľany.

Realizovať opatrenia, vedúce k zlepšeniu životného prostredia, kvality povrchových a podzemných vôd a ochranu pôdy.

B13 NÁVRH RIEŠENIA ZÁUJMOV OBRANY ŠTÁTU, POŽIARNEJ OCHRANY, OCHRANY PRED POVODŇAMI

Pri vzniku mimoriadnych udalostí sa činnosť v teritóriu obce Preseľany riadi v zmysle základných ustanovení Prehľadu činnosti Obecného úradu po vyhlásení stupňov pohotovosti :

1. stupeň pohotovosti - situácia nebezpečenstva
2. stupeň pohotovosti - stav ohrozenia

Právo vyhlasovania predbežných opatrení a stupňov pohotovosti má Bezpečnostná rada štátu. Materiál podrobne charakterizuje realizáciu opatrení pri prvom stupni pohotovosti – situácia nebezpečenstva a pri vyššom stupni pohotovosti – stave ohrozenia. Ďalej sú presne určené opatrenia príslušných ústredných orgánov, o ktorých rozhodla BR SR a spôsob ich nevyhnutnej realizácie. Dôležité je zabezpečenie spojenia. Spojenie Obecného úradu sa organizuje tak, aby bol zabezpečený styk s určenými organizáciami na teritóriu obce s nadriadenými orgánmi okresu Topoľčany a so súčinnosťnými organizáciami pre odborné zabezpečenie činnosti Obecného úradu. Využívajú sa všetky dostupné technické prostriedky (telefón, fax,...). Plán činnosti Obecného úradu po vyhlásení stupňov pohotovosti musí mať starosta obce a členovia štábu obrany už v období mieru. Z hľadiska územno-technického je dôležité nezablokovať automobilové komunikácie a udržiavať v prejazdnom stave hlavnú evakuačnú trasu, cestu I. triedy a železničnú trať.

Ohrozenie územia povodňami

Ochrana pred povodňami zahŕňa:

- a) úpravy tokov,
- b) budovanie ochranných hrádzí
- a) kombináciu opatrení a) + b)

V území okresu Topoľčany sú na primárnom vodohospodársky významnom vodnom toku – rieka Nitra a sekundárnych vodných tokoch, odtokové pomery z väčšej časti vysporiadané a toky sú upravené s kapacitou v zastavanom území na Q_{100} , v extravilánoch od Q_{20} do Q_{100} . Do celkovej koncepcie vodného hospodárstva je zahrnutá aj úprava menších vodných tokov a drobných prítokov v území.

Medzi ochranu pred povodňami zaraďujeme najmä: povodňové plány, povodňové prehliadky, predpovedná, hlásna a varovná povodňová služba, povodňové zabezpečovacie a záchranné práce.

Pri návrhu rozvojových zámerov v tomto území je nevyhnutné rešpektovať zákon o ochrane pred povodňami č. 7/2010 Z.z. (§20, ods. 6, 7, 8, 9).

Civilná ochrana

V rámci schvaľovacieho procesu pri stavebných konaniach riešiť požiadavky civilnej ochrany v súlade so Zákonom č. 42/1994 Z.z. o civilnej ochrane obyvateľstva a príslušnými vykonávacími predpismi.

a) V zmysle § 2 Vyhlášky MV SR č.297/1994 Z.z. O stavebno-technických požiadavkách na stavby a o technických podmienkach zariadení vzhľadom na požiadavky civilnej ochrany v znení neskorších predpisov, ukrytie obyvateľstva zabezpečovať :

- v odolnom kryte v objekte samosprávy pre zamestnancov, ktorí budú v prípade vzniku mimoriadnej udalosti zabezpečovať riadenie alebo vykonanie záchranných, lokalizačných a likvidačných prác;
- v plynotesných alebo jednoduchých úkrytoch budovaných svojpomocne v bytových domoch;
- v jednoduchých úkrytoch budovaných svojpomocne v rodinných domoch;

Obec má vypracovaný "Úkrytový plán obce Preseľany". Dokumentácia týkajúca sa plánu ukrytia obyvateľstva obce je spracovaná v zmysle Vyhlášky MV SR č. 532/2006 o ochrane obyvateľstva.

b) Zberné komunikácie šírkoivo dimenzovať s rezervou aj z hľadiska možnosti evakuácie obyvateľstva z predmetného územia;

Požiadavky a podmienky civilnej ochrany stanovuje zákon NRSR č. 42/1994 Z.z. o civilnej ochrane obyvateľstva, v znení neskorších predpisov - úplné znenie zákona NRSR č.444/2006 Z.z.

Pri funkčnom využití územia obce a následnej príprave výstavby zariadení pre zhromažďovanie a pobyt ľudí a zvierat ako aj pri činnostiach, ktoré môžu ohrozovať ich bezpečnosť a zdravie, pri budovaní infraštruktúry obce je potrebné sa riadiť citovaným zákonom.

Podmienky pre zariadenia CO ustanovuje vyhláška MV SR č. 532/2006 Z.z. o podrobnostiach na zabezpečenie stavebno-technických požiadaviek a technických podmienok zariadení civilnej ochrany je potrebné rešpektovať na príslušnom stupni územnej prípravy a investičnej činnosti.

1. Stavebno-technické požiadavky na zariadenia civilnej ochrany sú požiadavky na územnotechnické, urbanistické , stavebno-technické a dispozičné riešenie a technické vybavenie stavieb z hľadiska potrieb civilnej ochrany. Uplatňujú sa v rámci obstarávania , navrhovania a schvaľovania územnoplánovacej dokumentácie

2. Stavebno-technické požiadavky podľa odseku 1 sa uplatňujú tak, že ochranné stavby
a/ sa budujú v podzemných podlažiach , alebo úpravou nadzemných podlaží stavebných objektov, alebo ako samostatne stojace stavby,

b/ tvoria prevádzkovo uzatvorený celok a nesmú ním viesť tranzitné inžinierske siete, ktoré s nim nesúvisia,

c/ sa navrhujú do miest najväčšieho sústredenia osôb, ktorým treba zabezpečiť ukrytie v dochádzkovej vzdialenosti najviac do 500m,

d/ sa umiestňujú najmenej 100m od zásobníkov prchavých látok a plynov s toxickými účinkami, ktoré by mohli ohroziť bezpečnosť ukrývaných osôb,

e/ sa umiestňujú tak , aby prístupové komunikácie umožňovali prístup k objektu pre ukrývané osoby,

f/ sa navrhujú s kapacitou 150 a viac ukrývaných osôb podľa prílohy č. 1 štvrtej časti písmena A (Kapacita ochrannej stavby je súčet miest na sedenie a ležanie ukrývaných osôb, pričom miest na ležanie musí byť 20% až 30% z navrhovaného počtu miest),

g/ majú zabezpečené vo vnútorných priestoroch mikroklimatické podmienky,

h/ spĺňajú ochranné vlastnosti vyjadrené ochranným súčiniteľom stavby K_0 .

3. Stavebno-technické požiadavky na ochranné stavby podľa ods. č. 1 sa vypracúvajú v územnoplánovacej dokumentácii v časti verejné dopravné a technické vybavenie územia v územných obvodoch takto:

a/ v budovách zabezpečujúcich ukrytie pre najpočetnejšiu zmenu zamestnancov a pre osoby prevzaté do starostlivosti ,

b/ v budovách poskytujúcich služby obyvateľstvu, najmä v nemocniciach, hoteloch, ubytovniach, internátoch všetkých typoch škôl, bankách , divadlách , kinách , poisťovniach, telovýchovných objektoch, zabezpečujúcich ukrytie podľa prevádzkovej a ubytovacej kapacity pre personál a osoby prevzaté do starostlivosti,

c/ v hypermarketoch a polyfunkčných domoch podľa projektovanej kapacity návštevnosti pre personál a osoby prevzaté do starostlivosti,

d/ v budovách štátnych orgánov, orgánov miestnej štátnej správy a samosprávy pre plánovaný počet zamestnancov a pre osoby prevzaté do starostlivosti.

4. Ochranné stavby sa navrhujú podľa analýzy územia z hľadiska možných mimoriadnych udalostí.

V zmysle nariadenia vlády 565/2004 Z.z. /ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 166/1994 Z.z. o kategorizácii územia Slovenskej republiky v znení nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 25/1997 Z.z. / čl. I. , Zaradenie územia do jednotlivých kategórií podľa územných obvodov obvodných úradov Slovenskej republiky sa zaraďuje územný obvod do kategórie IV. Následne sa budovanie ochranných stavieb vykonáva:

a/ na území kategórie IV. V plynosťných úkrytoch alebo v jednotlivých úkrytoch budovaných svojpomocne,

b/ na území kategórii I. – IV. V bytových a rodinných domoch s kapacitou do 50 ukrývaných osôb v plynosťných úkrytoch alebo v jednoduchých úkrytoch budovaných svojpomocne a v bytových domoch s kapacitou nad 50 ukrývaných osôb v plynosťných úkrytoch.

Podrobné podmienky pre uplatnenie citovaného zákona a vyhlášky ustanovuje príslušný orgán ochrany a obec.

V rámci schvaľovacieho procesu pri stavebných konaniach riešiť požiadavky civilnej ochrany v súlade so Zákonom č. 42/1994 Z.z. o civilnej ochrane obyvateľstva a príslušnými vykonávacími predpismi.

V rozvojových plochách určených pre obytnú výstavbu riešiť ukrytie obyvateľstva v JÚBS, v zmysle príslušných predpisov:

- zákona NR SR č. 42/1994 o civilnej ochrane obyvateľstva v znení neskorších predpisov,
- vyhlášky MV SR č. 533/2006 o ochrane obyvateľstva pri výrobe, preprave, skladovaní a manipulovaní s nebezpečnými látkami v znení neskorších predpisov,
- vyhlášky MV SR č. 297/199 Z.z. o stavebno-technických požiadavkách na stavby a technických podmienkach zariadení vzhľadom na požiadavky civilnej ochrany v znení neskorších predpisov,
- vyhlášky MV SR č. 314/98 Z.z. hospodárenie s materiálom civilnej ochrany v znení neskorších predpisov,
- vyhlášky MV SR č. 388/2006 Z.z. o podrobnostiach na zabezpečenie technických a prevádzkových podmienok informačného systému civilnej ochrany,
- v objektoch určených pre funkciu bývania, občianskej vybavenosti, rekreácie a podnikateľských aktivít riešiť ochranu obyvateľstva ukrytím v JÚBS v zapustených, polozapustených priestoroch a v technickom prízemí domov v zmysle vyhlášky 532/2006.

Požiarna ochrana

Riešenie požiarnej ochrany vychádza zo zákona NR SR č.314/2001 Z.z. o ochrane pred požiarmi v znení neskorších predpisov a vyhlášky MV SR č. 699/2004 Z.z. o zabezpečení stavieb vodou na hasenie požiarov s citáciou § 2, §4 - §7.

Z hľadiska požiarnej ochrany obec nemá vybudovanú požiarnu zbrojnicu a ani nie je organizovaný dobrovoľný hasičský zbor. V prípade požiaru zasahujú najbližšie hasičské zbrojnice zo susedných obcí ako vedľajšie hasičské stanice, či dobrovoľné hasičské zbory v okrese Topoľčany a Nitra. V prípade väčšieho požiaru a pre vykonávanie záchranných prác pri živelných pohromách, slúži zásahová jednotka v okresnom meste Topoľčany a krajskom meste Nitra. Obec má vybudovanú verejnú vodovodnú sieť. Na hlavné vodovodné potrubia sú napojené uličné rozvody s osadenými protipožiarnymi hydrantmi. Zásobovanie navrhovaných rozvojových zámerov požiarou vodou sa navrhuje riešiť z miestnej verejnej vodovodnej siete - vybudovaných uličných rozvodov. Ak nie sú zriadené odberné miesta (nadzemný, podzemný hydrant alebo výtokový stojan), zriadiť:

- hydranty vo vzájomnej vzdialenosti 400 m pri stavbách na bývanie a 160 m pri ostatných stavbách,
- výtokový stojan vo vzájomnej vzdialenosti 600 m,
- plniace miesto vo vzdialenosti 6000 m,
- odberné miesta musia byť viditeľne označené v zmysle § 9 ods. 7, 8 a prílohy č. 2 cit. vyhlášky. Príjazd pre požiarne vozidlá je v obci zabezpečený po spevnených komunikáciách šírky minimálne 3,5 m (minimálna šírka 3 m v zmysle § 82 vyhl. MV SR č. 94/2004 Z.z.). Komunikácie sú dimenzované na zaťaženie min. 80 kN, reprezentujúce pôsobenie zaťaženej nápravy požiarneho vozidla.

Vojenská správa nemá v riešenom území zvláštne územné požiadavky.

B14 NÁVRH OCHRANY PRÍRODY A TVORBY KRAJINY VRÁTANE PRVKOV ÚZEMNÉHO SYSTÉMU EKOLOGICKEJ STABILITY EKOSTABILIZAČNÝCH OPATRENÍ A OCHRANY KULTÚRNEHO DEDIČSTVA

Ochrana krajiny a významné krajinárske ekologické štruktúry - chránené územia prírody

Ochranou prírody a krajiny sa rozumie obmedzovanie zásahov, ktoré môžu ohroziť, poškodiť alebo zničiť podmienky a formy života, prírodné dedičstvo, vzhľad krajiny a znížiť jej ekologickú stabilitu, ako i odstraňovanie takýchto zásahov. Cieľom ochrany prírody a krajiny je chrániť prírodu pre optimálne využitie krajiny. Príroda a jej časti v rámci krajiny predstavujú pre život nesmierne dôležitú, až existenčnú zložku životného prostredia. Prírodu a krajinu treba chrániť nielen z hľadiska súčasných životných potrieb, ale aj pre potrebu zachovať ju pre budúce generácie ako zdravú.

Ochranu prírody a krajiny upravuje najmä osobitný zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny a zákon č. 454/2007, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších právnych predpisov (ďalej len „zákon o ochrane prírody a krajiny“). V zmysle zákona o ochrane prírody a krajiny na území Slovenskej republiky platí prvý stupeň ochrany, ak tento zákon alebo všeobecne záväzný právny predpis vydaný na jeho základe neustanovuje inak. Ďalej tento zákon upravuje druhovú ochranu, ochranu drevín, pôsobnosť orgánov štátnej správy a obcí, práva a povinnosti právnických a fyzických osôb a zodpovednosť za porušenie povinností na úseku ochrany prírody a krajiny.

Územná ochrana

Natura 2000 je názov sústavy chránených území členských krajín Európskej únie a hlavným cieľom jej vytvorenia je zachovanie prírodného dedičstva, ktoré je významné nielen pre príslušný členský štát, ale najmä pre Európsku úniu ako celok. Táto sústava chránených území má zabezpečiť ochranu najvzácnejších a najviac ohrozených druhov voľne rastúcich rastlín, voľne žijúcich živočíchov a prírodných biotopov vyskytujúcich sa na území štátov Európskej únie a prostredníctvom ochrany týchto druhov a biotopov zabezpečiť zachovanie biologickej rôznorodosti v celej Európskej únii. Sústavu NATURA 2000 tvoria dva typy území: chránené vtáčie územia a územia európskeho významu.

Biotopy druhov vtákov európskeho významu a biotopy sťahovavých druhov vtákov možno na účel zabezpečenia ich prežitia a rozmnožovania vyhlásiť za chránené vtáčie územia. Chránené vtáčie územie sa nachádza v tesnom kontakte s k.ú., Mlynský Sek, v jeho juho-západnej časti, avšak do záujmového územia nezasahuje.

Základné informácie o biotopoch národného významu a biotopoch európskeho významu a ich zoznam so spoločenskou hodnotou upravuje zákon č. 198/2014 ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 543/2002 Z. z. O ochrane prírody a krajiny.

Hodnotenie územia z hľadiska ochrany prírody

Výnosom MŽP SR č. 3/2004 -5.1 zo 14. júla 2004 bol vydaný zoznam území európskeho významu, ktorý nadobudol účinnosť 1. augusta 2004. Do riešeného územia zasahuje územie európskeho významu.

Národný zoznam navrhovaných *chránených vtáčích území* schválila Vláda SR dňa 9. júla 2003 uznesením vlády č. 636/2003, národný zoznam obsahuje 38 navrhovaných chránených vtáčích území s celkovou rozlohou cca 1 236 545 ha (25,2% rozlohy SR). Do riešeného územia zasahuje vyhlásené chránené vtáčie územie.

Biotopy európskeho a národného významu

V prílohe č.1 vyhlášky sa nachádza zoznam a spoločenská hodnota biotopov európskeho a národného významu a prioritných biotopov, ktoré sú predmetom ochrany v zmysle zákona o ochrane prírody a krajiny a na zasahovanie do nich spôsobom, ktorým sa môžu poškodiť alebo zničiť sa vyžaduje súhlas príslušného orgánu ochrany prírody – Okresný úrad Nové Zámky, Odbor starostlivosti o životné prostredie.

Z hľadiska rozloženia jednotlivých ťažiskových prvkov územného systému ekologickej stability v riešenom území možno uviesť nasledovné prvky:

Chránené územia a prvky ÚSES

Vo východnej časti katastrálneho územia Preseľany bolo podľa § 26 zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny vyhlásené **chránené vtáčie územie Tríbeč**. V celom území platí **1. stupeň ochrany**. V území nie sú lokalizované regionálne ani lokálne významné mokrade. CHVÚ Tríbeč bolo vyhlásené Vyhláškou MŽP SR č. 17/2008 Z.z. zo 7.1.2008, na účel zabezpečenia priaznivého stavu biotopov druhov vtákov európskeho významu a biotopov sťahovavých druhov vtákov. Dôvodom ochrany CHVÚ Tríbeč je predovšetkým ochrana orla kráľovského, jeho hniezdisk a lovisk, ďalej zabezpečenie priaznivého stavu biotopov druhov vtákov európskeho významu a biotopov sťahovavých druhov vtákov: ďatľa prostredného, hrdličky poľnej, krutihlava hnedého, lelka lesného, muchára sivého, muchárika bieločrného, penice jarabej, prepelice poľnej, včelára lesného, výra skalného, žltouchvosta lesného a zabezpečenia podmienok ich prežitia a rozmnožovania.

Celé CHVÚ Tríbeč má rozlohu 23 802,80 ha. Do k.ú. Preseľany zasahuje 353,56 ha.

Podľa § 26 zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny, bod (5), sa v chránenom vtáčom území zakazuje vykonávať činnosti, ktoré môžu mať negatívny vplyv na predmet jeho ochrany.

Podľa § 2 sa za zakázané činnosti, ktoré môžu mať negatívny vplyv na predmet ochrany chráneného vtáčieho územia v celom chránenom vtáčom území považuje:

- a) vykonávanie lesohospodárskej činnosti v blízkosti hniezda orla kráľovského, ak tak určí obvodný úrad životného prostredia;
- b) budovanie alebo využívanie poľovného zariadenia alebo vykonávanie práva poľovníctva od 15. februára do 15. júla okrem práv poľovníckej stráže v blízkosti hniezda orla kráľovského, ak tak určí obvodný úrad životného prostredia;
- c) výrub alebo vykonávanie akýchkoľvek zásahov do drevín rastúcich mimo lesa v období od 1. marca do 31. júla okrem odstraňovania následkov porúch alebo havárií na elektrickom vedení;
- d) rozorávanie existujúcich trvalých trávnych porastov okrem ich obnovy;
- e) zmena druhu pozemku z existujúceho trvalého trávneho porastu na iný druh poľnohospodárskeho pozemku;
- f) mechanizované kosenie trvalých trávnych porastov na súvislej ploche väčšej ako 0,5 hektára spôsobom od okraja do stredu;
- g) umelé zalesňovanie nelesných pozemkov;
- h) rekultivácia nevyužívaných pozemkov na poľnohospodárskej pôde od 1. marca do 31. júla;
- i) aplikovanie insekticídov alebo herbicídov na trvalých trávnych porastoch, drevinách rastúcich mimo lesa, neobhospodarovovaných plochách na poľnohospodárskej pôde, v mokradiach, vetrolamoch alebo medziach okrem odstraňovania inváznych druhov;
- j) aplikovanie priemyselných hnojív alebo pesticídov na okrajoch miestnych alebo účelových komunikáciách od 1. marca do 31. júla;
- k) aplikovanie rodenticídov iným spôsobom ako vkladáním do nôr.

Druhovú ochranu

Zoznam chránených druhov rastlín a živočíchov, druhov európskeho, národného významu a prioritných druhov je v príslušných prílohách vyhlášky. Evidenciu chránených druhov a starostlivosť o ne v riešenom území zabezpečuje ŠOP SR, Regionálne centrum ochrany prírody v Nitre. Legislatívnu ochranu chránených druhov upravujú príslušné ustanovenia zákona o ochrane prírody a krajiny a vyhlášky.

K najzávažnejšej príčine, ktorá ohrozuje chránené druhy rastlín a živočíchov je zánik alebo narušenie ich biotopu – prírodného prostredia, v ktorom žijú. Tieto zmeny sú dôsledkom činností ako : rozorávanie lúk (rozširovanie plôch ornej pôdy v lokalitách TTP), úprava vodných tokov (ich vyrovňovanie, vybetónovanie dna a svahov, likvidácia brehovej vegetácie), znečisťovanie pôdy, vody a ovzdušia, klimatické zmeny.

V posledných rokoch k takýmto faktorom pristupuje aj výskyt a šírenie invázných druhov, t.j. nepôvodných druhov rastlín, ktoré hromadne prenikajú do prostredia (spoločenstiev, ekosystémov), kde pôvodne nežili, pričom ohrozujú, vytláčajú pôvodné druhy rastlín. Invázne druhy rastlín sú uvedené v prílohe č. 2 vyhlášky MŽP SR č. 24/2003 Z. z., ktorá upravuje aj ich zneškodňovanie a odstraňovanie.

Pre ochranu prirodzeného druhového zloženia ekosystémov je podľa § 7b ods. 2 zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny zakázané invázne druhy rastlín držať, prepravovať, dovážať, pestovať, rozmnožovať alebo obchodovať s nimi, ako aj s ich časťami alebo výrobkami z nich, ktoré by mohli spôsobiť samovoľné rozšírenie invázneho druhu. Podľa § 7b ods. 3 zákona je vlastník, správca alebo užívateľ pozemku povinný odstraňovať invázne druhy rastlín zo svojho pozemku spôsobom, uvedeným v prílohe č. 2a vyhlášky MŽP SR č. 24/2003 Z.z., ktorou sa vykonáva zákon a starať sa o pozemok tak, aby sa zamedzilo ich opätovnému šíreniu. Ak vlastník, správca alebo užívateľ pozemku odstránenie rastlín invázných druhov nevykonáva v lehote určenej orgánom prírody, činnosť vykoná orgán ochrany prírody alebo ním poverená osoba na náklady toho, komu bolo odstránenie invázných druhov rastlín nariadené; činnosť môže na náklady toho, komu bolo odstránenie invázných druhov uložené, vykonať aj obec po dohode s orgánom ochrany prírody.

Z hľadiska druhovej ochrany medzi najviac ohrozené druhy v poľnohospodárskej krajine patria z vtákov dravce a druhy hniezdiace v dutinách stromov, ako aj druhy viazané na stepné biotopy. Prioritnou požiadavkou ochrany živočíchov je zabezpečenie ochrany primerane veľkých biotopov, v ktorých môžu prirodzene prežívať a rozmnožovať sa.

Návrh riešenia

Pri návrhu územnoplánovacej dokumentácie obce je zároveň potrebné v maximálnej miere zachovať existujúcu lesnú a mimolesnú drevinovú vegetáciu v poľnohospodárskej krajine (remízy, sprievodnú drevinovú vegetáciu vodných tokov a ciest).

V miestach jej absencie je potrebné túto drevinovú vegetáciu doplniť s použitím pôvodných druhov, vhodných na príslušné stanovisko. Zachovať lesný porast v jeho rozsahu, pri prebierkach postupovať plánovite, neaplikovať plošné odstránenie lesného porastu, dodržiavať zásady lesohospodárskeho plánu.

Územný systém ekologickej stability

V zmysle § 2 zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny sa za územný systém ekologickej stability (ÚSES) považuje taká celopriestorová štruktúra navzájom prepojených ekosystémov, ich zložiek a prvkov, ktorá zabezpečuje rozmanitosť podmienok a foriem života v krajine. Základnými prvkami kostry ÚSESu sú biocentrá a biokoridory provincionálneho, nadregionálneho, regionálneho a miestneho významu a interakčné prvky. Súčasťou tvorby ÚSES v krajine je aj systém opatrení na ekologicky vhodné a optimálne využívanie krajiny a jej potenciálu. V Slovenskej republike koncepcia ÚSES bola prijatá uznesením vlády SR č. 394 z roku 1991. Tvorba projektov ÚSES sa v Slovenskej republike realizovala systémom „zhora na dol“, od Generelu nadregionálneho ÚSESu SR cez regionálne až miestne ÚSES-y. V rámci spracovávanía územnoplánovacích dokumentácií veľkých územných celkov

Slovenska bola koncepcia ÚSES zapracovaná do ÚPN VÚC jednotlivých krajov. Jednotlivé Regionálne ÚSES-y boli použité ako záväzné územnoplánovacie podklady pre kapitolu krajinná štruktúra a ÚSES.

V zmysle zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny :

1. biocentrum je ekosystém alebo skupina ekosystémov, ktorá vytvára trvalé podmienky na rozmnožovanie, úkryt a výživu živých organizmov a na zachovanie a prirodzený vývoj ich spoločenstiev,
2. biokoridor je priestorovo prepojený súbor ekosystémov, ktorý spája biocentra a umožňuje migráciu a výmenu genetických informácií živých organizmov a ich spoločenstiev, na ktorý priestorovo nadväzujú interakčné prvky,
3. interakčný prvok určitý ekosystém, jeho prvok alebo skupina ekosystémov, najmä trvalá trávna plocha, močiar, porast, jazero, prepojený na biocentra a biokoridory, ktorý zabezpečuje ich priaznivé pôsobenie na okolité časti krajiny pozmenenej alebo narušenej človekom.

Minimálne nutné parametre biocentier a biokoridorov na úrovni M-ÚSES:

- biocentrum: pre vegetačný stupeň dubový a lužné lesy : 30-10 ha, pre vodné spoločenstvá tečúce: viac ako 100 m, pre vody stojaté: 1 ha, pre lúčne spoločenstvá : 3 ha
- biokoridor: pre lesné spoločenstvá: 2000 m, mokrade: 2000 m, lúčne spoločenstvá: 1000 m, minimálne nutná šírka jednoduchého biokoridoru pre lesné spoločenstvá: 15 m, mokrade a lúčne spoločenstvá: 20 m.

Približná minimálna doba na dosiahnutie plnej funkčnej spôsobilosti biocentra a biokoridora miestneho významu je pre:

- vodné spoločenstvá: 10 rokov
- mokrade : 10 rokov
- lúky: 20 rokov
- les s prevahou duba: 400 rokov

Dokumentácie ÚSES (GNÚSES, RÚSES, MÚSES) sú v zmysle § 54 zákona č. 543/2002 Z.z. o OPaK dokumentáciami ochrany prírody a krajiny a sú podkladmi na vypracovanie územnoplánovacej dokumentácie.

Východná časť obce Preseľany je na rozdiel od západnej časti územia bohatšia na ekologické prvky. Základom kostry ekologickej stability v obci Preseľany sú:

Prvky ÚSES - stav:

Záujmové územie je extrémne chudobné na ekologické prvky. Základom kostry ekologickej stability v k.ú. Preseľany je regionálny biokoridor rieka Nitra. Jedná sa však o regulovaný, umelo napriamený tok, jeho význam pre ekologickú stabilitu tiež znižuje aj silné znečistenie vody a nevhodná štruktúra a druhové zloženie brehových porastov. Najvyššiu ekologickú hodnotu v území majú dva plošné porasty - úsek pôvodného toku rieky Nitry na lokalite Pažiť a lesný porast Manna. Ich význam však vyplýva skôr z ich plošného rozsahu a potenciálu, ich súčasné druhové zloženie je prevažne nevyhovujúce. Cieľom územného systému ekologickej stability je vytvorenie čo najpriaznivejšej štruktúry krajiny.

K záujmovým územiám ochrany ďalej patrí:

Biotopy európskeho významu

- úsek pôvodného toku Nitra s prirodzeným brehovým porastom, ktorý je **biotopom európskeho významu Ls1.1 (91E0*) Vrbovo-topoľové nížinné lužné lesy**
- mŕtve rameno rieky Nitra s výskytom mokradových spoločenstiev
- južne od mŕtveho ramena rieky Nitra sa nachádza lesný porast, ktorý je **biotopom európskeho významu Ls1.3 (91E0*) Jaseňovo-jelšové podhorské lužné lesy**.

Biotopy regionálneho významu

V k.ú. Preseľany sa nachádza:

- regionálny biokoridor rieka Nitra RBk1 (vodný tok a jeho niva, lemové spoločenstvá *Salici - Populetum* a *Alnetum Glutinosae* tvoria prirodzený biokoridor, ktorým migruje viacero druhov rastlín a živočíchov proti prúdu, ale najmä po prúde rieky Nitry.
- regionálne biocentrum Hrabina RBc1 (do záujmového územia zasahuje len svojím južným okrajom z k.ú. Belince).

Miestny územný systém ekologickej stability v k.ú. Preseľany:

Miestne biocentrá:

- MBc1 Manna (lesný porast)
- MBc2 Mancickov dvor (nelesná drevinová vegetácia, lúčne spoločenstvá, vodný prvok)
- MBc3 Vrbina (nelesná drevinová vegetácia)
- MBc4 Pažiť (nelesná drevinová vegetácia, lúčne spoločenstvá, vodný prvok)

Miestne biokoridory:

- MBk1 Oponický kanál (hydrický koridor, brehové porasty)
- MBk2 Belinský kanál (hydrický koridor, brehové porasty)
- MBk3 Maninský potok (hydrický koridor, brehové porasty)
- MBk4 Čermany (nelesná drevinová vegetácia)

Interakčné prvky:

- IP1 Dlhé Lúky (líniový prvok, nelesná drevinová vegetácia)
- IP2 Boťanovský Kanál (vodný kanál, líniový prvok, nelesná drevinová vegetácia)
- IP3 Dolné Lúky (líniový prvok, nelesná drevinová vegetácia)
- IP4 Nad tehelňou (líniový prvok, nelesná drevinová vegetácia)
- IP5 Chrásťočka (líniový prvok, nelesná drevinová vegetácia)
- IP6 Tretí klas (líniový prvok, nelesná drevinová vegetácia)
- IP7 Pindeš (líniový prvok, nelesná drevinová vegetácia)

Prvky ÚSES - návrh:

Navrhované miestne biokoridory:

- nMBk5 Barančiar (nelesná drevinová vegetácia)
- nMBk6 Godola (nelesná drevinová vegetácia)
- nMBk7 Vinice (nelesná drevinová vegetácia)

Navrhované interakčné prvky:

- nIP8 Dolina (líniový prvok, nelesná drevinová vegetácia)

Navrhované stromoradie:

- nS3 (líniový prvok, nelesná drevinová vegetácia)
- nS4 (líniový prvok, nelesná drevinová vegetácia)
- nS5 (líniový prvok, nelesná drevinová vegetácia)
- nS6 (líniový prvok, nelesná drevinová vegetácia)

Návrh rieši zlepšenie druhového zloženia existujúcich interakčných prvkov, resp. navrhuje založiť úplne nové koridory (alebo ich časti) výsadbou drevín s použitím pôvodných druhov drevín potencionálnej prirodzenej vegetácie, typických pre danú lokalitu.
(*vid'. výkres č.3*)

V rámci tvorby dokumentov ÚSES pre daný región sa hodnotí aj ekologická stabilita územia, ktorú môžeme definovať ako schopnosť ekosystémov odolávať pôsobeniu negatívnych vplyvov a zachovať si pritom podmienky pre existenciu pôvodných druhov.

Z hľadiska zastúpenia prírodných prvkov a dôležitosti pri zachovaní ekologickej stability územia v riešenom území, podiel krajinných prvkov s vysokou ekostabilizačnou hodnotou (lesné pozemky, trvalé trávne porasty a vodné plochy) tvorí 56,73 % celkovej rozlohy územia. Krajinné prvky s nízkou ekostabilizačnou hodnotou (orná pôda, zastavané plochy, ovocné sady, záhrady, vinice a ostatné plochy) spolu predstavujú 43,27 % celkovej rozlohy územia. V zmysle § 69 ods. 1 písm. i./ obec obstaráva a schvaľuje dokument miestneho územného systému ekologickej stability (MÚSES) ako aj krajinno-ekologický plán (KEP).

Výpočet KES podľa metodiky Reháčková, Pauditšová (2007)

Metodický postup vychádza z výsledkov mapovania súčasnej krajinnej štruktúry a aktuálnej vegetácie. Vo výpočte sú zohľadnené rozlohy jednotlivých prvkov súčasnej krajinnej štruktúry a ich stupeň ekologickej stability.

Vzorec pre výpočet koeficientu ekologickej stability:

$$KES = \frac{\sum p_i \cdot S_i}{p}$$

KES - koeficient ekologickej stability záujmového územia

p_i - celková rozloha typov prvkov krajinnej štruktúry (ha)

S_i - stupeň ekologickej stability

p - celková plocha záujmového územia (ha)

n - počet prvkov krajinnej štruktúry v záujmovom území

Tab.5. Interpretácia koeficientu a stupňa ekologickej stability podľa Reháčkovej - Puditšovej (2007)

Hodnotenie krajiny	KES	Opatrenia
Krajina s veľmi nízkou ekologickou stabilitou	1,00-1,49	Vysoká potreba realizácie nových ekostabilizačných prvkov a opatrení
Krajina s nízkou ekologickou stabilitou	1,50 - 2,49	Potreba realizácie nových ekostabilizačných prvkov a opatrení
Krajina so strednou ekologickou stabilitou	2,50 - 3,49	Podmienečná potreba realizácie nových ekostabilizačných prvkov, resp. aplikácia vhodných opatrení
Krajina s vysokou ekologickou stabilitou	3,50 - 4,49	Realizácia vhodných opatrení
Krajina s veľmi vysokou ekologickou stabilitou	4,50 - 5,00	Realizácia udržiavacieho menežmentu

Koeficient ekologickej stability (KES) vypočítaný podľa metodiky Reháčková, Pauditšová (2007) dosahuje hodnotu **1,12**. Dôvodom je vysoká prevaha veľkoblokovo poľnohospodársky využívannej pôdy a veľmi nízky podiel ekologicky stabilnejších plôch, najmä lesov a ostatnej drevinovej vegetácie.

To znamená, že ide o krajinu s veľmi nízkou ekologickou stabilitou. K navrhovaným opatreniam patrí hlavne ochrana prvkov s veľmi veľkým a veľkým významom stupňa ekologickej stability a vysoká potreba realizácie nových ekostabilizačných prvkov a opatrení. V rámci opatrení je podmienená potreba realizácie nových ekostabilizačných prvkov, resp. aplikácia vhodných opatrení:

- v územiach s absentujúcou vyššou zeleňou je nutné zrealizovať dosadbu druhov zastúpených reálnou vegetáciou,
- pri intenzívnej poľnohospodárskej činnosti a obrábaní pôdy používať vhodné mechanizmy, prostriedky a metódy, v súlade s ochranou prírody a krajiny, s minimálnym negatívnym dopadom na ochranu životného prostredia,
- zachovávať potencionálnu prirodzenú vegetáciu v krajine, odstraňovať invázne druhy rastlín, ktoré konkurujú a vytlačujú domáce druhy,
- spriechodniť zanesené rigoly a jestvujúce vodné toky, obnoviť sprievodné brehové porasty na miestach, kde absentujú.
- na veľkoblkoch ornej pôdy vytvoriť remízky (enklávy) ako útočisko pre faunu a tým prispieť k zvýšeniu biodiverzity v území,
- zveľaďovať a dodržiavať princípy trvalo - udržateľného rozvoja v krajine, odstraňovať nelegálne a divoké skládky v území, využívať nové technológie a metódy separovania biologického a komunálneho odpadu.

Návrh opatrení pre usporiadanie územia z hľadiska ekologických aspektov, ochrany prírody a krajiny

V riešenom území výrazne prevláda intenzívna rastlinná poľnohospodárska výroba. Odkrytím pôdnej zložky a jej intenzívne využívanie si žiada používanie umelých hnojív a chemických ochranných prostriedkov na ochranu pestovanej vegetácie ako aj na zvyšovanie objemu poľnohospodárskej výroby.

Vodné toky sú zregulované, povrchová i podzemná voda je ohrozovaná najmä chemickými látkami z poľnohospodárskej činnosti ako aj odpadovými vodami zo žump.

V nadväznosti na vyššie uvedené sú navrhované nasledovné opatrenia:

Návrh opatrení:

- A. prvky ÚSESu považovať za limity územného rozvoja, zabezpečiť v nich taký režim využívania, aby spĺňali funkciu biokoridoru, biocentra resp. interakčného prvku, neprerušovať línie biokoridorov a plochu biocentier pri navrhovaní koridorov infraštruktúry a líniových stavieb, navrhované prvky ÚSES schváliť v záväznej časti ÚPD obce,
- B. zachovať súčasnú sieť vodných tokov v riešenom území aj s brehovými porastami za účelom zachovania ich ekologických funkcií pri súčasnom zachovaní úrovne protipovodňovej ochrany,
- C. v rámci revitalizácie vodných tokov ponechať brehy zatrávnené, doplniť brehovú vegetáciu vhodnými pôvodnými drevinami, zabezpečiť dostatočné množstvo vody v tokoch, vybudovať prehrádzky na vybraných úsekoch toku s cieľom zadržiavať vodu v krajine, oddeliť pásmami TTP brehy potokov od plôch ornej pôdy a iné),
- D. zachovať plochy súčasnej NDV a zabezpečiť ich odbornú starostlivosť,
- E. pri výsadbe drevín v krajine napr. v rámci náhradnej výsadby za realizované výrubu drevín v zmysle zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny alebo pri dopĺňaní prvkov M-ÚSES uprednostniť také druhy, ktoré sú typické pre potencionálnu vegetáciu v riešenom
- F. vypracovať návrh uličnej a parkovej zelene v obci, v ktorom budú zahrnuté nasledovné úpravy: stanoviť základné prvky starostlivosti o zeleň v obci (napr. kosenie, výsadba drevín), doplniť stromy a kríky na miestach, kde chýbajú, zabezpečiť odbornú

- starostlivosť o verejnú a vyhradenú zeleň, vyčleniť pozemky na náhradnú výsadbu, odstrániť vzdušné elektrické káblové vedenia v obci,
- G. rozšíriť plochy NDV výsadbou v lokalitách, ktoré sú bez vegetácie a na zanedbaných a nevyužívaných plochách,
 - H. zachovať jestvujúce plochy TTP
 - I. zabezpečiť ochranu lokalít pravidelne podmáčaných pôd, ktoré plnia funkciu interakčných prvkov v rámci kostry M-ÚSES
 - J. realizovať opatrenia na zamedzenie šírenia inváznych druhov rastlín a drevín.

Návrh opatrení na ochranu prírodných zdrojov a na znižovania negatívneho pôsobenia stresových javov

Ochrana prírodných zdrojov je realizovaná vo forme legislatívnych opatrení na ochranu jednotlivých prírodných zdrojov.

Stresové javy v krajine vytvárajú v krajine rôzne environmentálne problémy ohrozujúce prírodné zdroje (vodu, pôdu, ovzdušie, horninové prostredie, vegetáciu), ekologickú stabilitu, biodiverzitu, i zdravie obyvateľstva).

Návrh opatrení:

- K. na ochranu poľnohospodárskej pôdy pred eróziou realizovať systém ochranných na ochranu poľnohospodárskej pôdy pred eróziou realizovať systém ochranných agrotechnických opatrení (v zmysle § 5 zákona č. 220/2004 Z.z.):
 - a) výsadba účelovej poľnohospodárskej a ochrannej zelene,
 - b) vrstevnicová agrotechnika,
 - c) striedanie plodín s ochranným účinkom,
 - d) mulčovací medziplodina kombinovaná s bezorbovou agrotechnikou,
 - e) bezorbová agrotechnika,
 - f) oševné postupy so striedaním plodín s ochranným účinkom,
 - g) usporiadanie honov v smere prevládajúcich vetrov,
 - h) iné opatrenia, ktoré určí pôdna služba podľa stupňa erózie poľnohospodárskej pôdy.
- L. uprednostniť poľnohospodársku výrobu na menších parcelách PPF (o veľkosti cca 50-60 ha), jednotlivé parcely oddeliť medzami (pásmi TTP) resp. vhodnými drevinami, a tak umožniť rozmanitejšiu štruktúru krajiny, ktorá by poskytovala viacej možností pre úkryt, hľadanie potravy a rozmnožovanie živočíchov, čo by podporilo zvýšenie biodiverzity v krajine,
- M. realizovať potrebné protiradónové opatrenia pri výstavbe nových objektoch alebo kde je nutné realizovať sanačné opatrenia už v existujúcom bytovom fonde s cieľom chrániť obyvateľov pred radiačnou záťažou. Na území, na ktorom je potrebné realizovať potrebné protiradónové opatrenia, neplánovať výstavbu rekreačných objektov, liečební, školských a predškolských zariadení a pod.,
- N. realizovať opatrenia na zníženia zaťaženia obyvateľstva hlukom a exhalátmi z automobilovej dopravy,
- O. realizovať v odpadovom hospodárstve minimalizáciu odpadov, separovaný zber a zhodnocovanie odpadov,
- P. odstrániť nelegálne skládky komunálneho odpadu v k.ú. a realizovať v týchto lokalitách rekultivačné a ekostabilizačné opatrenia
- Q. na vzdušných elektrických vedeniach vykonať technické opatrenia zabraňujúce usmrcovaniu vtákov,

Jednotlivé opatrenia sú podrobne graficky znázornené vo výkresoch č.3,4.

V súvislosti so zaradením riešeného územia medzi zraniteľné oblasti sa vyžaduje dodržiavanie určených opatrení pri obhospodarovaní poľnohospodárskej pôdy.

V záujmovom území je možné v rámci stresových javov definovať konfliktný uzol. Konfliktný uzol KU1 - jedná sa o stret, resp. križovanie dvoch významných prvkov v krajine. Prvkov ÚSES (biokoridor miestneho významu a interakčného prvku s prvkom dopravným - rýchlostná cesta R8 - rozvojový zámer ÚPN R-NSK).

V súlade s kapitolou "Územný systém ekologickej stability" sa navrhujú uplatniť nasledujúce požiadavky environmentálneho charakteru:

- vytvorenie takého usporiadania pozemkov v rámci novo navrhovaných obytných zón a priestorov v rámci služieb, obchodu a výroby, ktoré by umožňovalo vytvorenie a rozvoj funkčnej uličnej zelene so stromami a kríkovými porastmi, bez územného konfliktu s navrhovanými a existujúcimi vedeniami inžinierskych sietí;
- zapracovanie ekostabilizačných opatrení navrhnutých RÚSES aj do záväznej časti ÚPD, ako aj funkčného vymedzenia prvkov ÚSES. Podľa § 3 zákona odsek (3) Vytváranie a udržiavanie územného systému ekologickej stability je verejným záujmom. Podnikatelia a právnické osoby, ktorí zamýšľajú vykonávať činnosť, ktorou môžu ohroziť alebo narušiť územný systém ekologickej stability, sú povinní zároveň navrhnúť opatrenia, ktoré prispievajú k jeho vytváraniu a udržiavaniu;
- územne vymedziť priestor na vytvorenie polyfunkčnej krajinej zelene - prvky ÚSES a vetrolamov, sprievodná a izolačná zeleň poľných ciest, ostatných cestných komunikácií ako i výrobných areálov a vylúčiť likvidáciu už existujúcej krajinej zelene;
- stanoviť súčasný stupeň ekologickej stability (SES) katastrálneho územia obce (pre zastavané územie a mimo neho);
- zinventarizovať lokality s výskytom invázných druhov rastlín, riešiť problém ich šírenia (§ 7b zákona č. 543/2002 Z.z.) a ich odstraňovania spôsobmi uvedenými v prílohe č.2 vyhl. MŽP SR č. 24/2003 Z.z..
- rešpektovať všetky vyhlásené územia ochrany prírody, prvky ÚSES a kategórie tvorby krajiny, nakoľko tieto územia sú krajinotvornými prvkami, ktorých úlohou je vytváranie plošnej a funkčnej proporčnosti medzi technickými prvkami a biologickými zložkami sídelnej štruktúry obce.

Územie obce Preseľany je tvorené jedným katastrálnym územím, a to k.ú. Preseľany. Urbanistický celok je kompaktný, podľa kategorizácia pôdorysného typu sa jedná o skupinový cestný typ. Návrhu ÚPN vytvára predpoklady vzájomného funkčného a dopravného prepojenia okolitých obcí na tepne cesty I. triedy I/64. Vytvára vybavenostné uzly v polohách primárneho uzla a sekundárnych referenčných uzlov.

Funkčné členenie

V obci sú zložky základnej občianskej vybavenosti. V tesnej blízkosti stredu obce je sústredená občianska vybavenosť komerčného a nekomerčného charakteru. Prevláda obytná funkcia. V súčasnosti sa v obci nachádzajú všetky bonitné triedy objektov, od objektov nových, až po objekty odporúčené na asanáciu. Zastavaným územím obce prechádza cesta I. triedy I/64.

Objekty pamiatkového fondu

Pamiatkový úrad Slovenskej republiky v katastrálnom území obce **neviduje** žiadne nehnutelné národné kultúrne pamiatky.

Podľa "Súpisu pamiatok na Slovensku" (Obzor Bratislava, 1968, zv. 2, str. 536-537) eviduje Krajský pamiatkový úrad v Nitre nasledovné pamiatky:

- Kostol sv. Alžbety, kat., pôvodne ranogotický, postavený v 14. storočí, v roku 1736 obnovený a zväčšený v barokovom slohu;

- Kaplnka sv. Anny, baroková z 18. storočia, v 19. storočí prestavaná, je súčasťou cintorína;
- Prícestná kaplnka, empírová z 1. pol. 19. storočia, stavba obdĺžnikového tvaru s polkruhovým uzáverom a rovným stropom, štítové priečelie má polkruhový portál. Na oltárnej menze je umiestnená Pieta z 19. storočia od neznámeho ľudového drevorezbára. Kaplnka je umiestnená pri ceste I. triedy;
- Prícestná socha Šaštínskej Panny Márie, kamenná, baroková z roku 1760, renovovaná v roku 1861. Na pilieri s rímsovou hlavicou je umiestnené kamenné súsošie. Okolo sochy bola mrežová ohrada. Socha sa v súčasnosti nachádza v areáli kostola;
- Prícestná socha sv. Jána Nepomuckého, baroková z roku 1774. Stojí v extraviláne obce pri moste cez rieku Nitra s čitateľným nápisom "S / JOANNES / NEPOMU / ORA PRO NOB / ANNO / 1774", socha bola niekoľkokrát opravovaná - v r. 1882, r. 1888, naposledy v r. 2014.

Ostatné cirkevné stavby (sochy a kríže)

- Socha sv. Floriána, v strede obce, datovaná rokom 1861 s maďarským nápisom, v ktorom bola pravdepodobne reštaurovaná. Doklady o soche sú z 18. storočia. Podľa nich stála na starom cintoríne pri kostole;
- Socha sv. Jána, v extraviláne obce, pochádza z 18. storočia a predtým stála na starom cintoríne pri kostole;
- Kríž pred kostolom, s nápisom "AVE CRUX" / Z pozostalosti / † Jozefa Lacenu / R. 1914"
- Kríž na cintoríne, postavený z kameňa v r. 1955, vysoký je 410 cm, autorom je významný sochár Josef Kalfus z Hoříc

Z hľadiska ochrany archeologických nálezov a situácií je potrebné zapracovať do záväznej časti ÚPD nasledovné podmienky:

1.) V katastrálnom území obce Preseľany, okr. Topoľčany, sa nachádzajú archeologické lokality v polohách: záhrada M. Šipoša č.d. 290 (halštatská doba), Veľká Kopanica, 250 m JV od kóty 254 (paleolit), dom J. Šišku č.78 (novovek /16.-17. stor./), dom J. Šišku č. 308 (stredovek /11.-13. stor./), pri dome č. 308 /J. Šiška/ (stredovek /9.-12. stor./), Tehelňa (nedatované), za tabakovou sušiarňou - stavba silážnej jamy (halštatská doba?), Tábor (halštatská doba?), intravilán obce (stredovek /15.-16. stor./).

2.) Vo vzťahu k možnosti narušenia archeologických nálezísk ku stavbe, ktorá si vyžiada vykonanie zemných prác, stavebník / investor je povinný už v stupni územného konania v zmysle zákona 50/1976 Zb. o územnom plánovaní v znení neskorších predpisov si vyžiadať záväzné stanovisko k plánovanej stavebnej akcii, v ktorom budú určené podmienky ochrany archeologických nálezov.

3.) V prípade nevyhnutnosti vykonať záchranný archeologický výskum ako predstihové opatrenie na záchranu archeologických nálezísk a nálezov rozhoduje o výskume a podmienkach jeho vykonania podľa §35 ods. 7, §36 ods. 3, §39 ods. 1 pamiatkového zákona Krajský pamiatkový úrad v Nitre.

4.) V prípade archeologického nálezu mimo povoleného výskumu nálezca alebo osoba zodpovedná za vykonávanie prác podľa ustanovenia § 40 ods, 2 a 3 pamiatkového zákona oznámi nález najneskôr na druhý pracovný deň Krajskému pamiatkovému úradu v Nitre a nález ponechá bezo zmeny až do obhliadky Krajským pamiatkovým úradom v Nitre alebo ním poverenou odborne spôsobilou osobou, najmenej však tri pracovné dni odo dňa ohlásenia. Do vykonania obhliadky je nálezca povinný vykonať všetky

nevyhnutné opatrenia na záchranu nález, najmä zabezpečiť ho proti poškodeniu, znehodnoteniu, zničeniu a odcudzeniu. Archeologický nález môže vyzdvihnúť a premiestniť z pôvodného miesta a z nálezových súvislostí iba oprávnená osoba metódami archeologického výskumu. Podľa § 40 ods. 10 pamiatkového zákona má nálezca právo na náhradu výdavkov súvisiacich s ohlásením a ochranou nálezu podľa § 40 odsekov 2 a 3 pamiatkového zákona. Pamiatkový úrad poskytne nálezcovi nálezné v sume až do výšky 100 % hodnoty nález. Hodnota materiálu a hodnota nález sa určuje znaleckým posudkom.

- Podľa § 22 ods. 5 pamiatkového zákona sú údaje týkajúce sa umiestnenia archeologických nálezísk predmetom ochrany podľa osobitných predpisov (ods. 3, § 76 zákona NR SR č. 241/2001 o ochrane utajovaných skutočností) a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Záver - hlavné ciele a zásady navrhovaného riešenia:

1. Pri komponovaní rozvoja obce sa vychádza z historicky sa formujúcej urbanistickej štruktúry obce.
2. Sú jednoznačne stanovené hlavné, doplnkové a neprípustné funkcie v území. Pri zástavbe prelúk rešpektovať výškové zónovanie, hmotovú skladbu a použité materiály jestvujúcej zástavby.
3. Sú riešené rozvojové disponibilné plochy v rámci zastavaného územia a mimo zastavaného územia a sú pre ne spracované priestorové a funkčné regulatívy.
4. Rešpektovať a zachovať funkciu zelene v uličnom profile, pri stavbách občianskej vybavenosti, pozdĺž tokov a poľných ciest.
5. Sú riešené monitorované funkčné a kompozičné závady a odstránené resp. zmiernené kolízne strety funkčných plôch.
6. Návrh zachováva harmonický, organický charakter sídla a potvrdzuje jednoznačnú polohu centra a regulačne formuje jeho ďalší vývoj.
7. Rešpektuje a chráni pamiatkové objekty, objekty s kultúrohistorickou hodnotou a významné archeologické lokality.
8. Vytvára predpoklady vzájomného funkčného a dopravného prepojenia okolitých obcí.
9. Požiadavky Krajského pamiatkového úradu sú súčasťou záväznej časti ÚPN obce Preseľany.

B15 Doprava a prepravné vzťahy

Z hľadiska širších dopravných pomerov najvýznamnejšou dopravnou tepnou je cesta I. triedy I/64 Topoľčany - Nitra a železničná jednokolaťová trať č.140 Šurany - Veľké Bielice. Obe dopravné línie prechádzajú stredom katastrálneho územia z juhu na sever. Kolmo na cestu I. triedy, k železničnej trati, vyúsťuje cesta III. triedy III/1714 železničná stanica Preseľany..

Podľa posledného platného ÚPN-R NSK je v katastrálnom území plánovaný cestný rozvojový zámer – rýchlostná cesta R8 – západná časť k.ú. obce Preseľany.

Cestná doprava

Uvedená cesta I. triedy je významnou dopravnou spojniciou krajského mesta Nitra a okresného mesta Topoľčany. Cesta I. triedy I/64 je v správe SSC (Slovenská správa ciest).

Cesta III. triedy III/1714 slúži ako obslužná a prístupová komunikácia k železničnej stanici Preseľany. Je v správe VÚC NSK. Po ceste I. triedy I/64 je prevádzkovaná autobusová doprava.

Koncepcia rozvoja cestnej siete

Návrh ÚPN obce rieši:

- V katastrálnom území obce Preseľany sa nachádzajú cesty I/64 Nitra - Topoľčany a III/1714 Preseľany - železničná stanica (bývalá III/06488), pre ktoré návrh ÚPN rešpektuje výhľadové šírkové usporiadanie
 - v zastavanom území v nasledovných kategóriách a funkčných triedach cesta I. triedy v kategórii MZ 14(13,5)/60, vo funkčnej triede B1; cesta III. triedy v kategórii MZ 8,5(8,0)/50 vo funkčnej triede B3 v zmysle STN 73 6110;
 - mimo zastavané územie v nasledovných kategóriách cesta I/64 v kategórii C 11,5/80.
- V textovej a grafickej časti ÚPN vyznačuje a rešpektuje existujúce trasy ciest a ich šírkové usporiadanie v súlade s STN 73 6110.
- Zachováva územnú rezervu pre koridor plánovanej rýchlostnej cesty R8 Nitra – Topoľčany
- Navrhuje šírkové usporiadanie miestnych komunikácií v súlade s STN 73 6110.
- Vyznačuje hranice súvisle zastavaného územia a územia určeného na zastavanie. Mimo súvisle zastavané územie označuje a rešpektuje ochranné pásmo ciest v zmysle zákona č. 135/1961 Zb. a vykonávacej vyhlášky č. 35/1984 Zb.
- Obec začleňuje do sústavy regionálnych cyklotrás. Cyklistické a pešie trasy navrhuje a vyznačuje i v širších vzťahoch k priľahlému územiu. Ich šírkové usporiadanie je potrebné navrhnuť v zmysle STN 73 6110.
- Návrh statickej dopravy je vypracovaný v zmysle STN 73 6110.
- Dopravné napojenie novo navrhnutých objektov a komunikácií je riešené v súlade s STN 73 6110 a STN 73 6102 na základe dopravno - inžinierskeho posúdenia výhľadovej intenzity dopravy, systémom obslužných komunikácií a následným napájaním na cesty a miestne komunikácie vyššieho dopravného významu.
- Návrh ÚPN zohľadňuje vzdialenosť od cesty I. triedy a súvisiace negatívne účinky z dopravy (hluk, emisie, vibrácie, prašnosť). V prípade výstavby je potrebné zaviazat' investorov na vykonanie takých opatrení na stavbách, ktoré budú eliminovať tieto účinky. Voči správcovi ciest nebude možné uplatňovať požiadavku na realizáciu týchto opatrení, pretože negatívne účinky vplyvu dopravy v čase realizácie sú známe.

Miestne komunikácie

Sú to cesty IV. triedy.

Stav niektorých miestnych komunikácií je vyhovujúci, komunikácie v zlom stavebnotechnickom stave sú určené na rekonštrukciu (poškodené krajnice komunikácií a povrch vozoviek).. Sieť miestnych komunikácií je v obci umiestnená paralelne alebo v kolmom smere na cestu I. triedy. Smerové oblúky na miestnych komunikáciách majú malé polomery. Komunikácie sú vybudované v nenormových kategóriách, v šírkach od 3,0m do 5,0m. Dopravná premávka je na všetkých komunikáciách napriek nie vždy vhodným šírkovým usporiadaniam obojsmerná. Vzhľadom na dopravný význam, spoločenskú funkciu a polohu v obci prisudzujeme miestnym komunikáciám funkčnú triedu C3.

Miestne komunikácie sú obslužné komunikácie, miestneho významu, prevažne so spevneným povrchom. Slúžia predovšetkým ako prístupové cesty k rodinným domom a k iným verejným objektom a využívajú sa aj ako prístupové cesty na poľnohospodárske pozemky v rámci zastavaného územia, alebo ako spojovacie komunikácie mimo zastavaného územia.

Účelové komunikácie

Sieť ciest I. a III. triedy a miestnych komunikácií je doplnená účelovými komunikáciami. Ako účelové komunikácie sú vybudované cesty, tvoriace pokračovanie miestnych komunikácií mimo zastavaného územia. Okrem toho, že účelové komunikácie sprístupňujú jednotlivé časti chotára, sú taktiež súčasťou areálov TI a areálu

poľnohospodárskeho družstva. Povrch účelových komunikácií je z časti spevnený a z časti nespevnený.

Poľné cesty

Prístup do chotára zabezpečuje sieť poľných ciest, nadväzujúca na účelové alebo miestne komunikácie. Majú väčšinou prašný povrch. Sprístupňujú jednotlivé časti chotára s blokmi poľnohospodárskej pôdy.

Pešie komunikácie a priestranstvá

Pešie trasy v obci nie sú dobudované. Návrh ÚPN obce uvažuje s výstavbou chodníkov popri miestnych komunikáciách a dobudovaní chodníka popri ceste I. triedy v jeho celej dĺžke.

Statická doprava

Obec nemá vybudované dostatočné parkovisko pri cintoríne, kostole, futbalovom ihrisku a pred COOP Jednotou. Spevnená plocha pred reštauráciou, pred zdravotným strediskom a pred obecným úradom nie je funkčne segregovaná. Parkovisko pri kostole nevyhovuje. Garážovanie motorových vozidiel je riešené v súkromných garážach na pozemkoch rodinných domov. Návrh ÚPN rieši vybudovanie nových a zrekonštruovanie starých plôch statickej dopravy, a to vo vyššie spomenutých lokalitách.

Dopravné zariadenia

V obci sa ČSPHM nenachádza. Najbližšia ČSPHM sa nachádzajú v obciach Dolné Lefantovce a Ludanice.

Významnejšie dopravné zariadenia sa nachádzajú v okresnom meste Topoľčany a v krajskom meste Nitra. Návrh ÚPN neuvažuje s vybudovaním ČSPHM v obci.

Cestná hromadná doprava

Cestná hromadná doprava má najväčší podiel na preprave cestujúcich do zamestnania, škôl, za nákupmi a službami. Obec má vzhľadom na svoju polohu v blízkosti okresného mesta Topoľčany a krajského mesta Nitra zabezpečenie diaľkovou a prímestskou autobusovou dopravou. Prímestskú dopravu zabezpečuje spoločnosť Arriva Nitra a.s. s odchodmi v pravidelných intervaloch. Preprava cestujúcich diaľkovou dopravou zabezpečuje spoločnosť Arriva Express a.s.. Diaľkovým spojom môžu miestni obyvatelia cestovať do hlavného mesta Bratislava, rakúskeho letiska Schwechat, do ukrajinského Užhorodu, či do českého Brna a Liberca. Autobusové zastávky, vrátane výbočísk a prístreškov, sú zrekonštruované. V návrhovom období je nutná rekonštrukcia dvoch autobusových zastávok, ktoré sú zastaralé a v nevyhovujúcom stave.

Návrh ÚPN obce Preseľany obsahuje primerané spôsoby riešenia a odstránenia monitorovaných dopravných líniových a bodových závad.

Práce v styku s cestami I. a III. triedy je nutné vykonať v zmysle zákona č. 135/1961 Zb. o pozemných komunikáciách v znení neskorších predpisov v nadväznosti na vyhlášku č. 35/1984 ako i príslušné STN, zároveň postupovať podľa podmienok stanovených v STN 01 8020 Dopravné značky na pozemných komunikáciách, postupovať podľa vyhlášky MV SR č. 9/2009 Z. z., ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona NR SR č. 8/2009 Z. z. o cestnej premávke a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Ochranné pásma cestných dopravných trás

Cesta I. triedy	ochranné pásmo na obe strany od osi cesty	50m
Cesty III. triedy	ochranné pásmo na obe strany od osi cesty	20m
Vozovky miestnych komunikácií	ochranné pásmo na obe strany od osi cesty	15m

Výpočet hluku z dopravy

Výpočet je vypracovaný na základe metodických pokynov v zmysle zákona č.40/2002 Z.z. a vyhlášky MZ SR č.549/2007, ktorou sa ustanovujú podrobnosti o prípustných hodnotách hluku, infrazvuku a vibrácii a o požiadavkách na objektivizáciu hluku, infrazvuku a vibrácii v životnom prostredí.

Dopravné podklady cesta 1/64

Pre určenie intenzity dopravy bolo použité celoštátne sčítanie dopravy (CSD) z roku 2015 v sčítacom úseku 80558

-T - súčet počtu všetkých druhov nákladných vozidiel a počtu prívesov

T = 1 452 skutočných vozidiel

- O - osobné automobily

O = 4 352 skutočných vozidiel

- M - motocykly

M = 20 skutočných vozidiel

S = 5 824 súčet všetkých vozidiel

Základné parametre

- S	súčet všetkých vozidiel	S = 5 824
- Sd	celoročná priemerná denná intenzita	
- Sd	$Sd = 0,93 \times S = 0,93 \times 5\,824 =$	Sd = 5 416,32
- nd	priemerná denná hodinová intenzita	
- nd	$nd = Sd/16 = 5\,416,32/16 = 339$ skut.voz.	nd = 339
- v	výpočtová rýchlosť	v = 50km/hod
- F1	vyjadruje vplyv percent. podielu nákl. áut	F1 = 2,9
- F2	vplyv pozdĺžneho profilu	F2 = 1,13
- F3	vplyv povrchu vozovky	F3 = 1,0

Výpočet

- výpočet pomocnej veličiny "X"
 $X = F1 \times F2 \times F3 \times nd = 2,9 \times 1,13 \times 1,0 \times 339 = 1\,110,90$
- výpočet ekvivalentnej hladiny hluku vo vzdialenosti 7,5 m od osi krajného jazdného pruhu
 $Y = 10 \cdot \log X + 40 = 10 \cdot \log 1\,110,90 + 40 = 70,46 \text{ dB}$

Stanovenie vzdialenosti ekvivalentnej hladiny hluku $L_A = 60 \text{ dB}$ od osi krajného jazdného pruhu

- požadovaná hodnota útlmu $U = 70,46 \text{ dB} - 60 \text{ dB} = 10,46 \text{ dB}$
- útlm 10,46 dB zodpovedá 16 m v zmysle grafu 2.3 metodických pokynov

Záver

- celková vzdialenosť izofóny $L_A = 60 \text{ dB}$ je vo vzdialenosti $7,5 + 16,0 = 23,5 \text{ m}$

Novonavrhované rozvojové plochy na bývanie sú navrhnuté mimo ochranných pásiem cesty I.triedy a mimo pásiem neprípustnej hladiny hluku. Pretože dodatočné požiadavky na správcov ciest na elimináciu negatívnych dopadov dopravy na obyvateľov nebude možné riešiť.

Hranice navrhovaného zastavaného územia musia rešpektovať ochranné pásma ciest a pásma prípustných hladín hluku. Umiestnenie zástavby v ochranných pásmach ciest I. a III. triedy a v pásmach s prekročenou prípustnou hladinou hluku je neprípustné.

Návrh obsahuje vyznačené hranice ochranného pásma ciest mimo sídelného útvaru obce označeného dopravnou značkou označujúcou začiatok a koniec obce v zmysle Zákona č. 135/1961 Zb. v znení jeho neskorších predpisov (účinnosť od 02.01.2015).

Cyklistická doprava

Cyklistické trasy sa v k.ú. nenachádzajú, budú predmetom návrhu. Podľa platného ÚPN Regiónu NR kraja - ZaD č.1, je v území navrhovaný rozvojový zámer - významná cykloturistická trasa - prechádzajúca zastavaným územím obce popri ceste I. triedy, I/64 k rieke Nitra a napojením sa na plánovanú Ponitriansku cyklomagistrálu. Ďalšou navrhovanou cyklotrasou je prepojavacia trasa, ktorá začína pri miestnom obecnom úrade, prechádza cez riekou Nitra, popri lokalite „Pažiť“, okolo vodnej plochy „Florida“ a pokračuje do obce Oponice (viď. výkres č.2).

V kontakte s jestvujúcimi a navrhovanými parkoviskami návrh ÚPN rieši zabezpečenie parkovacích plôch pre bicykle s určeným minimálnym percentuálnym počtom miest z kapacity parkoviska pre motorové vozidlá, napr. parkovacie plochy pre bicykle s počtom miest do 20 % kapacity z parkoviska pre motorové vozidlá stanovenej pre príslušné zariadenie podľa STN 73 6110;

V návrhu ÚPN obce je nutné postupovať v súlade s uznesením vlády SR č. 223/2013 o Národnej stratégii rozvoja cyklistickej dopravy a cykloturistiky v SR;

Cyklistické a pešie trasy sú navrhované a vyznačené i v širších súvislostiach k príslušnému územiu. Ich šírkové usporiadanie je potrebné navrhnuť v ďalších stupňoch PD zmysle STN 73 6110.

Letecká doprava

Podľa Dopravného úradu ako príslušného orgánu štátnej správy na úseku civilného letectva v zmysle § 28 ods. 3 zákona č. 143/1998 Z. z. o civilnom letectve (letecký zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov sa riešené územie nachádza mimo ochranných pásiem letísk, heliportov a leteckých pozemných zariadení.

V zmysle § 30 leteckého zákona je nutné s Dopravným úradom prerokovať nasledujúce stavby:

- stavby alebo zariadenia vysoké 100 m a viac nad terénom (§ 30 ods. 1 písmeno a) leteckého zákona),
- stavby a zariadenia vysoké 30 m a viac umiestnené na prírodných alebo umelých vyvýšeninách, ktoré vyčnievajú 100 m a viac nad okolitú krajinu (§ 30 ods. 1 písmeno b) leteckého zákona),
- zariadenia, ktoré môžu rušiť funkciu leteckých palubných prístrojov a leteckých pozemných zariadení, najmä zariadenia priemyselných podnikov, vedenia VVN 110 kV a viac, energetické zariadenia a vysielacie stanice (§ 30 ods. 1 písmeno c) leteckého zákona),
- zariadenia, ktoré môžu ohroziť let lietadla, najmä zariadenia na generovanie alebo zosilňovanie elektromagnetického žiarenia, klamlivé svetlá a silné svetelné zdroje (§ 30 ods. 1 písmeno d) leteckého zákona).

Železničná doprava

Územím obce Preseľany prechádza jednokolejová neelektrifikovaná železničná trať Šurany - Veľké Bielice. Železničná trať má označenie č. 140. Podľa aktuálneho grafikonu je odchod vlakov plánovaný v pravidelných intervaloch. Z hľadiska rozvojových zámerov ŽSR je v budúcnosti plánovaná jej elektrifikácia a modernizácia. V návrhovom období ÚPD je potrebná rekonštrukcia miestnej železničnej zastávky, nakoľko v súčasnosti je zastávka v dezolátnom stave, chýbajú sociálne zariadenia, prístrešok a čakáreň pre cestujúcich.

- ÚPN obce rešpektuje výhľadové záujmy ŽSR, z hľadiska plánovanej elektrifikácie a modernizácie trate č.140 Šurany - Veľké Bielice;
- zachováva dostupnosť a prepojenie na infraštruktúru mesta a všetky novobudované kríženia komunikácií s traťou rieši ako mimoúrovňové;
- novobudované objekty priemyselnej, občianskej a technickej vybavenosti sú situované z ekologického hľadiska od železničnej trate a umiestnené za hranicou najvyššej prípustnej hodnoty hladiny hluku, spôsobenej prevádzkou železničnej dopravy, platnej pre príslušné

objekty, stavby a územia, v zmysle príslušnej legislatívy.

- V prípade akejkoľvek stavebnej činnosti v ochrannom pásme železničnej trate (60m od osi krajnej koľaje po oboch stranách) je nutné dodržať ustanovenia zákona č. 513/2009 Z.z. o dráhach, v znení neskorších predpisov a zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku, v znení neskorších predpisov a túto činnosť vopred prekonzultovať a odsúhlasiť so ŽSR.

Ochranné pásma železničných dopravných trás

- Ochranné pásmo železničnej trate, od osi krajnej koľaje po oboch stranách 60 m

Z hľadiska dopravnej koncepcie je potrebné v návrhovom období rešpektovať nasledovné zásady a dokumenty:

- Územný plán regiónu Nitrianskeho kraja;
- trasu existujúcich ciest I. triedy I/64 Nitra - Topoľčany a III. triedy III/1714;
- výhľadové šírkové usporiadanie ciest II. triedy v zastavanom území v kategórii MZ 14(13,5)/60, vo funkčnej triede B1 a III. triedy v zastavanom území v kategórii MZ 8,5 (8,0)/50 vo funkčnej triede B3 v zmysle STN 73 6110;
- výhľadové šírkové usporiadanie ciest I. triedy mimo zastavané územie v kategórii C 11,5/80 a III. triedy mimo zastavané územie v kategórii C7,5/70 v zmysle STN 73 6110;
- ochranné pásmo ciest I. triedy mimo zastavané územie 50 m a III. triedy mimo zastavané územie 20 m od osi vozovky na obe strany v zmysle Vyhlášky č.35/1984 Zb. Federálneho ministerstva dopravy, ktorou sa vykonáva zákon o pozemných komunikáciách (cestný zákon);
- v prípade vybudovania HBV, IBV, OV v obci Preseľany je potrebné uvažovať s ich dopravným napojením v zmysle zákona č. 135/1961 Zb. o pozemných komunikáciách (cestný zákon) v znení neskorších predpisov a platných STN EN a technických podmienok na výhľadové obdobie 20 rokov;
- Postupovať v zmysle zákona č. 50/1976 Zb. O územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení neskorších predpisov;
- postupovať v súlade s príslušnými technickými predpismi a STN;
- predmetná územnoplánovacia dokumentácia je spracovaná v súlade s nadradenou aktuálne platnou dokumentáciou ÚPN VÚC Nitrianskeho samosprávneho kraja;
- je rešpektovaná existujúca dopravná infraštruktúra a jej trasovanie;
- sú rešpektované pripravované stavby dopravnej infraštruktúry a ich trasovanie;
- dodržať ochranné pásma ciest v zmysle zákona č. 135/1961 Zb. O pozemných komunikáciách (cestný zákon) v znení neskorších predpisov i mimo sídelného útvaru obce ohraničeného dopravnou značkou označujúcou začiatok a koniec obce;
- pri návrhu jednotlivých lokalít v blízkosti pozemných komunikácií je nevyhnutné posúdiť nepriaznivé vplyvy z dopravy a dodržať pásmo hygienickej ochrany pred hlukom a negatívnymi účinkami dopravy v zmysle vyhlášky MZ SR č. 549/2007 Z. Z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o prípustných hodnotách hluku, infrazvuku a vibrácií a o požiadavkách na objektivizáciu hluku, infrazvuku a vibrácií v životnom prostredí v znení neskorších zmien a predpisov. S umiestnením lokalít, predovšetkým bývania, v týchto pásmach nesúhlasíme. V prípade potreby je nevyhnutné navrhnúť opatrenia na maximálnu možnú elimináciu negatívnych účinkov dopravy a zaviazat' investorov na vykonanie týchto opatrení. Voči správcovi pozemných komunikácií nebude možné uplatňovať požiadavku na realizáciu týchto opatrení, pretože negatívne účinky vplyvu dopravy sú v čase realizácie známe;
- rešpektovať Strategický plán rozvoja dopravnej infraštruktúry SR na roky 2014 -2020;
- rešpektovať Operačný program Integrovaná infraštruktúra na roky 2014 - 2020;
- postupovať v súlade s uznesením vlády č. 223/2013 o Národnej stratégii rozvoja cyklistickej dopravy a cykloturistiky v SR;

- dopravné napojenia navrhovaných lokalít riešiť na základe výhľadovej intenzity dopravy, posúdenia dopravnej výkonnosti dotknutej a príľahlej cestnej siete, podľa možnosti systémom obslužných komunikácií a ich následným napojením na cesty vyššieho dopravného významu v súlade s platnými STN a TP;
- navrhované dopravné napojenia na plánovanú cestnú sieť riešiť na základe dopravnoinžinierskych podkladov, posúdenia dopravnej výkonnosti navrhovaných križovatiek;
- návrh dopravnej siete územia riešiť v zmysle vyváženého rozvoja všetkých druhov dopravy s posunom k tým, ktoré sú trvalo udržateľné a šetriace životné prostredie (verejná osobná a nemotorová doprava);
- odporúčame zabezpečiť a ponúknuť dopravné riešenia, ktoré sú dostupné pre všetkých občanov, predovšetkým s ohľadom na významné zdroje a ciele denného pohybu osôb, zvýšiť bezpečnosť premávky, znížiť stupeň znečistenia ovzdušia, hluk, skleníkové plyny a spotrebu energie a prispieť k zvýšeniu atraktivity a kvality prostredia a verejných priestorov v záujme občanov;
- pri návrhu cyklistickej a pešej dopravy vytvárať vzájomne prepojenú sieť, ktorá zabezpečí možnosť plynulého a bezpečného pohybu chodcov a cyklistov - najzraniteľnejších účastníkov cestnej premávky;
- vypracovať návrh statickej dopravy v zmysle STN 73 6110. Odporúčame myslieť aj na parkovacie plochy pre bicykle s určeným minimálnym percentuálnym počtom miest z kapacity parkoviska pre motorové vozidlá, napr. Parkovacie plochy pre bicykle s počtom miest rovnom minimálne 20 % kapacity parkoviska pre motorové vozidlá stanovenej pre príslušné zariadenie podľa STN 73 6110;
- návrh riešenia dopravnej časti je spracovaný autorizovaným inžinierom pre dopravné stavby, resp. pre konštrukcie inžinierskych stavieb.

V grafickej časti ÚPN-O Preseľany:

- Sú vyznačené a rešpektované existujúce trasy ciest, ich šírkové usporiadanie v zmysle platných noriem a navrhnuté šírkové usporiadanie miestnych komunikácií v súlade s STN 73 6110.
- Vyznačené hranice ochranného pásma ciest mimo sídelného útvaru obce realizovať dopravnou značkou označujúcou začiatok a koniec obce v zmysle zákona č. 135/1961 Zb. V znení jeho neskorších predpisov.
- Pri návrhu nových lokalít HBV, IBV, OV sa zohľadňovali nepriaznivé vplyvy z dopravy a vyznačovali pásma prípustných hladín hluku v zmysle Vyhlášky MZ SR č. 549/2007 Z. Z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o prípustných hodnotách hluku, infrazvuku a vibrácií a o požiadavkách na objektivizáciu hluku, infrazvuku a vibrácií v životnom prostredí v znení neskorších zmien a predpisov.
- Vyznačenie hraníc zastavaného územia obce, resp. Územia určeného na zastavanie rešpektuje ochranné pásma ciest a pásma prípustnej hladiny hluku.
- Dopravné napojenie novo navrhnutých objektov a komunikácií je riešené systémom obslužných komunikácií a ich následným napojením na cesty a miestne komunikácie vyššieho dopravného významu v súlade s STN 73 6110 a STN 73 6102. Body dopravného napojenia sú vyznačené schematicky (bez určenia typu a tvaru križovatky).
- Rešpektovať umiestnenie zastávok autobusovej dopravy a ich vyznačenú pešiu dostupnosť.
- Cyklistické a pešie trasy sú navrhované a vyznačené i v širších vzťahoch k príľahlému územiu. Ich šírkové usporiadanie je potrebné v ďalšom navrhnuť v zmysle STN 73 6110. Cyklistické trasy sú navrhované zásadne mimo telesa cesty I. a III. triedy.
- Rešpektovať návrh riešenia statickej dopravy v zmysle STN 73 6110.
- Novonavrhované rozvojové plochy na bývanie sú navrhnuté mimo ochranných pásiem ciest I. triedy a mimo pásiem neprípustnej hladiny hluku. Pretože dodatočné

požiadavky na správcov ciest na elimináciu negatívnych dopadov dopravy na obyvateľov nebude možné riešiť.

- UPN rešpektuje trasu a ochranné pásma rýchlostnej cesty R8 a súvisiace dopravné stavby. Jedná sa o rezervovanie koridoru pre výhľadovú trasu rýchlostnej cesty R8, podľa bodu 7.14. a „7.14.3. Rezervovaný je koridor rýchlostnej cesty R8 v trase vedenej od napojenia na rýchlostnú cestu R1 západne od Nitry v polohe západne od cesty I/64, východne od Topoľčian, v pokračovaní medzi obcami Bošany a Krušovce a prechodom do Trenčianskeho kraja východne od Rajčian“, podľa záväzných regulatívov územného rozvoja Nitrianskeho kraja.

B16 ROZVOJ TECHNICKEJ INFRAŠTRUKTÚRY

B16.1 ZÁSOBOVANIE VODOU

Povrchové vody

Vodné toky

Základnú riečnu sústavu obce tvorí vodohospodársky významný vodný tok Nitra a drobný vodný tok Manický potok. Hydrologicky patrí k.ú. Preseľany k povodiu rieky Nitry, ktorá aj odvodňuje väčšinu jej územia. Rieka Nitra preteká katastrálnym územím zo severu na juh a nemá tu žiaden prítok. Vodnosť rieky Nitry výrazne kolíše v priebehu roka v závislosti od povrchových zrážok. Nitra patrí k dažďovo-snehovému typu odtoku. Rieka Nitra bola v šesťdesiatych rokoch 20-teho storočia zregulovaná a na oboch stranách bola vybudovaná hrádza. Na toku Nitry je v rkm 80,4, nad obcou Preseľany, vybudovaná hať (MVE) Preseľany. Časť pôvodného koryta ostala zachovaná (rameno na lokalite Pažiť).

V západnej časti katastrálneho územia pramení Manický potok, ktorý sa vlieva do Perkovského potoka. Tok má regulované koryto.

Najvyšší vodný stav vodné toky dosahujú koncom februára a v marci, keď sa topí sneh.

Najnižší vodný stav dosahujú v septembri, čo je zapríčinené negatívnou vlahovou bilanciou, keď je výpar v letnom období väčší ako zrážky.

Podzemné vody

Katastrálne územie obce Preseľany a jeho okolie patrí podľa hydrogeologickej rajonizácie územia Slovenska do hydrogeologického rajónu 72 s dominantnou medzizrnovou priepustnosťou. Kvantitatívna charakteristika prietochnosti a hydrogeologickej produktivity je v území mierna až vysoká, t.z., že hodnoty sa pohybujú od $T = 1 \cdot 10^{-4}$ až $1 \cdot 10^{-2} \text{ m}^2 \cdot \text{s}^{-1}$.

Pramene a geotermálne vrty

V lokalite Mancickov sa nachádza prameň Manického potoka.

V riešenom území obce Preseľany sa nenachádzajú geotermálne vrty. Celé katastrálne územie nespadá do vymedzenej geotermálnej oblasti.

Zásobovanie vodou

Obec Preseľany je v súčasnosti napojená na diaľkové vodovodné potrubie DN 600 (oceľové) - "Ponitriansky skupinový vodovod", ktorý je vedený západne od obce Preseľany, v súbehu so železničnou traťou č.140. Predmetné vodovodné potrubie je zaradené do 1. kategórie, ako "diaľkové nadradené vedenie". S ohľadom na veľkosť profilu a bezpečnosť voči možným haváriám na potrubí, je nutné vymedziť koridor, pásmo ochrany, v šírke minimálne 7 m od existujúceho diaľkovodu na obe strany, kde sa nesmú realizovať terénne úpravy, budovať stavby a vysádzať trvalé porasty. V území sa nachádza aj prepojenie vodovodnej siete potrubím DN 200 na vodojem VDJ 2x650 m³, ktorý je situovaný západne od zastavaného územia obce v hone "Nad Tehelňou", na hranici s katastrálnym územím Hrušovany. Z vodojemu VDJ 2x650 m³ je vedené vodovodné potrubie DN 300 do obecnej

vodovodnej siete. Správcom vodovodnej siete je Západoslovenská vodárenská spoločnosť, a.s..

Výpočet potreby vody

Základné údaje-stav

Obec má vybudovaný verejný vodovod:

- počet obyvateľov v r. 2013 1468
- špecifická potreba pre byty s lokálnym ohrevom vody a vaňovým kúpeľom 135,0 l/os.deň
- špecifická potreba vody pre vybavenosť 25,0 l/os.deň

Vlastná potrubná vodovodná sústava v obci je vo všetkých uliciach. Potrubia sú vybudované z rúr PVC tlakových, svetlosti min. DN 100 mm a podzemnými hydrantmi vo vzdialenosti max. 80 m.

Priemerná denná potreba

$$Q_p = 0,75 \times [(1468 \times 135,0) + (1468 \times 25,0)] = 0,75 \times [198\,180 + 36\,700] = 0,75 \times 234\,880 \approx 176\,160 \text{ l/deň}$$

$$Q_p \approx 2,0388 \text{ l/s}$$

Maximálna denná potreba

$$Q_m = Q_p \times 1,6 = 176\,160 \times 1,6 = 281\,856 \text{ l/deň}$$

$$Q_m \approx 3,2622 \text{ l/s}$$

Maximálna hodinová potreba

$$Q_h \approx Q_m \times 1,8 = 3,2622 \times 1,8 \approx 5,872 \text{ l/s}$$

Návrh

- počet obyvateľov / koniec návrhového obdobia cca 2026 - predpoklad/ 1468+682 = 2150
- špecifická potreba pre byty s lokálnym ohrevom vody a vaňovým kúpeľom 135,0 l/os.deň
- špecifická potreba vody pre vybavenosť 25,0 l/os.deň

Priemerná denná potreba

$$Q_p = 0,75 \times [(2150 \times 135,0) + (2150 \times 25,0)] = 0,75 \times [290\,250 + 53\,750] = 0,75 \times 344\,000 \approx 258\,000 \text{ l/deň}$$

$$Q_p \approx 2,9861 \text{ l/s}$$

Maximálna denná potreba

$$Q_m = Q_p \times 1,6 = 258\,000 \times 1,6 = 412\,800 \text{ l/deň}$$

$$Q_m \approx 4,7777 \text{ l/s}$$

Maximálna hodinová potreba

$$Q_h \approx Q_m \times 1,8 = 4,7777 \times 1,8 \approx 8,5999 \text{ l/s}$$

Hydromelioračné zariadenia

Zavlažovanie

Zavlažované územia predstavujú vlastne územia poľnohospodárskej pôdy, na ktorých sú vybudované zavlažovacie systémy (závlahy). Ide najmä o oblasti s nižšou intenzitou zrážok, na pôdach málo zadržujúcich vodu, umožňujú reguláciu využívania vody v poľnohospodárskej krajine za účelom zvyšovania produkcie v poľnohospodárstve. V závislosti od prírodných podmienok - zdrojov vody v krajine (podzemných i povrchových), zvýšený tlak na využívanie vody môže mať aj negatívne dôsledky ako napr. vodnú eróziu, salinizáciu alebo kontamináciu podzemných vôd splavenými minerálmi hnojivami či pesticídami. Na druhej strane dosahovanie lepších výsledkov v poľnohospodárstve vytvára tlak na využívanie prírodných zdrojov, najmä vody. Pri dostatočných zásobách vody a jeho vysokom potenciáli využiteľnosti, sa samotný tlak na využívanie vody môže pohybovať v intenciách trvalej udržateľnosti.

V katastrálnom území obce Preseľany je v správe Hydromeliorácie, š.p. evidovaná závlaha:
 - "Závlaha pozemkov Ludanice - Preseľany I. + rozš." (evid. č. 5209 359), ktorá bola daná do užívania v r. 1984 s celkovou výmerou 1175 ha

Závlahové stavby

Pozostávajú zo záujmového územia závlahy (5209359), závlahovej čerpacej stanice ČS a podzemných rozvodov závlahovej vody (A; A DN 500 OC; B DN 150-200; B0 DN 250; C; C DN 150-250; D), ktoré sú rôznych profilov (DN 150, DN 200, DN 250) a z rôznych materiálov (PVC, AZC, oceľ). Na povrch sú vyvedené hydranty, vzdušníky, kalníky, ktoré sú chránené betónovými skružami. Odvodňovacie kanály je nutné v UPD a realizácií stavieb rešpektovať.

Odvodňovanie

V katastrálnom území obce Preseľany sú evidované nasledovné Odvodňovacie stavby v správe Hydromeliorácie, š.p.:

- kanál č. 2 (evid. č. 5209 013 002), ktorý bol vybudovaný v r. 1969 o celkovej dĺžke 0,595 km v rámci stavby "Odvodnenie pozemkov Čermany"
- kanál (evid. č. 5209 091 001), ktorý bol vybudovaný v r. 1966 o celkovej dĺžke 6,306 km v rámci stavby "Odvodnenie pozemkov Oponice"
- kanál (evid. č. 5209 091 002), ktorý bol vybudovaný v r. 1966 o celkovej dĺžke 0,858 km v rámci stavby "Odvodnenie pozemkov Oponice"
- kanál (evid. č. 5209 091 004), ktorý bol vybudovaný v r. 1966 o celkovej dĺžke 1,993 km v rámci stavby "Odvodnenie pozemkov Oponice"
- kanál (evid. č. 5209 091 005), ktorý bol vybudovaný v r. 1966 o celkovej dĺžke 1,305 km v rámci stavby "Odvodnenie pozemkov Oponice"
- kanál (evid. č. 5209 100 001), ktorý bol vybudovaný v r. 1941 o celkovej dĺžke 3,200 km v rámci stavby "Odvodnenie pozemkov Preseľany"
- kanál Preseľany - Chrabrany (evid. č. 5209 101 001), ktorý bol vybudovaný v r. 1963 o celkovej dĺžke 9,633 km v rámci stavby "OP Preseľany - Chrabrany"

V k.ú. Preseľany je vybudované detailné odvodnenie poľnohospodárskych pozemkov drenážnym systémom, ktoré nie je v správe Hydromeliorácie, š.p..

ÚPD rešpektuje všetky jestvujúce vodohospodárske stavby a navrhuje vodovod a kanalizáciu aj do nových rozvojových lokalít.

B16.2 Kanalizácia

Obec je členom združenia obcí **Zdravý mikroregión** – záujmového združenia 4 obcí (Hrušovany, **Preseľany**, Belince a Kamanová), ktoré je zamerané na výstavbu ČOV a kanalizácie. Združenie vzniklo v roku 2000, od r.2002 sa buduje kanalizácia a ČOV z časti z vlastných rozpočtov združených obcí, resp. z úverových zdrojov, z časti pomocou dotácie. Do roku 2015 sa vybuďovala ČOV v Hrušovanech, kanalizačná sieť v Hrušovanech (na 90%) a čiastočne v obci Preseľany. Do roku 2020 sa plánuje pokračovať v budovaní kanalizačnej siete pomocou dotácie z Enviroföndu. Kanalizačná sieť je v obci Preseľany vybudovaná čiastočne.

Prevádzkovanie verejnej vodovodnej siete a verejnej kanalizácie, povinnosti prevádzkovateľa siete a ochranné pásma verejného vodovodu a verejnej kanalizácie upravuje zákon o verejných vodovodoch a verejných kanalizáciách č. 442/2002 Z.z. a o zmene a doplnení zákona č. 276/2001 Z.z. o regulácii v sieťových odvetviach.

Podľa §19 zákona č.442/2002 o pásmach ochrany verejných vodovodov a verejných kanalizácií sú ochranné pásma vymedzené vodorovnou vzdialenosťou od vonkajšieho pôdorysného okraja vodovodného potrubia alebo kanalizačného potrubia na obidve strany:

- a) 1,5 m pri verejnom vodovode a verejnej kanalizácii do priemeru 500 mm vrátane,
- b) 2,5 m pri verejnom vodovode a verejnej kanalizácii nad priemer 500 mm.

V pásme ochrany je zakázané:

- a) vykonávať zemné práce, umiestňovať stavby, konštrukcie alebo iné podobné zariadenia alebo vykonávať činnosti, ktoré obmedzujú prístup k verejnému vodovodu alebo verejnej kanalizácii alebo ktoré by mohli ohroziť ich technický stav;
- b) vysádzať trvalé porasty;
- c) umiestňovať skládky;
- d) vykonávať terénne úpravy.

V súčasnosti je spustená kanalizačná sieť len čiastočne. Popri ceste I. triedy je zrealizovaný kanalizačný výtlak, od miestneho cintorína smerom ku k.ú. obce Hrušovany. Ďalej je zrealizovaná gravitačná kanalizácia v uličnom profile pred miestnou školou a na druhej strane obce, a to na ulici pred miestnymi bytovkami. Napojená je i lokalita IBV pri rieke Nitra, za miestnymi bytovými domami. Gravitačné kanalizačné vetvy sú zaústené cez čerpace stanice do výtláčného potrubia a splašky smerujú do spoločnej ČOV Hrušovany.

Nové kanalizačné vetvy /gravitačná časť/ sú navrhované z materiálu PVC DN 300 a DN 315. Vo všetkých uličných profiloch obce je navrhnutá gravitačná kanalizácia. Na trase týchto vetiev je navrhnutých viacero výtláčnych potrubí PVC DN 63 s prečerpávacími stanicami. Výtláčne potrubia sú zaústené do hlavnej výtláčnej vetvy PVC DN 160, ktorá vedie do spoločnej ČOV Hrušovany. Nové lokality, ktoré sú predmetom riešenia ÚPD obce, sú v návrhu územnoplánovacej dokumentácie napojené na už naprojektované kanalizačné vetvy.

Preložky jestvujúcich inžinierskych sietí sa nepredpokladajú, iba minimálne množstvo preložiek niektorých stĺpov nadzemného vedenia.

Do stôk obce budú napojené domové prípojky z domov. V prípade kanalizácie uloženej v ceste, ktorá je v správe Slovenskej správy ciest, bude urobená obnova obrusnej vrstvy v celej šírke vozovky. ČS budú elektrifikované.

Odvádzanie a čistenie odpadových vôd zo všetkých rozvojových lokalít musí zohľadňovať požiadavky na čistenie vôd v zmysle zákona o vodách č. 364/2004 Z.z. a NV SR č.269/2010, ktorým sa stanovujú kvalitatívne ciele povrchových vôd a limitné hodnoty ukazovateľov znečistenia odpadových a osobitných vôd vrátane podmienok pre vypúšťanie vôd z povrchového odtoku.

V rámci odvádzania dažďových vôd a vôd z povrchového odtoku je potrebné realizovať opatrenia na zadržanie pridaného odtoku v území tak , aby odtok z daného územia nebol zvýšený voči stavu pred realizáciou navrhovanej zástavby a aby nebola zhoršená kvalita vody v recipiente (retencia dažďovej vody a jej využitie infiltrácia dažďových vôd a pod.)

Vypúšťanie obsahu žump do povrchových a do podzemných vôd je zakázané.

Výpočet prietokov splaškových odpadových vôd

Základné údaje

- počet obyvateľov v súčasnosti		1468 ob.
- počet obyvateľov v návrhovom období		2150 ob
- priemerná denná potreba vody (súčasnosť)	Q_p =	176 160 l/deň
	$Q_p \cong$	2,0388 l/s
- priemerná denná potreba vody (návrhové obdobie)	$Q_{p1,2,3}$ =	258 000 l/deň
	$Q_{p1,2,3} \cong$	2,9861 l/s
- súčiniteľ max. hodinovej nerovnomernosti	k_{hmax} =	3,0

Priemerný denný prietok splaškových odpadových vôd.

Súčasnosť

$$Q_{24} = Q_p = 176\,160 \text{ l/deň}$$

$$Q_{24} \cong 2,0388 \text{ l/s}$$

Návrhové obdobie

$$Q_{24-1} = Q_{p1,2,3} = 258\,000 \text{ l/deň}$$

$$Q_{24-1} \cong 2,9861 \text{ l/s}$$

Rozdiel – nárast medzi návrhovým obdobím a súčasnosťou je 0,9473 l/deň

Maximálny hodinový prietok splaškových odpadových vôd.

Súčasnosť

$$Q_{hmax} = 2,0388 \times 3,0 \cong 6,1164 \text{ l/s}$$

Návrhové obdobie

$$Q_{hmax} = 2,9861 \times 3,0 = 8,9583 \text{ l/s}$$

B16.3 PLYNOFIKÁCIA

1. Úvod

1.1. Dôvody na vypracovanie návrhu

Generel (G) plynárenských zariadení (PZ) bol vypracovaný pre Návrh Územného plánu obce (ÚPN-O) Preseľany. ÚPN-O rieši kataster obce.

1.2. Podklady použité na vypracovanie generelu

Na vypracovanie G PZ boli použité tieto podklady:

- údaje poskytnuté od SPP – distribúcia a.s., od OcÚ Preseľany a od spracovateľa ÚPN-O,
- mapové podklady riešeného územia od spracovateľa ÚPN-O,
- Zákon č. 251/2012 Z.z. o energetike a
- Technické pravidlo plyn TPP 702 07 Miestne plynovody a prípojky. Zásady pre navrhovanie distribučných sietí s prevádzkovým tlakom do 400 kPa.

2. Stav odberateľov zemného plynu v obci

Zemný plyn (ZP) sa v obci v najväčšej miere používa na účely vykurovania, prípravu teplej vody, varenie a na rôzne technologické účely.

Každý odberateľ ZP je vybavený obchodným meradlom na meranie odobratého množstva ZP. Obchodné meradlo je vlastníctvom distribútora (dopravcu) ZP.

2.1. Kategorizácia odberateľov zemného plynu

V obci sa môžu v zmysle kategorizácie odberateľov nachádzať štyri základné kategórie odberateľov zemného plynu (ZP). Prvou kategóriou odberateľov je kategória domácnosti (D). Druhou kategóriou odberateľov (ročný odber do 60 tis.m3) je kategória maloodberatelia (M). Treťou kategóriou odberateľov (ročný odber nad 60 tis.m3) je kategória

strednoodberateľov (S). Štvrtou kategóriou odberateľov (ročný odber nad 400 tis.m³) je kategória veľkoodberateľov (V).

Stav odberateľov nachádzajúcich sa v katastrálnom území obce podľa jednotlivých kategórií k 06/2018 je uvedený v nasledujúcej tabuľke 6:

Tab.6: stav odberateľov ZP k 06/2018:

<i>kategória odberateľa</i>	<i>počet</i>
domácnosť (D)	455
maloodberateľ (M)	29
strednoodberateľ (S)	0
veľkoodberateľ (V)	0

3. Stav plynárenských zariadení v obci

Intravilán obce je prakticky celoplošne plynofikovaný. Dominantným energonosičom na výrobu tepelnej energie je ZP. Zo zdroja ZP k jeho odberateľom je ZP dodávaný VTL a STL plynovodnou distribučnou sieťou (DS) tvorenou systémom diaľkových a miestnych PZ. Plynovodnú DS v katastrálnom území obce v súčasnosti prevádzkuje najmä fa SPP – distribúcia, a.s..

3.1. Opis plynárenských zariadení

Primárnym zdrojom ZP obce je VTL prípojka PN25 DN100 Preseľany z VTL plynovodu PN25 DN300 Jelšovce - Topoľčany a VTL regulačná stanica (RS) RS 3000 Preseľany.

Sekundárnym zdrojom ZP v obci je STL1 plynovodná DS. Táto tzv. miestna sieť (MS) pozostáva z jednej údržbovej oblasti (ÚO) s názvom ÚO Preseľany. MS je tvorená úsekmi STL plynovodov a plynovodnými prípojkami z ocele a z PE. MS zabezpečuje v obci menovanej ÚO plošnú distribúciu a dodávku ZP.

Do odberných plynových zariadení (OPZ) jednotlivých odberateľov v obci je ZP dodávaný STL plynovodnými prípojkami (PP). Doreguláciu ZP z STL/STL resp. STL/NTL a meranie odberu ZP zabezpečujú plynové regulačné a meracie zariadenia (RaMZ). Prevádzku OPZ zabezpečujú odberatelia ZP na vlastné náklady.

3.2. Prehľad a parametre plynárenských zariadení

Prehľad a parametre PZ nachádzajúcich sa v katastrálnom území obce podľa jednotlivých zariadení sú uvedené v nasledujúcich tabuľkách 7, 8, 9:

Tab.7: distribučné diaľkové VTL plynovod a prípojka:

<i>názov</i>	<i>prevádzkový pretlak</i>	<i>dimenzia</i>
plynovod Jelšovce - Topoľčany	do 2,5 MPa	DN300
prípojka Preseľany		DN100

Tab.8: distribučné VTL plynové regulačné stanice:

<i>názov</i>	<i>výkon</i>	<i>výstupný tlak</i>
RS Preseľany	3000 m³/h	do 100 kPa

Tab.9: distribučná STL miestna plynovodná sieť Preseľany:

<i>zariadenie</i>	<i>prevádzkový pretlak</i>	<i>materiál</i>
plynovody	do 100 kPa	PE / oceľ
prípojky		

4. Riešenie plynofikácie

Navrhované riešenie spočíva v rozšírení jestvujúcich STL1 PZ o nové STL PZ v súlade s ÚPN-O.

Navrhované STL plynovodné úseky v intraviláne obce budú ZP zásobované z jestvujúcej STL1 plynovodnej DS Preseľany. Prevádzkované budú na taký pretlak ZP STL1, na aký je v súčasnosti prevádzkovaná jestvujúca plynovodná DS obce.

Rozvojové lokality obce budú riešené predĺžením jestvujúcich alebo výstavbou nových plynovodných úsekov.

PZ musia byť navrhnuté tak, aby sa docielilo:

- zachovanie bezpečnostných pásiem na zamedzenie resp. zmiernenie účinkov havárií PZ,
- minimálne križovanie ciest,
- plošné pokrytie zastavaného územia,
- minimálny vecný rozsah PZ a nákladov na ich zriadenie,
- dostatočná prepravná kapacita očakávaných množstiev ZP k miestam jeho budúcej spotreby,
- minimálne zaťaženie súkromných pozemkov vecným bremenom zo situovania PZ.

Na výstavbu STL plynovodov DS treba použiť rúry z HDPE MRS10 – do D75 SDR11 a od D90 SDR17,6.

Na doreguláciu pretlaku plynu STL/NTL treba použiť STL regulátory so vstupným pretlakom o rozsahu do 400 kPa. Zariadenia na doreguláciu tlaku a meranie spotreby ZP budú umiestnené v zmysle platných STN a interných predpisov SPP – distribúcia a.s..

Predmetná obec sa nachádza v oblasti s najnižšou vonkajšou teplotou - 11 °C. Z tohto dôvodu pre kategóriu domácnosti (D) – individuálna bytová výstavba (D_{IBV}) treba na výpočet max. hodinového odberu ZP (Q_{mh}) uvažovať s hodnotou 1,4 m³/h.

Hydraulické parametre navrhovaných úsekov plynovodnej DS (dimenzia, rýchlosť a požadovaný pretlak) budú stanovené / posúdené odbornými pracovníkmi dodávateľa ZP, t.j. v súčasnosti SPP – distribúcia a.s., a to v procese územného konania resp. stavebného povolenia pri návrhoch vyšších stupňov projektovej dokumentácie.

Na hydraulický výpočet treba použiť nasledujúce parametre:

- drsnosť PE potrubia 0,05 mm,
- hustota ZP 0,74 kg/m³,
- teplota ZP 15 °C.

Odbery v uzlových bodoch siete sú dané výskytom jednotlivých kategórií odberov na príslušných úsekoch siete. Max. hodinové odbery treba stanoviť podľa vyššie uvedených špecifických odberov tejto kapitoly.

Vstupné pretlaky do týchto úsekov budú zrejmé z výpočtovej schémy pri spracovaní hydraulického návrhu. Uzlové body navrhovaných úsekov budú špecifikované pretlakmi a odbermi. Treba stanoviť podmienku, aby tlak v jednotlivých uzlových bodoch nepoklesol pod 1,5 násobok pretlaku 20 kPa, t.j., že pretlak v uzlových bodoch siete nesmie poklesnúť pod 30 kPa.

4.1. Rozsah navrhovaných PZ (tab. 10, 11, 12, 13)

Tab.10: VTL prípojka PR Preseľany PP:

<i>dimenzia v mm</i>	<i>dĺžka v bm</i>	<i>materiál</i>
DN50	320	oceľ

Tab.11: VTL regulačná stanica RS Preseľany PP:

výkon v m ³ /h	výstupný tlak v kPa
500	400

Tab.12: miestne STL1 plynovody PL Preseľany obec:

dimenzia v mm	dĺžka v bm	materiál
D63	2635	HDPE MRS10 SDR11
D90	215	HDPE MRS10 SDR17,6

Tab.13: miestne STL2 plynovody PL Preseľany PP:

dimenzia v mm	dĺžka v bm	materiál
D90	110	HDPE MRS10 SDR17,6
D110	240	

Dĺžky úsekov plynovodnej DS boli zaokrúhľované na celých 5 metrov.

4.2. Nárast odberu ZP na bývanie v navrhovaných územiach

Tab.15: ZP na bývanie:

počet BJ IBV	počet BJ HBV	m ³ /h	tis.m ³ /r
219	122	404,2	450,5

5. Ochranné a bezpečnostné pásma

Ochranné pásma jestvujúcich i navrhovaných PZ:

- VTL plynovod PN25 DN300 8 m od osi
- VTL prípojka PN25 DN100 4 m od osi
- VTL prípojka PN25 DN50 4 m od osi
- STL plynovody a prípojky v extraviláne 4 m od osi
- VTL a STL regulačné stanice 8 m od pôdorysu
- STL plynovody a prípojky v intraviláne 1 m od osi

Bezpečnostné pásma jestvujúcich i navrhovaných PZ:

- VTL plynovody PN25 DN300 20 m od osi
- VTL prípojky PN25 DN100 20 m od osi
- VTL prípojky PN25 DN50 20 m od osi
- VTL a STL regulačné stanice 50 m od pôdorysu
- STL plynovody v extraviláne 10 m od osi
- STL plynovody v intraviláne (2+0,5xD) m od osi

Ochranné a bezpečnostné pásma PZ a činnosť v nich vymedzuje zákon č. 251/2012 Z.z.. Pre situovanie PZ v dotknutom území platia ustanovenia príslušných technických noriem a predpisov.

B16.4 ELEKTRIFIKÁCIA

Obec Preseľany a jej okolie je zásobovaná elektrickou energiou z prípojek vzdušného vedenia 22kVA, ktoré sú napojené na 22kVA vzdušné vedenie - linka č.243 (východná časť katastrálneho územia). Poľnohospodárske družstvo "PD Preseľany" a jeho 22 kVA káblová

prípojka je napojená na 22 kVA vzdušné vedenie. Prípojky vedú ku stožiarovým a kioskovým trafostaniciam. Elektrizáciu sieť v obci spravuje ZSE, prevádzkovateľom väčšiny trafostaníc je ZSE, niektoré sú súkromné. **Energetický kód obce je 0076.**

Sekundárny rozvod v obci je riešený ako vzdušný na betónových stožiaroch. Súčasné napäťové pomery na sekundárnej strane, aj na koncoch odbočiek, sú dobré.

Vzhľadom na predpokladanú výstavbu jednotlivých celkov a ulíc v trase vzdušného 22kV vedenia sa urobí zakabelizovanie napojenia existujúcich, rekonštruovaných (zo stožiarových na kioskové) a nových TS v rámci obce. Nové zakabelizovanie 22 kVA el. vedenia je navrhované od posilnenej kioskovej trafostanice TS 0076-014 (630 kVA) a končiť bude v novej kioskovej TS NOVÁ 1 s výkonom 400 kVA. Obe trafostanice budú el. káblom navzájom preslučkované. Ďalšie zakabelizovanie vzdušného vedenia je navrhované za miestnym kostolom. 22kVA el. kábel bude viesť do zrekonštruovanej kioskovej trafostanice TS 0076-001 s posilneným výkonom na z 250 kVA na 360 kVA. Vzdušné 22 kVA vedenie, ktoré tesne pred vstupom do areálu PD Preseľany schádza do 22 kVA el. kábla je v návrhu určené na zrušenie. Nahradené bude 22 kVA el. káblom, ktoré bude schádzať zo vzduchu do zeme za železničným priecestím pri bývalých Tehliarskych závodoch. Kabelizované 22 kVA el. vedenie povedie v línii navrhovanej účelovej komunikácie, bude viesť do novej TS NOVÁ 4 s výkonom 400 kVA a skončí v areáli PD Preseľany v súkromnej TS 0076-007. TS NOVÁ 4 bude obsluhovať územie určené na výrobu a podnikanie (ÚPC O, N a M). Ďalšie zakabelizovanie 22 kVA vzdušného vedenia je navrhované v lokalite za židovským cintorínom. Kábel povedie do zrekonštruovanej kioskovej a výkonom posilnenej trafostanice TS 0076-005 (400 kVA). Nová lokalita v ÚPC H je v návrhu ÚPN určená na zastavanie individuálnou bytovou výstavbou. V tejto lokalite je navrhnutá trafostanica TS NOVÁ 2 s výkonom 400 kVA. Do trafostanice povedie 22 kVA el. kábel, ktorý bude zvedený zo vzdušného vedenia linky č. 243. V lokalite "Pažiť" je pre účely o.v. komerčného charakteru na báze športu a rekreácie, pre ÚPC I a J, navrhnutá trafostanica TS NOVÁ 3 s výkonom 160 kVA. El. 22 kVA kábel bude taktiež zvedený zo vzdušného 22 kVA el. vedenia linky č.243. Posilnenie výkonu existujúcich trafostaníc a ich rekonštrukcia na kioskové je pre rozvoj obce v oblasti bývania, podnikania, komerčnej vybavenosti, či rekreácie a športu zásadné. (viď. výkres č.2 a č.6)

Prehľad pôvodných /rekonštr./ trafostaníc v obci Preseľany : pôvodný Pi. navrhovaný Pi.

- TS 0076-001- rekonštruovaná na kiosk	250 kVA	360 kVA
- TS 0076-002 - stožiarová	250kVA	na zrušenie
- TS 0076-004 - stožiarová	100 kVA	
- TS 0076-005 - rekonštrukcia na kiosk	250 kVA	400 kVA
- TS 0076-007 - stožiarová súkromná	400 kVA	
- TS 0076-010 - integrovaná v objekte súkromná	400 kVA	
- TS 0076-011 - integrovaná v objekte	1000 kVA	
- TS 0076-012 - stožiarová súkromná	odpojená	
- TS 0076-013 - stožiarová súkromná	100 kVA	
- TS 0076-014 - kiosková rekonštruovaná	400 kVA	630 kVA

Novonavrhované trafostanice v obci Preseľany: navrhovaný Pi.

-TS-nová-1 - kiosková (ÚPC E)	400 kVA
-TS-nová-2 - kiosková (ÚPC H)	400 kVA
-TS-nová-3 - kiosková (ÚPC I)	160 kVA
-TS-nová-4 - kiosková (ÚPC M)	400 kVA

Navrhované a rekonštruované TS bude treba riešiť ako typové – kioskové stanice s napojením na navrhované káblové vedenie 22kV.

V urbanistickom návrhu sa uvažuje s rozšírením bytových jednotiek, občianskou vybavenosťou a s podnikateľskými objektmi vrátane priemysel výroba, podnikanie. Obec je rozdelená na územno priestorové celky (UPC), v ktorých je navrhnutá vybavenosť

vrátane nárastu potreby na energetickú záťaž, v celkovej hodnote **cca 5000 kVA**, ktoré bude riešené vybudovaním nových TS a rekonštrukciou existujúcich TS.

Ochranné pásmo el. vedení a transformátora treba dodržať v zmysle zákona o energetike č.656/2004. Ochranné pásmo je priestor v bezprostrednej blízkosti elektroenergetického zariadenia, ktorý je určený na zabezpečenie jeho spoľahlivej a plynulej prevádzky a na zabezpečenie ochrany života a zdravia osôb a majetku.

Ochranné pásmo vonkajšieho elektrického vedenia je vymedzené zvislými rovinami po oboch stranách vedenia vo vodorovnej vzdialenosti meranej kolmo na vedenie od krajného vodiča .

Táto vzdialenosť je :

- 10 m pri napätí 22 kV (v súvislých lesných priesekoch 7 m) a u stožiarovej TS.

V ochrannom pásme vonkajšieho nadzemného elektrického vedenia a pod elektrickým vedením je zakázané:

- zriaďovať stavby, konštrukcie a skládky;
- vysádzať a pestovať trvalé porasty s výškou presahujúcou 3m;
- vysádzať a pestovať trvalé porasty s výškou presahujúcou 3m vo vzdialenosti do 2m od krajného vodiča vzdušného vedenia s jednoduchou izoláciou;
- uskladňovať ľahko horľavé alebo výbušné látky;
- vykonávať činnosti ohrozujúce bezpečnosť osôb a majetku;
- vykonávať činnosti ohrozujúce elektrické vedenie a bezpečnosť a spoľahlivosť prevádzky sústavy;
- vysádzať a pestovať trvalé porasty s výškou presahujúcou 3m vo vzdialenosti presahujúcej 5m od krajného vodiča vzdušného vedenia možno len vtedy, ak je zabezpečené, že tieto porasty pri páde nemôžu poškodiť vodiče vzdušného vedenia;
- vlastník nehnuteľnosti je povinný umožniť prevádzkovateľovi vonkajšieho nadzemného elektrického vedenia prístup a príjazd k vedeniu a na ten účel umožniť prevádzkovateľovi vonkajšieho nadzemného vedenia udržiavať priestor pod vedením a voľný pruh pozemkov (bezlesie) v šírke 4m po oboch stranách vonkajšieho nadzemného elektrického vedenia. Táto vzdialenosť sa vymedzuje od dotyku kolmice spustenej od krajného vodiča nadzemného elektrického vedenia na vodorovnú rovinu ukotvenia podperného bodu;
- stavby, konštrukcie, skládky, výsadbu trvalých porastov, práce a činnosti vykonané v ochrannom pásme je povinný odstrániť na vlastné náklady ten, kto ich bez súhlasu vykonal alebo dal vykonať.

Návrh vytvára územno-technické predpoklady pre zavedenie silových elektroenergetických sietí do všetkých rozvojových lokalít a radí ich medzi verejnoprospešné stavby.

ÚPN obce rešpektuje všetky elektroenergetické siete a zariadenia a ich ochranné pásma.

B 16.5 SPOJE A ZARIADENIA SPOJOV

Obec patrí z hľadiska telekomunikačného členenia do primárnej oblasti Topoľčany. Rozvod telekomunikačnej siete je napojený z digitálnej telefónnej ústredne nachádzajúcej sa pri miestnej tržnici v centre obce Preseľany. Cez k.ú. obce Preseľany vedie diaľkový optický kábel DOK T-COM. Diaľkový optický kábel (DOK) T-COM prichádza zo smeru Topoľčany popri železničnej trati zastavaného územia obce. Odbočka optického kábla je vedená do digitálnej ústredne v obci Preseľany. V katastri obce Preseľany, v časti "Nad Tehelňou", sa nachádza telekomunikačný pokrývač. Pokrytie signálom všetkých súčasných operátorov, poskytujúcich telekomunikačné služby, je dobrá. Väčšina domácností je napojená na internetovú sieť.

Pre plánovanú novú výstavbu v rámci návrhu ÚPN je potrebné zväčšiť kapacitu RSÚ. Z RSÚ v obci je potrebné uložiť telekomunikačné káble v zemi s možnosťou odbočiek pre navrhované rozšírenie liniek.

Rozvodná sieť miestnych telekomunikačných sietí je vedená zemnými káblami prevažne popri komunikáciách. Vo väčšej časti obce sú vzdušné telekomunikačné rozvody, cez ktoré sa prostredníctvom účastníckych rozvádzačov napájajú jednotliví účastníci.

V zmysle zákona č.610/2003 podľa § 67 o elektronických komunikáciách sú vedenia verejnej telekomunikačnej siete (VTS) chránené ochranným pásmom. Ochranné pásmo VTS je široké 1 m od osi jeho trasy. Hĺbka a výška OP je 2 m od úrovne zeme pri podzemných vedeniach a v okruhu 2 m pri nadzemných vedeniach.

V zmysle § 67e ods. 1, vrátane odseku 2 zákona č. 351/2011 Z. z. o elektronických komunikáciách v platnom znení musí byť v územnom pláne zakreslená trasa vedenia elektronickej komunikačnej siete.

Vedenie elektronickej komunikačnej siete je podľa § 2 ods. 14 zákona č. 351/2011 Z. z. o elektronických komunikáciách ako aj podľa § 139a ods. 10 písm. e) stavebného zákona verejným technickým vybavením územia

Obecný rozhlas

Ústredňa obecného rozhlasu je umiestnená v budove obecného úradu. Rozvody sú vedené na betónových stĺpoch sekundárnych elektrických rozvodov na oceľových konzolách s keramickými izolantmi v ochrannom pásme od elektrických vodičov. V návrhu ÚPN sa neuvažuje o rekonštrukcii obecného rozhlasu.

Záver

- návrh vytvára územno-technické predpoklady pre napojenie telekomunikačných sietí do všetkých rozvojových lokalít a zaraďuje ich medzi verejnoprospešné stavby.
- Návrh rešpektuje všetky existujúce telekomunikačné siete a zariadenia.

V ochrannom pásme nemožno:

- umiestňovať stavby, zariadenia a porasty, ani vykonávať zemné práce, ktoré by mohli ohroziť telekomunikačné zariadenie;
- vykonávať prevádzkové činnosti spojené s používaním strojov a zariadení, ktoré rušia prevádzku telekomunikačných zariadení, alebo poskytovanie verejných telekomunikačných služieb.

B17 KONCEPCIA STAROSTLIVOSTI O ŽIVOTNÉ PROSTREDIE, PRÍPADNE HODNOTENIE Z HĽADISKA PREDPOKLADANIA VPLYVOV NA ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

Negatívne prírodné javy

Prírodné stresové javy

Seizmicita

Riešené územie sa nachádza v oblasti mimo epicentier zemetrasnej činnosti /lokalita s možnosťou výskytu makroseizmickej intenzity o sile 6° MCS - zdroj: geo.enviroportal/

Rádioaktivita

Problematica rádioaktívneho ožarovania obyvateľstva je v ostatných rokoch vo svete i v Slovenskej republike predmetom zvýšenej pozornosti. Dôvodom je značná radiačná záťaž, podmienená umelými i prírodnými zdrojmi a nové poznatky hodnotenia ionizujúceho žiarenia. Z celkového rádioaktívneho žiarenia, ktoré voľne pôsobí na obyvateľstvo, viac ako dve tretiny tvoria prírodné rádioaktívne zdroje. Z nich radón sa podieľa 47 % na skladbe priemerného ročného efektívneho dávkového ekvivalentu ožarovania obyvateľstva (Vedecký výbor OSN pre otázky ožarovania, New York, 1988).

Najzávažnejším prírodným zdrojom žiarenia je radón-222 a jeho dcérske produkty rozpadu. Je to karcinogén, ktorý sa podieľa na vzniku rakoviny pľúc až desiatimi percentami. Zdrojovým objektom radónu sú väčšinou hlbšie pôdne horizonty a horniny s obsahom rádia-226, ktorého rozpadom Rn-222 vzniká. Z hĺbky sa radón rôznym spôsobom a rôznymi prísunovými cestami (neotektonické netesné zlomy, priepustné horniny, drvené zóny hornín, atď.) dostáva v pôdnom vzduchu, vode alebo v stavebných materiáloch do obytných priestorov.

Podľa mapového portálu ŠGÚ Dionýza štúra spadá takmer celé katastrálne územie obce Preseľany do stredného radónového rizika.

Geodynamické javy, zosuvné procesy a výmoľová erózia

Vodná a veterná erózia predstavujú jeden z najvýznamnejších degradačných faktorov ohrožujúcich úrodnosť pôdy. Závažným degradačným faktorom je tiež zhutnenie pôdy ťažkými mechanizmami, úbytok a zhoršovanie kvality organickej hmoty v pôde.

Erózia ohrozenosť územia závisí hlavne od veľkosti pôdných častíc a ich vzájomného pomeru. Všeobecne sa erodovateľnosť pôdy zvyšuje so stúpajúcim obsahom jemného prachu a znižuje sa so stúpajúcim podielom piesku, ílu a organickej hmoty v pôde. Najmenej odolnými k vodnej erózii sú nehumózne spraše, sprašové pokryvy a svahoviny. Najmenej náchylné sú piesčité pôdy s veľkou priepustnosťou pre vodu. Ílové pôdy sú odolné vplyvom značného obsahu koloidných častíc i keď sú najmenej priepustné.

Veterná erózia sa prejavuje predovšetkým na ľahkých pôdach, ktoré trpia rýchlym vysychaním pôdneho povrchu. Nie je obmedzená reliéfom terénu, vyskytuje sa ako v rovinách, tak i na svahoch. Zväčšovanie plôch v smere vetra sa zväčšuje i erózný účinok vetra (Stredanský, 2000). Úroveň veternej erózie v záujmovom území je veľmi nízka, odnos je menej ako 0,7 t/ha.

Závažnosť erózie nie je vhodné podceňovať, pretože spočiatku nenápadne vyzerajúce prejavy erózie môžu v krátkom čase viesť k úplnému zničeniu a v extrémnych prípadoch až k úplnému odstráneniu pôdy. Erózne ohrozenie územia súvisiace s eróznou a akumulácnou činnosťou vody sa najčastejšie prejavuje mechanickým narušovaním, odstraňovaním, transportom a následným usadzovaním pôdno-substrátového komplexu vodou tečúcou po povrchu. Dôsledkom erózie a akumulácie je splachovanie pôd, vytváranie výmoľov, podomieľanie brehov vodných tokov a zanášanie úpätí svahov a inundačných území. Erózia takto spôsobuje deštrukciu územia, a to najmä v oblastiach bez stálej vegetačnej pokrývky.

Intenzita odnosu pôdy závisí od viacerých faktorov. Medzi najvýznamnejšie patria: erózna účinnosť zrážok, charakteristiky reliéfu (sklon a dĺžka svahu), krajinná pokrývka daná prvkami súčasnej krajiny štruktúry.

Vyhodnotenie územia z hľadiska jeho náchylnosti na plošnú vodnú eróziu pôdy pôsobením povrchového toku vody - **ohrozenie poľnohospodárskych pôd vodnou eróziou:**

- <u>žiadna až slabá erózia</u>	odnos častíc < 4 t/ha/rok	67,76 % územia
- <u>stredná erózia</u>	odnos častíc 4 - 10 t/ha/rok	26,77 % územia

väčšia časť západnej časti katastra (lokalita Manna, Tretí Klas, Kruh, Pindeš, Godola a Bočiny)

- silná erózia	odnos častíc 10 - 30 t/ha/rok	5,45 % územia
- extrémna erózia	odnos častíc > 30 t/ha/rok	0,05 % územia

lokalita Manna

/Zdroj: podnemapky.sk/

Náchylnosť celého k. ú. na zosúvanie - **je slabá** (Atlas krajiny SR, 2002, str. 282)

Vyhodnotenie územia z hľadiska jeho náchylnosti na veternú eróziu pôdy - **ohrozenie poľnohospodárskych pôd veternou eróziou:**

- žiadna až slabá erózia

/Zdroj: podnemapky.sk/

V k.ú. nie sú evidované staré banské diela. V území je potrebné rešpektovať jestvujúce rigoly.

Protierózna ochrana poľnohospodárskej pôdy

Koncepcia protieróznej ochrany je chápaná ako súbor opatrení slúžiacich na to, aby v procese hospodárenia na pôde nedochádzalo k jej úbytku a zhoršovaniu jej úrodných vlastností. V poľnohospodárstve sa využíva celý rad opatrení, ktorých cieľom je znižovať alebo úplne zamedziť škodlivým účinkom vodnej a veternej erózie. Spracované sú aj vo forme technickej normy - **STN 75 4501 Protierózna ochrana poľnohospodárskej pôdy.**

Ochrana pôdy proti vodnej a veternej erózii tvoria tieto základné opatrenia:

- organizačné	- protierózne rozmiestnenie plodín
	- veľkosť, tvar a rozmiestnenie honov
	- cestná sieť
- agrotechnické na ornej pôde	- vrstevnicová agrotechnika
	- pôdoochranná agrotechnika a mulčovanie
	- protierózne oševné postupy
- biologické	- pásové pestovanie plodín
	- ochranné zatrávňovanie
	- ochranné zalesňovanie
- technické	- terénne úpravy
	- vytváranie terás
	- povrchové odvodnenie územia (priekopy, prielohy, zatrávnené údolnice...)

V území je taktiž potrebné rešpektovať jestvujúce rigoly.

Sekundárne stresové javy a zdroje

Stresové javy a zdroje predstavujú sprievodné javy, ktoré vznikli ľudskou aktivitou a majú negatívny dosah na územie.

Znečistenie ovzdušia

Ochrana ovzdušia sa vykonáva v zmysle zákona č. 137/2010 Z. z. o ovzduší. Kategorizácia zdrojov znečistenia veľkých a stredných zdrojov znečistenia ovzdušia sa uskutočňuje v zmysle vyhlášky MŽP SR č. 410/2003 Z. z., ktorou sa mení a dopĺňa vyhláška MŽP SR č. 706/2002 Z. z. o zdrojoch znečisťovania ovzdušia, o emisných limitoch, o technických požiadavkách a všeobecných podmienkach prevádzkovania, o zozname znečisťujúcich látok, o kategorizácii zdrojov znečisťovania ovzdušia a o požiadavkách zabezpečenia rozptylu emisií znečisťujúcich látok

Obec je plynofikovaná. V k. ú. obce Preseľany sa nachádzajú stredné zdroje znečistenia ovzdušia:

- sušička obilia prevádzkovateľa Poľnohospodárske družstvo Ponitrie,
- stredisko Preseľany - chov HZ prevádzkovateľa Poľnohospodárske družstvo Ponitrie,
- plynová kotolňa prevádzkovateľa Základná škola s materskou školou Preseľany,
- tehelňa Preseľany prevádzkovateľa Tehelňa Preseľany s.r.o., ktorá je v súčasnosti mimo prevádzky.

Povrchové vody

Nariadením vlády č. 296/2005 Z. z. sa ustanovujú kvalitatívne ciele povrchových vôd a limitné hodnoty ukazovateľov znečistenia odpadových vôd a osobitných vôd.

Povrchové vody sú znečisťované hlavne odpadovými vodami priemyselnými a komunálnymi, ktoré sú vypúšťané priamo do vodného toku. K nepriamemu znečisťovaniu dochádza aj vplyvom dažďovej vody (znečisťujúce látky v ovzduší a v pôde).

Podpovrchové vody tvorí pôdna a podzemná voda.

V obci sa zachovalo množstvo studní, ktoré sa po vybudovaní využívajú zväčša na polievanie záhrad. Voda má zvýšenú hladinu dusičnanov a na pitie sa nehodí.

Pôdna voda je disponibilným zdrojom pre biosféru. Je obsiahnutá v pôde a nevytvára súvislú hladinu. Pôdna voda je veľmi dôležitá najmä z hľadiska jej využitia v poľnohospodárstve.

Podzemná voda je definovaná ako časť podpovrchovej vody, ktorá vyplňuje dutiny zvodnených hornín a ktorá podľa charakteru vytvára obyčajne súvislú hladinu. Podzemné vody majú vyhradené osobitné miesto v zákone o vodách, prednostne sa majú využívať pre zásobovanie obyvateľstva pitnou vodou.

Podzemná voda je nenahraditeľná zložka životného prostredia.

Kontaminácia pôd

Všetky druhy poľnohospodárskych pôd v posledných desaťročiach dlhodobým pôsobením intenzifikačných činiteľov a všeobecným zhoršovaním kvality životného prostredia utrpeli na kvalite, čiže znížila sa ich prirodzená úrodnosť. Zvyšovanie ich produktivity sa dialo vďaka zväčšujúcemu sa množstvu dodatkovej energie pri pestovaní poľných plodín (nafta, počet operácií, inovácia strojového parku, chemické prostriedky na hnojenie a ochranu). V súčasnosti, kedy prišlo k radikálnemu znižovaniu množstiev aplikovaných ochranných a výživových prostriedkov na jednotku plochy, sa obsahy cudzorodých látok postupne znižujú na limitné hodnoty, respektíve paradoxne sa pomaly začína objavovať ich deficit, čo sa sekundárne prejavuje na kvalite porastov.

Zníženie fyzikálnych a chemických kvalít pôd spočíva v znižovaní podielu humusu obmedzeným prísunom organickej hmoty.

Chemická degradácia pôdy môže byť spôsobená vplyvom rizikových látok anorganickej a organickej povahy z prírodných aj antropických zdrojov, ktoré v určitej koncentrácii pôsobia škodlivo na pôdu, vyvolávajú zmeny jej chemických a biologických vlastností, negatívne ovplyvňujú produkčný potenciál pôd, znižujú hodnotu plodín, negatívne pôsobia na vodu, atmosféru, zdravie ľudí a zvierat.

Z hľadiska kontaminácie sú pôdy riešeného územia zaradené medzi relatívne čisté pôdy. (Atlas krajiny SR, 2002, M 1: 500 000, M 1: 1 000 000, str. 279 - 280).

Zaťaženie prostredia hlukom

K negatívnym faktorom, ktoré nepriaznivo pôsobia a zhoršujú kvalitu životného prostredia patria hluk a vibrácie. Ochranu obyvateľstva pred nadmerným hlukom a vibráciami rieši Vyhláška MZ SR č.549/2007 Z. z. o ochrane zdravia ľudí. Prístupná hodnota hluku od roku 2006 je 60 dB pre dennú dobu a 50 dB pre nočnú dobu.

Negatívny vplyv na sídlo má prítomnosť cesty I. triedy I/64, ktorá vedie stredom zastavaného územia obce z juhu na sever. Je zdrojom hluku a vibrácií. Paralelne s cestou I. triedy vedie železničná jednokolejová neelektrifikovaná trať, taktiež ako potenciálny zdroj hluku a vibrácií.

Poškodenie bioty

Biota zahŕňa všetky živé organizmy vo vymedzenom priestore. K poškodzovaniu bioty dochádza vplyvom aj prírodných činiteľov. V tejto časti sú uvedené najmä tie, ktoré súvisia s činnosťou človeka v krajine a ktoré poškodzujú najmä pôvodné druhy rastlín a živočíchov, z ktorých mnohé sú predmetom ochrany prírody.

a prirodzených biotopov, ich fragmentácia resp. ich zničenie. Zároveň tieto plochy pôvodných biotopov boli resp. sú nahradzované umelými človekom vytvorenými biotopmi, ktoré boli obsadené nepôvodnými druhmi organizmov, či už zámerne (napr. cieľavedomé pestovanie poľnohospodárskych kultúr) alebo sekundárne prenikaním agresívnejších druhov, ktoré vytlačili resp. vytláčajú pôvodné druhy organizmov. Dôsledkom tohto procesu je postupné znižovanie biodiverzity v krajine až po vymiznutie niektorých druhov.

K poškodzovaniu bioty v súčasnosti dochádza aj sekundárnymi stresovými zdrojmi, ktoré sú spojené so zavádzaním intenzívnej poľnohospodárskej výroby, zakladaním nových urbanizovaných plôch (najmä výstavbou objektov bývania, dopravy a priemyselnej výroby) a to znečisťovaním ovzdušia, pôdy a vody ako základných zložiek životného prostredia živých organizmov.

V riešenom území k najrozsiahlejšiemu poškodzovaniu bioty došlo vplyvom zavádzania intenzívnej poľnohospodárskej výroby. Súčasťou tohto procesu bolo odvodnenie, melioračné a regulačné úpravy územia, následkom ktorých došlo k zmene aj vodných pomerov v krajine.

Postupné rozširovanie plôch poľnohospodárskej pôdy sa uskutočňovalo najmä na úkor prirodzených lúčnych a lesných spoločenstiev.

Biota v riešenom území je ohrozovaná a poškodzovaná aj existujúcimi bariérovými objektmi, ktoré ohrozujú najmä živočíchy. Sú to predovšetkým nadzemné elektrovedy a dopravné koridory.

Nadzemné elektrovedy spôsobujú zranenie resp. uhynutie vtákov v dôsledku nárazu počas letu alebo zásahu elektrickým prúdom. Pri novobudovaných elektrovedoch resp. pri rekonštrukcii existujúcich je potrebné vykonať technické opatrenia na zabránenie úhynu vtákov.

Cestná doprava spôsobuje zranenie resp. úhyn ďalších druhov živočíchov (najmä obojživelníkov, plazov a cicavcov) v dôsledku nárazu. Kosenie okrajov ciest výrazne znižuje toto riziko.

Pôvodná biota je poškodzovaná aj využívaním niektorých foriem hospodárenia napr. v lesnom hospodárstve je to holorubný spôsob obnovy, celoplošná príprava pôdy a pestovanie nepôvodných druhov drevín akými sú napr. agát biely a topoľ šľachtený.

Biota je poškodzovaná aj vplyvom používania rôznych chemických látok v poľnohospodárskej i lesohospodárskej činnosti, znečisťovaním pôdy a vody odpadovými vodami, nelegálnymi skládkami.

Stresové prvky a javy sídelné a technické**Výrobné areály**

Ekonomická základňa obce je tvorená súkromným sektorom, ktorý v obci predstavujú predovšetkým podnikatelia - živnostníci. V obci má zastúpenie aj niekoľko malých a stredných firiem. Priemyselná výroba, ktorá by ohrozovala kvalitu zložiek životného prostredia tu nie je. Potenciálnym zdrojom hluku, prachu ako aj znečisťovania ovzdušia je Poľnohospodárske družstvo Ponitrie. Areál sa rozkladá na 11,5 ha. Veľkosť stáda chovaného v družstve je 480 ks, z toho 250 ks dojníc a 230 ks mladého dobytku (Holštajnský dobytok). K uvedenému počtu chovaného stáda prislúcha minimálne pásmo hygienickej ochrany vo vzdialenosti 236 m. Perspektívny zámer Poľnohospodárskeho družstva Ponitrie je i naďalej oblasť rastlinnej a živočíšnej výroby (chov dojníc). V nedávnej minulosti to bola i Tehelňa Preseľany, ktorá sa nachádza v tesnej blízkosti riešeného územia, avšak spadá do k.ú. Hrušovany a v súčasnosti je aj mimo prevádzky.

Obytné areály a areály služieb

Kvalita životného prostredia je ohrozovaná najmä z bodových zdrojov znečisťovania ovzdušia (vykurovanie tuhým palivom, nepovolené spaľovanie bioodpadu v záhrade), ohrozením kvality podzemnej vody, únikom odpadových vôd z netesných žump a šírením invázných druhov rastlín v neudržiavaných priestoroch. Obytné územie je permanentne ohrozované zasypávaním rigolov komunálnym odpadom.

Dopravné línie a plochy

Zastavaným územím obce prechádzajú cesty I. a III. triedy:

Cesta I. triedy 1/64;

Cesta III. triedy III/1714;

Zastavaným územím obce prechádza jednokolejová neelektrifikovaná železničná trať č.140 Šurany - Veľké Bielice.

Elektrovody

K. ú. prechádzajú línie 22 kV vzdušného vedenia. Vzdušné elektrické vedenia sú potenciálnym nebezpečenstvom pre vtáky a patria medzi pohľadovo krajinné estetické negatíva.

Produktovody

Cez riešené územie neprechádzajú produktovody a nezasahujú do neho ani ich ochranné pásma.

Telekomunikácie

Spoločnosť Slovak Telekom má v k. ú. trasy telekomunikačných káblov rôznej dôležitosti vrátane zariadení a objektov, ktoré je potrebné evidovať ako v textovej, tak i v grafickej časti ÚPN.

Čerpacia stanica pohonných hmôt

V k. ú. obce Preseľany sa ČSPHM nenachádza. Najbližšia čerpacia stanica je v neďalekej obci Dolné Lefantovce.

Skládky

Všeobecne záväzné nariadenie o odpadoch na základe ustanovenia § 6 zákona NR SR č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov a v súlade so zákonom č. 409/2006 o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v obci určuje systém zberu, prepravy a zneškodňovania komunálneho odpadu.

Komunálny odpad v obci je vyvážaný v pravidelných intervaloch na skládku tuhého komunálneho odpadu .

Zber a likvidáciu KO zabezpečuje pre obec Preseľany firma ENVI-GEOS, Nitra, ktorá odpad odváža dvakrát do mesiaca. Odpad je v rámci Ponitrianskeho združenia odvážaný i do obce Výčapy Opatovce. V obci funguje i zberný dvor druhotných surovín. Má tri komory. Obec má zavedený separovaný zber odpadu na papier, sklo, plasty a TKO, jeho podrobnosti upravujú všeobecne záväzné nariadenia obce. Obec Preseľany má problém s divokými skládkami a smetiskami v odľahlých častiach katastra. V obci sa produkuje aj drobný stavebný odpad a tiež nebezpečný odpad z domácností. Drobný stavebný odpad sa zabezpečuje zberom na zbernom dvore. Nebezpečný odpad z domácností je zabezpečený prostredníctvom kontajnera na zbernom dvore. Systém odpadového hospodárstva v obci v súčasnosti stačí pokrývať miestne potreby.

V katastrálnom území obce na nachádza divoká (živelná) skládka odpadu /lokalita - Liahne (nad miestnym hnojiskom)/. Zvyšné divoké skládky sa nachádzajú - /lokalita - Liahne, Bočiny, Mancickov a Sihot/, predstavujú potenciálnu environmentálnu záťaž v území.

V predmetnom území je na základe výpisu z Informačného systému environmentálnych záťaží evidovaná pravdepodobná environmentálna záťaž (prekrytá skládka):

Názov EZ: TO (006) / Preseľany - skládka TKO

Názov lokality: skládka TKO

Druh činnosti: skládka komunálneho odpadu

Stupeň priority: EZ so strednou prioritou (K 35 - 65)

Registrovaná ako: A - pravdepodobná environmentálna záťaž

Pravdepodobná environmentálna záťaž môže negatívne ovplyvniť možnosti ďalšieho využitia územia.

Ohrozenie prvkov ÚSES

Prvky územného systému ekologickej stability ohrozujú socioekonomické javy, ktoré sa prejavujú plošným, líniovým alebo bodovým zásahom, ohrozujú funkčnosť ÚSESu, ale aj samotnú existenciu jednotlivých prvkov ÚSES.

V riešenom území prvky ÚSES sú najviac ohrozované:

- intenzívnou poľnohospodárskou výrobou

Intenzívna poľnohospodárska činnosť je zdrojom znečisťovania zložiek ŽP, najmä pôdy a vody napr. vplyvom používaných agrochemikálií (obzvlášť citlivé sú vodné ekosystémy). Veľkoplošný spôsob obhospodarovania ornej pôdy priniesol so sebou redukciu najmä plôch NSKV a TTP a potlačilo mozaikovitosť krajiny, jej rozmanitosť.

- odpadovým hospodárstvom

Nelegálne skládky sú potencionálnym zdrojom znečistenia podlažia, pôdy a podzemných vôd (nelegálne skládky pri poľných cestách). Potencionálnou environmentálnou záťažou pre životné prostredie je aj nesprávna manipulácia a uskladňovanie odpadov, skladovanie rôznych materiálov resp. medziproduktov z výroby.

- prvkami technickej a dopravnej infraštruktúry

Najohrozenejšími prvkami v ekologickej sieti sú biokoridory vodných tokov - najviac sú ohrozené vodohospodárskymi úpravami (reguláciami) a ich križovaním s líniovými stavbami, ako aj znečisťovaním vôd odpadovými vodami zo žump.

Vzdušné elektrické vedenia, ktoré križujú poľnohospodársku krajinu, obmedzujú možnosť doplniť sieť ÚSES o nové prvky a zároveň sú hrozbou najmä pre vtáctvo. Cesty sú bariérou pre migráciu menej pohyblivých živočíchov.

Stále intenzívnejšie negatívne prejavy a dôsledky zmeny klímy vyvolali aj na Slovensku potrebu identifikovať a navrhnúť preventívne adaptačné opatrenia, ktorými by sa v budúcnosti mali minimalizovať nepriaznivé dôsledky klímy v jednotlivých oblastiach prírodného a sociálneho prostredia. V tejto súvislosti Ministerstvo životného prostredia SR ako hlavný koordinátor, vypracovalo Stratégiu adaptácie SR na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy. Hlavným cieľom stratégie bolo stanoviť adaptačné opatrenia pre oblasti socio-ekonomického a prírodného prostredia, ktoré majú zmierniť nepriaznivé dôsledky zmeny klímy. Ide o nasledovné oblasti: prírodné prostredie, biodiverzita, sídelné prostredie, zdravie obyvateľstva, poľnohospodárstvo, lesníctvo, vodné hospodárstvo a doprava.

Z hľadiska problematiky územného plánovania pre plnenie uvedených úloh z uznesenia vlády SR č. 148/2014 je potrebné, aby orgány územného plánovania, pri svojej činnosti podľa § 2 stavebného zákona aplikovali jednotlivé navrhované adaptačné opatrenia, ktoré sú uvedené v stratégii.

Konfliktné uzly

V záujmovom území je možné v rámci stresových javov definovať konfliktný uzol.

Konfliktný uzol KU1 - jedná sa o stret, resp. križovanie dvoch významných prvkov v krajine. Prvkov ÚSES (biokoridor miestneho významu a interakčného prvku s prvkom dopravným - rýchlostná cesta R8 - rozvojový zámer ÚPN R-NSK).

V súlade s kapitolou "Územný systém ekologickej stability" sa navrhujú uplatniť nasledujúce požiadavky environmentálneho charakteru:

- vytvorenie takého usporiadania pozemkov v rámci novo navrhovaných obytných zón a priestorov v rámci služieb, obchodu a výroby, ktoré by umožňovalo vytvorenie a rozvoj funkčnej uličnej zelene so stromami a kríkovými porastmi, bez územného konfliktu s navrhovanými a existujúcimi vedeniami inžinierskych sietí;
- zapracovanie ekostabilizačných opatrení navrhnutých RÚSES aj do záväznej časti ÚPD, ako aj funkčného vymedzenia prvkov ÚSES. Podľa § 3 zákona odsek (3) Vytváranie a udržiavanie územného systému ekologickej stability je verejným záujmom. Podnikatelia a právnické osoby, ktorí zamýšľajú vykonávať činnosť, ktorou môžu ohroziť alebo narušiť územný systém ekologickej stability, sú povinní zároveň navrhnúť opatrenia, ktoré prispievajú k jeho vytváraniu a udržiavaniu;
- územne vymedziť priestor na vytvorenie polyfunkčnej krajinnej zelene - prvky ÚSES a vetrolamov, sprievodná a izolačná zeleň poľných ciest, ostatných cestných komunikácií ako i výrobných areálov a vylúčiť likvidáciu už existujúcej krajinnej zelene;
- stanoviť súčasný stupeň ekologickej stability (SES) katastrálneho územia obce (pre zastavané územie a mimo neho);
- zinventarizovať lokality s výskytom invázných druhov rastlín, riešiť problém ich šírenia (§ 7b zákona č. 543/2002 Z.z.) a ich odstraňovania spôsobmi uvedenými v prílohe č.2 vyhl. MŽP SR č. 24/2003 Z.z..
- rešpektovať všetky vyhlásené územia ochrany prírody, prvky ÚSES a kategórie tvorby krajiny, nakoľko tieto územia sú krajinotvornými prvkami, ktorých úlohou je vytváranie plošnej a funkčnej proporčnosti medzi technickými prvkami a biologickými zložkami sídelnej štruktúry obce.

B18 VYMEDZENIE A VYZNAČENIE PRIESKUMNÝCH ÚZEMÍ, CHRÁNENÝCH LOŽISKOVÝCH ÚZEMÍ A DOBÝVACÍCH PRIESTOROV

Ochrana prírodných zdrojov, ložísk nerastných surovín

Prírodné zdroje

Surovinové zdroje

Ochranu a využitie nerastného bohatstva upravuje najmä zákon č. 44/1988 Zb. o ochrane a využití nerastného bohatstva (banský zákon) v znení ďalších zákonov, zákon č. 569/2007 Z.z. o geologických prácach (geologický zákon) a vyhlášky MŽP SR č.51/2008 Z.z., ktorou sa vykonáva geologický zákon a iné právne predpisy.

Chránené ložiskové územie zahŕňa územie, na ktorom by stavby a zariadenia, ktoré nesúvisia s dobývaním výhradného ložiska, mohli znemožniť alebo sťažiť dobývanie výhradného ložiska.

Chránené ložiskové územie a jeho zmeny určuje obvodný banský úrad rozhodnutím po vyjadrení príslušného orgánu ochrany prírody a po dohode s príslušným stavebným úradom podľa osobitného predpisu.

Z hľadiska využívania ložísk nerastov ako aj ich ochrany má zásadný význam rozdelenie ložísk na výhradné ložiská, ktoré tvoria nerastné bohatstvo vo vlastníctve štátu a ložiská nevýhradných nerastov, ktoré sú súčasťou pozemku.

V zmysle uvedenej legislatívy je potrebné na území chrániť všetky výhradné ložiská nerastov, ktoré sú chránené určenými dobývacími priestormi a chránenými ložiskovými územiami.

Ochrana prírodných zdrojov, ložísk nerastných surovín

Ochranu a využitie nerastného bohatstva upravuje najmä zákon č. 44/1988 Zb. o ochrane a využití nerastného bohatstva (banský zákon) v znení ďalších zákonov, zákon č. 569/2007 Z.z. o geologických prácach (geologický zákon) a vyhlášky MŽP SR č.51/2008 Z.z., ktorou sa vykonáva geologický zákon a iné právne predpisy.

Chránené ložiskové územie zahŕňa územie, na ktorom by stavby a zariadenia, ktoré nesúvisia s dobývaním výhradného ložiska, mohli znemožniť alebo sťažiť dobývanie výhradného ložiska.

Chránené ložiskové územie a jeho zmeny určuje obvodný banský úrad rozhodnutím po vyjadrení príslušného orgánu ochrany prírody a po dohode s príslušným stavebným úradom podľa osobitného predpisu.

Z hľadiska využívania ložísk nerastov ako aj ich ochrany má zásadný význam rozdelenie ložísk na výhradné ložiská, ktoré tvoria nerastné bohatstvo vo vlastníctve štátu a ložiská nevýhradných nerastov, ktoré sú súčasťou pozemku.

V zmysle uvedenej legislatívy je potrebné na území chrániť všetky výhradné ložiská nerastov, ktoré sú chránené určenými dobývacími priestormi a chránenými ložiskovými územiami

Podľa vyjadrenia Štátneho geologického ústavu Dionýza Štúra :

- **evidujú výhradné ložisko s určeným DP (556) v časti "Teheľňa"**
- v záujmovom území nie sú registrované zosuvy;
- nie je určené prieskumné územie pre vyhradený nerast;
- neevidujú sa staré banské diela v zmysle § 35 ods.1, zákona č.44/1988;
- neevidujú sa svahové deformácie;
- neevidujú sa výhradné ložiská CHLU;
- neevidujú sa výhradné ložiská OVL;

- neevidujú sa ložiská nevyhradeného nerastu;
- neevidujú sa prieskumné územia –návrhy;
- neevidujú sa prieskumné územia –určené;
- evidujú upravenú (prekrytú) skládku.

Podľa § 20 ods.3 zákona č. 569/2007 Z.z. o geologických prácach (geologický zákon) v znení neskorších predpisov, je územie so stredným radónovým rizikom vymedzené ako územie s rizikom stavebného využitia. Vhodnosť a podmienky stavebného využitia územia s výskytom stredného radónového rizika je potrebné posúdiť podľa zákona č. 355/2007 Z.z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a vyhlášky MZ SR č. 528/2007 z podrobnosti o požiadavkách na obmedzenie ožiarovania z prírodného žiarenia.

B19 VYMEDZENIE PLÔCH VYŽADUJÚCICH ZVÝŠENÚ OCHRANU, NAPR. ZÁPLAVOVÉ ÚZEMIE

Ohrozenie územia povodňami

Riziko povodní

Riziko povodní

Rozvojové aktivity v príslušnom území vodného toku rieky Nitra (ÚPC I, J) sú navrhované v súlade so zákonom č.7/2010 Z.z. o ochrane pred povodňami. V návrhu ÚPN sa odporúča podporovať opatrenia na vodných tokoch z hľadiska ochrany pred povodňami, úpravy pred vybrežovaním vôd, stabilizácia koryta na tokoch, realizovať ochranné technické opatrenia na monitorovaných lokalitách v rámci katastrálneho územia obce Preseľany.

Obec môže byť ohrozená prívalovými dažďami .

Podrobne viď. Kapitola B13.

Vodohospodársky významný vodný tok, rieky Nitra, je v časti vysporiadaná a upravená s kapacitou mimo zastavaného územia na Q_{100} .

Do celkovej koncepcie vodného hospodárstva je zahrnutá aj úprava drobných vodných tokov ako súčasť hydromeliórií, za účelom ich stabilizácie, ochrany poľnohospodárskeho pôdneho fondu a umožnenia vyústenia odvodňovacích sústav.

Pri návrhu rozvojových zámerov v tomto území je nevyhnutné rešpektovať zákon o ochrane pred povodňami č.7/2010 Z.z. (§20, ods. 6, 7, 8, 9).

- V záujme zabezpečenia ochrany územia pred povodňami sú rozvojové aktivity v súlade so Zákonom č. 7/2010 Z. z. o ochrane pred povodňami (§20) – uvedené je zapracované i do časti „Ochrana pred povodňami“.
- V prípade akýchkoľvek stavebných zámerov v blízkosti vodných tokov s nedostatočnou kapacitou koryta na odvedenie prietoku Q_{100} – ročnej veľkej vody je potrebné rešpektovať ich inundačné územie, zamedziť v nich výstavbu a iné nevhodné činnosti v zmysle tohto zákona.
- Vytvárať podmienky a budovať potrebné protipovodňové opatrenia s dôrazom na ochranu intravilánu obce.
- Stavby protipovodňovej ochrany je potrebné zaradiť v územnoplánovacej dokumentácii medzi verejnoprospešné stavby.
- V rámci využitia územia nesmie dôjsť k významným zásahom do režimu povrchových vôd, vodných tokov a povrchových technických diel na nich.
- Stavby na území s trvalo zvýšenou aktivitou podzemných vôd požadujeme osádzať s úrovňou suterénu min. 0,5 m nad rastlým terénom, bez budovania pivničných priestorov.

- Akúkoľvek investorskú činnosť a výsadbu porastov v blízkosti vodných tokov a ich ochranného pásma požadujeme odsúhlasiť s organizáciou SVP š.p.
- V prípade situovania rozvojových lokalít v potenciálne zaplavovanom území si musí žiadateľ – investor protipovodňovú ochranu zabezpečiť na vlastné náklady, vrátane príslušnej projektovej dokumentácie. Protipovodňová ochrana nesmie negatívne ovplyvniť odtokové pomery nižšie položených úsekov vodných tokov.

Ochrana pred povodňami zahrňuje:

- a) úpravy tokov,
- b) budovanie ochranných hrádzí
- c) kombináciu opatrení a) + b)

V záujme zabezpečenia ochrany územia pred povodňami musia byť rozvojové aktivity súlade so Zákonom č.7/2010 Z.z o ochrane pred povodňami a v súlade s plánom protipovodňovej ochrany.

B20 VYHODNOTENIE PERSPEKTÍVNEHO POUŽITIA POĽNOHOSPODÁRSKEJ A LESNEJ PÔDY NA NEPOĽNOHOSPODÁRSKE ÚČELY

Definícia pôdy

Tak ako sa vyvíjala pôda, vyvíjali sa aj definície pôdy. Kron /1853/definoval pôdu ako vrchnú vrstvu Zeme schopnú niesť rastlinný kryt. O tridsať rokov neskôr Dokučajev /1880/ vniesol do definície biotické a abiotické prvky. V každom prípade môžeme konštatovať, že pod vplyvom vedomostného rastu sa vždy jednalo o veľmi pragmatické vyjadrenia. V odporúčaní Rady Európy R-92-8 o ochrane pôdy je definícia pôdy uznávajúca rozsah jej významu s nasledovnými funkciami:

- a) produkcia biomasy
- b) filtrácia, pufrácia a transformácia látok v prírode
- c) ochrana diverzity druhov živých organizmov
- d) fyzikálne médium a priestorová základňa pre socio-ekonomické aktivity (poľnohospodárstvo, lesníctvo, priemysel a iné.)
- e) zdroj surovín, zásobáreň vody, ílu, piesku, kameňa, minerálov a i.
- f) kultúrne dedičstvo vrátane paleontologických a archeologických nálezov.

V úvode spomínané funkcie pôdy majú podľa Agendy 21(1992) rovnakú dôležitosť so zachovaním princípu, podľa ktorého pri konflikte medzi ekonomickými a ekologickými záujmami človeka k pôde sa musia uprednostniť záujmy ekologické. Môžeme konštatovať, že zvýšenie poľnohospodárskej výroby pre zabezpečenie potravín v našom kraji nie je možné riešiť zväčšením výmery poľnohospodársky využívanej pôdy. Podľa tvz. „carrying capacity“ územia, súčasná výmera poľnohospodárskych pod SR je na hranici dostatočnosti (0,46 ha na 1 obyvateľa). Táto hranica pri súčasných široko využiteľných technológiách je limitujúca a pokles pod túto hranicu znižuje potenciál pre uspokojenie výživy obyvateľstva.

Právna ochrana poľnohospodárskej pôdy

Právna ochrana poľnohospodárskej pôdy na území Slovenskej Republiky má viac ako 40-ročnú históriu.

V roku 1992 nadobudol účinnosť zákon o ochrane poľnohospodárskej pôdy, zákon SNR č. 307/1992 Zb., a nariadenie vlády SR č. 19/1993 Z.z o základných sadzbách odvodov za odňatie poľnohospodárskej pôdy . V roku 1996 bolo nar. vlády SR č. 19/1993 Z.z v znení nar. vlády SR č. 278/1994 Z.z. zrušené a nahradené novým nariadením vlády SR č.152/1996

Z.z o základných sadzbách odvodov za odňatie poľnohospodárskej pôdy.

Dôvodom pre spracovanie a vydanie úplne nového zákona v roku 1992 bolo nové právne prostredie v SR po roku 1990.

Od 1.mája 2004 nadobudol účinnosť nový zákon NR SR č. 220/2004 O ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy a o zmene zákona č. 245/2003 Z.z o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Nové výšky odvodov za odňatie a neoprávnený záber poľnohospodárskej pôdy sú v súčasnosti posudzované nariadením vlády č. 58/2013 Z.z. o odvodoch za odňatie a neoprávnený záber poľnohospodárskej pôdy, a to podľa § 1 prílohy č. 2.

V ustanoveniach zákona je pôda deklarovaná ako nenahraditeľný prírodný zdroj a nezastupiteľná zložka životného prostredia. Každý je povinný chrániť prirodzené funkcie poľnohospodárskej pôdy a vyhnúť sa konaniu, ktoré by viedlo k jeho zhoršeniu.

Právne úpravy dali priestor pre uplatnenie zásad ochrany poľnohospodárskej pôdy už pri územnoplánovacej činnosti, zvlášť pri spracovaní návrhov územnoplánovacej dokumentácie.

Medzi základné zásady patria:

- čo najmenej narúšať funkciu PP a zabezpečovať jej poľnohospodárske využívanie;
- chrániť poľnohospodársku pôdu najkvalitnejšiu a najproduktívnejšiu a v tomto zmysle už v územnoplánovacom procese zabezpečovať ochranu poľnohospodárskej pôdy
- chrániť poľnohospodársku pôdu 1-4-bonitnej triedy, prípadne ornú pôdu, na ktorej boli vybudované závlahy a odvodnenie;
- urbanistický rozvoj sídelných útvarov (obcí a miest) na PP pristúpiť len v prípade, ak možnosti dostavby, zástavby a prestavby boli zastavanom území vyčerpané;
- klásť dôraz na alternatívne riešenia, v prípade záberu najkvalitnejšej poľnohospodárskej pôdy. Vyhláška č. 508/2004 Z.z ustanovuje podrobnosti o spracúvaní bilancie a skryvky humusového horizontu, rekumulácii dočasne odňatej pôdy.

Princípy súčasnej bonitácie poľnohospodárskych pôd

Koncepcia bonitácie poľnohospodárskych pôd v podstate nadväzuje na tradičné princípy bonitácie u nás. Každá parcela je charakterizovaná parametrami pôdno-ekologických vlastností vyjadrenými tzv. "bonitovanými" pôdno-ekologickými jednotkami" BPEJ. Týmto jednotkám odpovedajú aj normatívne údaje o produkcii poľnohospodárskych plodín, ktoré sa môžu v daných prírodných podmienkach a pri obvyklej agrotechnike pestovať, ako aj normatívne údaje o nákladoch, čo slúži pre výpočet ceny pôdy.

Bonitácia je vytvorená na základe pomerne podrobného pôdoznaleckého prieskumu a kategórií sklonu svahov, bonita- cena parcely sa vypočíta ako vážený priemer z plôch jednotlivých BPEJ, ktoré sa nachádzajú na určitej parcele.

Sústava pôdno- ekologickej jednotky BPEJ má dve úrovne:

1.Hlavná pôdno-klimatická jednotka:

Je to hlavná pôdna jednotka vyskytujúca sa v určitom klimatickom regióne, definovaná podľa pôdných druhov, hlavných kategórií hĺbky pôdy a sklon u svahov.

2.Bonitovaná pôdnoekologická jednotka - BPEJ:

V podstate predstavujú hlavné pôdno-klimatické jednotky, ktoré sú podrobnejšie rozdelené podľa kategórií ich sklonu svahov, expozície, skeletovitosti, hĺbky pôdy a zrnitosti povrchového horizontu.

Každá BPEJ je určená kombináciou kódov jednotlivých vlastností na stabilných pozíciách 7 miestneho kódu.

Prehľad a zloženie PP podľa BPEJ v k.ú je podrobne spracované na mape
M 1: 10000.

Charakteristika a skladba BPEJ.

Priestorová rozmanitosť prírodných podmienok má vplyv aj na priestorovú rozmanitosť pôdných pomerov v krajine. Kvalita a stav pôdneho fondu sú závislé od ich prirodzených vlastností, od prírodných a antropogénne vyvolaných procesov a od vykonaných melioračných opatrení a vplyvu ľudskej činnosti.

Pôdno-ekologické údaje

Snaha o ochranu a racionálne využívanie poľnohospodárskeho pôdneho fondu viedla k systematickému získavaniu a triedeniu informácií o pôde a následne aj klasifikácií pôd, čo je základom bonitačného informačného systému, aj systému oceňovania pôd. Základnými jednotkami pre začlenenie pôd do typologických kategórií sú bonitované pôdno-ekologické jednotky (BPEJ).

Stav pôdneho fondu podľa BPEJ

Vlastnosti a kvalita poľnohospodárskych pôd sú vyhodnocované pomocou aktualizovaných bonitovaných pôdnoekologických jednotiek BPEJ (Džatko a kol. 1976, Likneš a kol. 1996), ktoré sú zároveň podkladom pre vyhodnotenie ceny poľnohospodárskej pôdy a pozemkov.

Identifikované BPEJ v riešenom území sú zaradené nasledovne:

Vzhľadom na to, že obec sa dynamicky rozvíja a nachádza sa v blízkosti okresného mesta, je potrebné rešpektovať demografický výhľad a stanoviť plochy na rozvoj sídelného útvaru. Tieto plochy delíme na 2 druhy, jednak sú to vnútorné priestorové rezervy a ďalej sú to plochy, ktoré budú získané v odôvodnených prípadoch z okolitých disponibilných plôch, pričom sa budú uprednostňovať lokality poľnohospodársky problematické.

Pôdne zdroje

Poľnohospodárska pôda je nenahraditeľným výrobným prostriedkom na výrobu potravín. Ochranu poľnohospodárskej pôdy upravuje zákon č. 220/2004 Z. z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy a o zmene zákona č. 245/2003 Z. z. o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Podľa tohto zákona a jeho prílohy č. 3 je povinnosť chrániť pôdy prvej až štvrtej kvalitnej skupiny.

Sústava	Podsústava	Provinci	Subprovinci	Oblasť	Celok	Podcelok
Alpsko-himalájska sústava	Panónska panva	Západo-Panónska Panva	Malá Dunajská kotlina	Podunajská nížina	Podunajská pahorkatina	Nitrianska niva (oddiel Stredonitrianska niva)
						Nitrianska pahorkatina (oddiel Bojnianska pahorkatina)

Zdroj: Mazúr, Lukniš, 1980 in Mazúr, red., 1980

Z geograficko - geomorfologickej polohy katastrálneho územia obce Preseľany vyplýva, že sa nachádza v subprovincii Malá Dunajská kotlina, v oblasti Podunajskej nížiny, v

celku Podunajskej pahorkatiny a v dvoch podcelkoch: podcelok Nitrianska niva (oddiel Stredonitrianska niva) a podcelok Nitrianska pahorkatina (oddiel Bojnianska pahorkatina).

Povrch územia je charakterizovaný prevažne rovinatým reliéfom do 3°, v menších plochách mierne svahovitým reliéfom do sklonu 7°.

Z prírodných krajinných typov sú v území nachádzame v dubovej nížinnej pahorkatine so zastúpením hlavne:

- nivná rovina s nivnými sedimentmi s prevládajúcimi piesčitými štrkami s hlinitým pokryvom,
- mierne zvlnená rovina s terasovými sedimentmi s pokryvom spraší a hlin s prevládajúcimi piesčito - hlinitými štrkami a hlinami,
- mierne a stredne členitá pahorkatina s eolickými a polygénnymi sedimentmi (spraše, sprašové a polygenetické hliny).

Pedológia

Kvalita a stav pôdneho fondu sú závislé od ich prirodzených vlastností, od prírodných a antropogénne vyvolaných procesov a od vykonaných melioračných opatrení a vplyvu ľudskej činnosti.

Poľnohospodárska pôda je nenahraditeľným výrobným prostriedkom na výrobu potravín. Ochranu poľnohospodárskej pôdy upravuje zákon č. 220/2004 Z. z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy a o zmene zákona č. 245/2003 Z. z. o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Podľa tohto zákona a jeho prílohy č. 3 je povinnosť chrániť pôdy prvej až štvrtej kvalitnej skupiny.

Charakteristiku pôd, nachádzajúcich sa v katastri, sú uvádzané cez zastúpené bonitované pôdnoekologické jednotky (v skratke BPEJ). Ich zaradenie je podľa hlavnej pôdnej jednotky. Ako vyplýva z podkladov, najviac sú v území zastúpené hlavne hnedozeme typické i oglejené, vyskytujúce sa hlavne v západnej časti katastrálneho územia, ale tiež fluvizeme typické a oglejené, zastúpené vo väčšej miere vo východnej časti katastra obce Preseľany. Z hľadiska zrnitosti pôd sú v katastrálnom území v prevažnej miere zastúpené stredne ťažké pôdy (hlinité) a v menšej miere pôdy ťažké (ilovitohlinité).

(Poznámka HPJ = hlavná pôdna jednotka).

KÓD HPJ

HPJ (hlavné pôdne jednotky)

02	- fluvizeme typické karbonátové, stredne ťažké (FMm ^c)
03	- fluvizeme typické karbonátové, ťažké (FMm ^c)
06	- fluvizeme typické, stredne ťažké (FMm)
07	- fluvizeme typické, ťažké (FMm)
11	- fluvizeme glejové, stredne ťažké (lokálne ľahké) (FMG)
12	- fluvizeme glejové, ťažké (FMG)
44	- hnedozeme typické, na sprašiach, stredne ťažké (HMm)
46	- hnedozeme na sprašových hlinách, ťažké (HM)
47	- regozeme a hnedozeme erodované na sprašiach, v komplexoch prevládajú regozeme, stredne ťažké (RM, HMe)
50	- hnedozeme pseudoglejové na sprašových a polygénnych hlinách, stredne ťažké (HMg)
51	- hnedozeme pseudoglejové na sprašových a polygénnych hlinách, ťažké (HMg)

Pôdne typy v riešenom území:

FMm^c - fluvizeme typické karbonátové, stredne ťažké a ťažké

FMm - fluvizeme typické, stredne ťažké a ťažké

- sú pôdnymi typmi, ktoré sa vyskytujú len v nivách vodných tokov, ktoré sú alebo donedávna boli ovplyvňované záplavami a výrazným kolísaním hladiny podzemnej vody. Majú svetlý humusový horizont.
- typologicky produkčná kategória: O3 (veľmi produkčné orné pôdy)

FMG - fluvizeme glejové, stredne ťažké (lokálne ľahké) a ťažké

- sú pôdnym typom, ktorý sa vyskytuje len v nivách vodných tokov, ktoré sú alebo donedávna boli ovplyvňované záplavami a výrazným kolísaním hladiny podzemnej vody. Majú svetlý humusový horizont. Glejové pôdy s vysokou hladinou podzemnej vody a glejovým horizontom pod humusovým horizontom.
- typologicky produkčná kategória: O4 (produkčné orné pôdy)

HMM - hnedomozeme typické, na sprašiach, stredne ťažké

- sú pôdy na sprašiach alebo sprašových hlinách s tenkým svetlým humusovým horizontom a výrazným B horizontom zvetrávania alebo premiestnenia ílu. V prevažnej väčšine prípadov neobsahujú skelet.
- typologicky produkčná kategória: O3 (veľmi produkčné orné pôdy)

HM - hnedomozeme na sprašových hlinách, ťažké

- sú pôdy na sprašiach alebo sprašových hlinách s tenkým svetlým humusovým horizontom a výrazným B horizontom zvetrávania alebo premiestnenia ílu. V prevažnej väčšine prípadov neobsahujú skelet.
- typologicky produkčná kategória: O3 (veľmi produkčné orné pôdy)

RM, HMe - regozeme a hnedomozeme erodované na sprašiach. Ornica je u HMe vytvorená zo zvyšku B horizontu, u regozemí je ornica vytvorená zo spraše po úplnom zmytí profilu HM. V komplexe prevládajú regozeme, stredne ťažké

- sú pôdy s veľmi tenkým svetlým humusovým horizontom, ktorý sa vytvoril na viatych pieskoch, na íloch, slieňoch alebo sprašiach. Veľmi často sú tieto pôdy na miestach, kde boli eróziou odstránené pôvodné pôdy. Hnedomozeme erodované sú pôdy, u ktorých sa humusový horizont vytvoril z B horizontu.
- typologicky produkčná kategória: O5 (stredne produkčné orné pôdy)

HMG - hnedomozeme pseudoglejové (miestami pseudogleje s hrubším humusovým horizontom) na sprašových a polygénnych hlinách, stredne ťažké a ťažké

- sú pôdy na sprašiach alebo sprašových hlinách s tenkým svetlým humusovým horizontom a výrazným B horizontom zvetrávania alebo premiestnenia ílu. V prevažnej väčšine prípadov neobsahujú skelet. Pseudoglejové hnedomozeme so sezónnym povrchovým prevlhčením a oglejením.
- typologicky produkčná kategória: O4 (produkčné orné pôdy)

Údaje o katastrálnej ploche

Celková výmera katastrálneho územia je 1 190,1052 ha, z toho:

- poľnohospodárska pôda predstavuje 1 012,9418 ha;
- nepoľnohospodárska pôda predstavuje 177,1634 ha.

Štruktúra poľnohospodárskej pôdy (m²):

Orná pôda	9 479 425
Záhrady	413 828
Ovocné sady	0
Trvalé trávnaté porasty	31 432
Vinice	204 733

Chmeľnice

0

Štruktúra nepoľnohospodárskej pôdy (m²):

Lesný pozemok	158 982
Vodná plocha	287 537
Zastavaná plocha	473 712
Ostatná plocha	851 403

Z horeuvedeného vyplýva, že v najväčšie percentuálne zastúpenie v katastrálnom území má orná pôda.

(Zdroj: Prehľad ÚHDP, katastrálny portál, zo dňa 15.05.2015)

Produkčná schopnosť pôdy

Na základe typov racionálneho využívania pôd a pôdoznaleckého hodnotenia produkčnej schopnosti BPEJ začleňujeme pôdu do nasledovných kategórií:

<i>kategória</i>	<i>BPEJ</i>	<i>zaradenie a charakteristika</i>
O3	0102002, 0106002, 0103003, 0144002, 0144102, 0144202, 0146003, 0107003,	veľmi produkčné orné pôdy
O4	0111002, 0146203, 0112003, 0150302, 0151303	produkčné orné pôdy
O5	0147202	stredne produkčné orné pôdy

Najviac je zastúpená kategória O3 a O4 - veľmi produkčné a produkčné orné pôdy, vyskytujúce sa v západnej časti katastra.

Pri stanovovaní plôch na rozvoj sídelného útvaru sa budú uprednostňovať ako vnútorné rozvojové lokality plochy poľnohospodársky neobrábané a problematické. Pri rozširovaní zastavaného územia obce a stanovovaní vonkajších rozvojových plôch sa budú uprednostňovať v prvom kroku pôdy menej produkčné.

Identifikované BPEJ v riešenom území sú zaradené nasledovne:

Kód BPEJ – 0102002 – 2.skupina
 Kód BPEJ – 0106002 – 2.skupina
 Kód BPEJ – 0103003 – 3.skupina
 Kód BPEJ – 0111002 – 3.skupina
 Kód BPEJ – 0144002 – 3.skupina
 Kód BPEJ – 0144102 – 3.skupina
 Kód BPEJ – 0144202 – 3.skupina
 Kód BPEJ – 0146003 – 3.skupina
 Kód BPEJ – 0107003 – 4.skupina
 Kód BPEJ – 0146203 – 4.skupina
 Kód BPEJ – 0112003 – 5.skupina
 Kód BPEJ – 0150302 – 5.skupina
 Kód BPEJ – 0147202 – 6.skupina
 Kód BPEJ – 0151303 – 6.skupina

Každá BPEJ má svoj kód, ktorý je rozčlenený na jednotlivé charakteristiky pôdy
 Tab. 14: Bonitované pôdnoekologické jednotky (BPEJ) v obci Preseľany

Kód BPEJ	Klimatický región	Hlavná pôdna jednotka	Svahovitosť a expozícia	Skeletovitosť a hĺbka pôdy	Zrornosť pôdy
0102002	teplý, veľmi suchý, nížinný	fluvizeme typické karbonátové, stredne ťažké	rovina bez alebo s možnosťou prejavu plošnej vodnej erózie 0° - 3°	pôda bez skeletu (obsah skeletu do hĺbky 0,6m pod 10%), hlboké pôdy (60cm a viac)	stredne ťažké pôdy (hlinité)
0106002	teplý, veľmi suchý, nížinný	fluvizeme typické, stredne ťažké	rovina bez alebo s možnosťou prejavu plošnej vodnej erózie 0° - 3°	pôda bez skeletu (obsah skeletu do hĺbky 0,6m pod 10%), hlboké pôdy (60cm a viac)	stredne ťažké pôdy (hlinité)
0103003	teplý, veľmi suchý, nížinný	fluvizeme typické karbonátové, ťažké	rovina bez alebo s možnosťou prejavu plošnej vodnej erózie 0° - 3°	pôda bez skeletu (obsah skeletu do hĺbky 0,6m pod 10%), hlboké pôdy (60cm a viac)	ťažké pôdy (ílovitohlinité)
0111002	teplý, veľmi suchý, nížinný	fluvizeme glejové, stredne ťažké, (lokálne ľahké)	rovina bez alebo s možnosťou prejavu plošnej vodnej erózie 0° - 3°	pôda bez skeletu (obsah skeletu do hĺbky 0,6m pod 10%), hlboké pôdy (60cm a viac)	stredne ťažké pôdy (hlinité)
0144002	teplý, veľmi suchý, nížinný	hnedozeme typické, na sprašiach, stredne ťažké	rovina bez alebo s možnosťou prejavu plošnej vodnej erózie 0° - 3°	pôda bez skeletu (obsah skeletu do hĺbky 0,6m pod 10%), hlboké pôdy (60cm a viac)	stredne ťažké pôdy (hlinité)
0144102	teplý, veľmi suchý, nížinný	hnedozeme typické, na sprašiach, stredne ťažké	mierny svah 3° - 7°	pôda bez skeletu (obsah skeletu do hĺbky 0,6m pod 10%), hlboké pôdy (60cm a	stredne ťažké pôdy (hlinité)

				viac)	
0144202	teplý, veľmi suchý, nížinný	hnedozeme typické, na sprašiach, stredne ťažké	mierny svah 3° - 7° južná, východná a západná expozícia	pôda bez skeletu (obsah skeletu do hĺbky 0,6m pod 10%), hlboké pôdy (60cm a viac)	stredne ťažké pôdy (hlinité)
0146003	teplý, veľmi suchý, nížinný	hnedozeme na sprašových hlinách, ťažké	rovina bez alebo s možnosťou prejavu plošnej vodnej erózie 0° - 3°	pôda bez skeletu (obsah skeletu do hĺbky 0,6m pod 10%), hlboké pôdy (60cm a viac)	ťažké pôdy (ílovitohlinité)
0107003	teplý, veľmi suchý, nížinný	fluvizeme typické, ťažké	rovina bez alebo s možnosťou prejavu plošnej vodnej erózie 0° - 3°	pôda bez skeletu (obsah skeletu do hĺbky 0,6m pod 10%), hlboké pôdy (60cm a viac)	ťažké pôdy (ílovitohlinité)
0146203	teplý, veľmi suchý, nížinný	hnedozeme na sprašových hlinách, ťažké	mierny svah 3° - 7° južná, východná a západná expozícia	pôda bez skeletu (obsah skeletu do hĺbky 0,6m pod 10%), hlboké pôdy (60cm a viac)	ťažké pôdy (ílovitohlinité)
0112003	teplý, veľmi suchý, nížinný	fluvizeme glejové, ťažké	rovina bez alebo s možnosťou prejavu plošnej vodnej erózie 0° - 3°	pôda bez skeletu (obsah skeletu do hĺbky 0,6m pod 10%), hlboké pôdy (60cm a viac)	ťažké pôdy (ílovitohlinité)
0150302	teplý, veľmi suchý, nížinný	hnedozeme pseudoglejové na sprašových a polygénnych hlinách, stredne ťažké	mierny svah 3° - 7° severná expozícia	pôda bez skeletu (obsah skeletu do hĺbky 0,6m pod 10%), hlboké pôdy (60cm a viac)	stredne ťažké pôdy (hlinité)

0147202	teplý, veľmi suchý, nížinný	regozeme a hnedozeme erodované na sprašiach, stredne ťažké	mierny svah 3° - 7° južná, východná a západná expozícia	pôda bez skeletu (obsah skeletu do hĺbky 0,6m pod 10%), hlboké pôdy (60cm a viac)	stredne ťažké pôdy (hlinité)
0151303	teplý, veľmi suchý, nížinný	hnedozeme pseudoglejové na sprašových a polygénnych hlinách, ťažké	mierny svah 3° - 7° severná expozícia	pôda bez skeletu (obsah skeletu do hĺbky 0,6m pod 10%), hlboké pôdy (60cm a viac)	ťažké pôdy (ilovitohlinité)

Ochrana lesných zdrojov

Pre ochranu a využívanie lesného pôdneho fondu platia opatrenia stanovené v Lesnom hospodárskom pláne SR.

V území je sledované:

- zachovať a posilňovať systém miestnych ekosystémov.

V rámci ÚPN obce územne bližšie konkretizovať koncepčné zámery krajiny tvorby s tvorbou ucelených lesíkov.

V zmysle § 5 ods. 2 zákona č. 326/2005 Z.z. o lesoch pri využívaní lesných pozemkov na iné účely ako na plnenie funkcií lesov sa chránia lesné pozemky najmä v ochranných lesoch (§ 13) a v lesoch osobitného určenia (§ 14).

Podľa § 10 zákona o lesoch ochranné pásmo lesa tvoria pozemky do vzdialenosti 50 m od hranice lesného pozemku.

V zmysle § 12 zákona o lesoch sa rozlišujú nasledovné kategórie lesov:

- ochranné lesy,
- lesy osobitného určenia,
- hospodárske lesy.

Lesy v k.ú. obce obhospodarujú Štátne lesy SR. Všetky lesné porasty sú zaradené do kategórie hospodárskych lesov. Hospodárske lesy sú lesy, ktoré nie sú ochrannými lesmi alebo lesmi osobitného určenia a ktorých účelom je produkcia dreva a ostatných lesných produktov pri súčasnom zabezpečovaní mimoprodukčných funkcií lesov.

Povinnosti pri ochrane lesa sú zakotvené v § 28 zákona o lesoch.

V k. ú. Preseľany sa nachádza lesný celok - "Manna". Les spadá pod LHC Topoľčany , LC Duchonka, s výmerou 13,68 ha. Vek porastu sa odhaduje na 60 rokov. Jedná sa o produkčný funkčný typ lesa s kategóriou lesa H - les hospodársky. Druhové zloženie lesa: agát biely, javor poľný, dub cerový, dub zimný, jaseň štíhly. Dielec č. 3002 obhospodarovaný Štátnymi lesmi. */Zdroj: lesnícky portál (LGIS)/*

V SR sa uplatňuje systém ochrany poľnohospodárskeho fondu cez zákon č. 220/2004 Z.z. O ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy.

Podľa zákona č. 220/2004 Z.z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy, sú všetky poľnohospodárske pôdy podľa príslušnosti do BPEJ zaradené do 9 skupín kvality pôdy. Najkvalitnejšie patria do 1. Skupiny a najmenej kvalitné do 9. Skupiny. Prvé 4 skupiny

sú chránené podľa §12 zákona o ochrane poľnohospodárskej pôdy a možno ich dočasne alebo trvale použiť na nepoľnohospodárske účely iba v nevyhnutných prípadoch, ak nie je možné alternatívne riešenie.

Do prvej skupiny patria pôdy s najvyšším produkčným potenciálom, čiernice typické, karbonátové, a černozeme čiernicové karbonátové, stredne ťažké, bez skeletu v klimatických regiónoch 00 – 02.

Do druhej skupiny sú zaradené čiernice typické a černozeme typické, karbonátové ťažké, fluvizeme typické, karbonátové, stredne ťažké a hnedozeme typické a černozeme typické vyvinuté na sprašiach, stredne ťažké, v klimatických regiónoch 00 – 02.

Do tretej skupiny patria čiernice glejové, stredne ťažké, bez skeletu, prípadne so slabým skeletom, černozeme typické, karbonátové a černozeme hnedozemné na sprašiach, na svahoch do 7° , fluvizeme typické, stredne ťažké až ťažké so stredným obsahom skeletu, fluvizeme glejové, stredne ťažké v klimatických regiónoch 00 – 02. V klimatickom regióne 03 sa vyskytuje černozem čiernicová, prevažne karbonátová, stredne ťažká.

Do štvrtej skupiny sú zaradené čiernice typické, ťažké, stredne hlboké, fluvizeme typické a fluvizeme glejové, stredne skeletovité, stredne ťažké, černozeme a hnedozeme na sprašiach a sprašových hlinách, stredne ťažké na svahoch 7 - 12° a hnedozeme pseudoglejové, stredne ťažké, v klimatických regiónoch 00 – 02. V klimatickom regióne 03 fluvizem typická, karbonátová, stredne ťažká, bez skeletu a v klimatickom regióne 03 – 07 čiernice typické, stredne ťažké.

V piatej skupine nachádzame fluvizeme typické a glejové veľmi ťažké, čiernice glejové ťažké až veľmi ťažké, černozeme hnedozemné, hnedozeme typické a hnedozeme luvizemné, kambizeme typické až luvizemné.

Intervečné kroky

- zabezpečiť v miestach s intenzívnou veternou a vodnou eróziou protieróznú ochranu pôdy uplatnením prvkov územného systému ekologickej stability, a to najmä biokoridorov, zasakovacích pásov (zatravnených, či drevinatých);
- odstrániť pôsobenie stresových faktorov (skládky odpadov, konfliktné uzly a pod.) v územiach systému ekologickej stability (problematiku riešiť na úrovni konkrétnych projektov ako územných systémov ekologickej stability);
- zabezpečiť nástrojmi územného plánovania ekologicky optimálne využívanie územia, rešpektovanie, prípadne obnovu funkčného územného systému ekologickej stability, biologickej integrity krajiny a biodiverzity na úrovni regionálnej a lokálnej, znamená venovať pozornosť predovšetkým chráneným územiám v biokoridoroch;
- realizovať výsadbu lesa v nivách riek, na plochách náchylných na eróziu a pri prameniskách, podporovať zvýšenie podielu nelesnej stromovej a krovinej vegetácie;
- aplikovať šetrné hospodárenie s ornou pôdou v podobe zavedených opatrení (oranie po vrstevnici, správne umiestnenie širokoriadkových plodín na svahu, striedanie plodiny pri rovnakej hĺbke orby);
- rešpektovať všetky kategórie chránených území a ich ochranné pásma v zmysle platnej legislatívy o ochrane prírody a krajiny,
- zohľadňovať pri umiestnení činnosti na území ich predpokladané vplyvy na životné prostredie (proces posudzovania EIA) a realizáciou vhodných opatrení dosiahnuť odstránenie, obmedzenie alebo zmiernenie prípadných negatívnych vplyvov.

Návrh riešenia

Táto časť je spracovaná ako súčasť ÚPN obce a slúži na vyhodnotenie trvalého záberu poľnohospodárskej pôdy pre účely vybudovania komunikácii, chodníkov a pridružených zelených pásov, rodinných domov, a objektov občianskej vybavenosti a

priemyslu. Je spracovaná v súlade so zákonom č.220/2004 Z.z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy, ktorý nadobudol účinnosť dňa 1.5.2004.

Vzhľadom na to, že obec sa dynamicky rozvíja, je potrebné rešpektovať demografický výhľad a stanoviť plochy na rozvoj sídelného útvaru. Tieto plochy delíme na 2 druhy, jednak sú to vnútorné priestorové rezervy /hnedá/ a ďalej sú to plochy, ktoré budú získané v odôvodnených prípadoch z okolitých disponibilných plôch /modrá/, pričom sa budú uprednostňovať lokality poľnohospodársky problematické.

Vnútorné rozvojové lokality:

Lokalita č. 1 (IBV "Za školou")

"ÚPC E", k.ú. Preseľany, p.č.:

C-KN: 549, 550, 553, 554, 557/1, 558/1, 559, 560/1, 563, 564/1, 566, 567/1, 569, 570, 573, 574, 579/1, 579/2, 579/3, 579/4, 580, 583, 584

Celá plocha je v súčasnosti využívaná ako nadmerné záhrady, nachádza sa v zastavanom území obce, . Celá plocha je zaradená do nasledovnej BPEJ:

0144002 (100% - 12 860 m²) – 3. skupina - zákonom chránená pôda podľa prílohy č.2 k nariadeniu vlády č.58/2013.

Jedná sa o územie o výmere 13 487 m², z toho poľnohospodárska pôda predstavuje výmeru 12 860 m², k vyňatiu pôdy dôjde, pretože územie bude určené na vytvorenie individuálnej bytovej výstavby – **IBV "Za školou"**. Hrúbka skrývky je navrhovaná na 20 cm.

Kultúrne vrstvy budú použité tak, ako toto bude navrhnuté pred vydaním §13 zákona č. 220/2004 Zb. O ochrane poľnohospodárskej pôdy. Spolu dôjde k vyňatiu **12 860 m²**.

Lokalita č. 2 (IBV "Pri rieke Nitra")

"ÚPC F", k.ú. Preseľany, p.č.:

C-KN: 383, 388, 389, 390, 391/1, 391/2, 396, 397, 403, 404/1, 409, 411/1, 417, 418, 424, 429/1, 429/2

E-KN: 100/3, 113/1, 123/2, 134/1, 134/2, 134/3, 134/4, 135

Celá plocha je v súčasnosti využívaná ako nadmerné záhrady, nachádza sa v zastavanom území obce, . Celá plocha je zaradená do nasledovnej BPEJ:

0102002 (100% - 10 100 m²) – 2. skupina - zákonom chránená pôda podľa prílohy č.2 k nariadeniu vlády č.58/2013.

Jedná sa o územie o výmere 10 672 m², z toho poľnohospodárska pôda predstavuje výmeru 10 100 m², k vyňatiu pôdy dôjde, pretože územie bude určené na vytvorenie individuálnej bytovej výstavby – **IBV "Pri rieke Nitra"**. Hrúbka skrývky je navrhovaná na 20 cm.

Kultúrne vrstvy budú použité tak, ako toto bude navrhnuté pred vydaním §13 zákona č. 220/2004 Zb. O ochrane poľnohospodárskej pôdy. Spolu dôjde k vyňatiu **10 100 m²**.

Lokalita č. 3 (IBV "Na hlavnej I.")

"ÚPC A", k.ú. Preseľany, p.č.:

C-KN: 306/1, 307, 319, 320/1, 320/3, 328/1, 328/2, 328/3, 328/4, 328/5, 328/6, 328/7, 328/8, 328/11, 329/1, 329/2, 339/1

E-KN: 209/1, 209/2, 210, 221

Celá plocha je v súčasnosti využívaná ako nadmerné záhrady, nachádza sa v zastavanom území obce, . Celá plocha je zaradená do nasledovnej BPEJ:

0102002 (100% - 6 020 m²) – 2. skupina - zákonom chránená pôda podľa prílohy č.2 k nariadeniu vlády č.58/2013.

Jedná sa o územie o výmere 6 929 m², z toho poľnohospodárska pôda predstavuje výmeru 6 020 m², k vyňatiu pôdy dôjde, pretože územie bude určené na vytvorenie individuálnej bytovej výstavby – **IBV "Na hlavnej I."**. Hrúbka skrývky je navrhovaná na 20 cm.

Kultúrne vrstvy budú použité tak, ako toto bude navrhnuté pred vydaním §13 zákona č. 220/2004 Zb. O ochrane poľnohospodárskej pôdy. Spolu dôjde k vyňatiu **6 020 m²**.

Lokalita č. 4 (IBV "Na hlavnej II.")

"ÚPC A", k.ú. Preseľany, p.č.:

C-KN: 173/4, 175/1, 177, 179/1, 179/2, 184, 188/3, 189, 195, 196/1, 196/3, 197/1, 197/2, 197/3, 198/1, 198/4, 202, 209, 210/1, 210/2, 213/1, 269/106, 269/24

E-KN: 328, 329, 336, 337, 349, 350

Celá plocha je v súčasnosti využívaná ako nadmerné záhrady, nachádza sa v zastavanom území obce . Celá plocha je zaradená do nasledovnej BPEJ:

0111002 (100% - 6 871 m²) – 3. skupina

Jedná sa o územie o výmere 8 299 m², z toho poľnohospodárska pôda predstavuje výmeru 6 871 m², k vyňatiu pôdy dôjde, pretože územie bude určené na vytvorenie individuálnej bytovej výstavby – **IBV "Na hlavnej II."**. Hrúbka skrývky je navrhovaná na 20 cm.

Kultúrne vrstvy budú použité tak, ako toto bude navrhnuté pred vydaním §13 zákona č. 220/2004 Zb. O ochrane poľnohospodárskej pôdy. Spolu dôjde k vyňatiu **6 871 m²**.

Lokalita č. 5 (IBV "Na hlavnej III.")

"ÚPC A", k.ú. Preseľany, p.č.:

C-KN: 922/1, 923, 926, 930, 931/1, 933, 935, 937, 939, 940, 944, 945, 950, 951, 954, 957, 959, 962, 968, 970, 972, 974, 976, 978, 980, 982, 984, 986, 988, 990, 992, 994, 996, 998/1, 1000, 1002, 1004, 1006/1, 1006/2, 1006/3, 1006/4, 1007/3

Celá plocha je v súčasnosti využívaná ako nadmerné záhrady, nachádza sa v zastavanom území obce . Celá plocha je zaradená do nasledovnej BPEJ:

0144002 (100% - 25 397 m²) – 3. skupina - **zákonom chránená pôda podľa prílohy č.2 k nariadeniu vlády č.58/2013.**

Jedná sa o územie o výmere 25 397 m², k vyňatiu pôdy dôjde, pretože územie bude určené na vytvorenie individuálnej bytovej výstavby – **IBV "Na hlavnej III."**. Hrúbka skrývky je navrhovaná na 20 cm.

Kultúrne vrstvy budú použité tak, ako toto bude navrhnuté pred vydaním §13 zákona č. 220/2004 Zb. O ochrane poľnohospodárskej pôdy. Spolu dôjde k vyňatiu **25 397 m²**.

Vonkajšie rozvojové lokality:

Lokalita č.6 (IBV "Horné lúky")

"ÚPC H", k.ú. Preseľany, p.č.:

C-KN: 10414/14

E-KN: 410/2, 411/2, 413/2, 414/1

Celá plocha je v súčasnosti využívaná ako orná pôda na poľnohospodárske účely, nachádza sa za hranicou zastavaného územia obce Preseľany. Celá plocha je zaradená do nasledovných BPEJ :

0111002 (97% - 50 497 m²) – 3. skupina

0102002 (3% - 1 783 m²) – 2. skupina - **zákonom chránená pôda podľa prílohy č.2 k nariadeniu vlády č.58/2013.**

Jedná sa o územie o výmere 57 393 m², z toho poľnohospodárska pôda predstavuje výmeru 52 280 m², k vyňatiu pôdy dôjde pretože územie bude určené na realizáciu IBV-individuálnej bytovej výstavby – **IBV "Horné lúky"** a potrebnej technickej infraštruktúry. Hrúbka skrývky je navrhovaná na 20 cm.

Kultúrne vrstvy budú použité tak, ako toto bude navrhnuté pred vydaním §13 zákona č. 220/2004 Zb. O ochrane poľnohospodárskej pôdy. Spolu dôjde k vyňatiu **52 280 m²**.

Lokalita č.7 (Vybavenosť komerčného charakteru, rekreácia a šport - I. etapa)

"ÚPC I", k.ú. Preseľany, p.č.:

C-KN: 10423

E-KN: 423

Celá plocha je v súčasnosti využívaná ako orná pôda na poľnohospodárske účely, nachádza sa za hranicou zastavaného územia obce Preseľany. Celá plocha je zaradená do nasledovnej BPEJ :

0102002 (100% - 3 006 m²) – 2. skupina - **zákonom chránená pôda podľa prílohy č.2 k nariadeniu vlády č.58/2013.**

Jedná sa o územie o výmere 29 330 m², z toho poľnohospodárska pôda predstavuje výmeru 3 006 m², k vyňatiu pôdy dôjde, pretože územie bude určené na realizáciu občianskej komerčnej vybavenosti na báze rekreácie a športu - **Vybavenosť komerčného charakteru, rekreácia a šport - I. etapa** a potrebnej technickej infraštruktúry. Hrúbka skrývky je navrhovaná na 20 cm.

Kultúrne vrstvy budú použité tak, ako toto bude navrhnuté pred vydaním §13 zákona č. 220/2004 Zb. O ochrane poľnohospodárskej pôdy. Spolu dôjde k vyňatiu **3 006 m²**.

Lokalita č.8 (Vybavenosť komerčného charakteru, rekreácia a šport - II. etapa)

"ÚPC J", k.ú. Preseľany, p.č.:

C-KN: 10423, 10420, 10414/9

E-KN: 414/1, 420, 423, 425

Celá plocha je v súčasnosti využívaná ako orná pôda na poľnohospodárske účely, nachádza sa za hranicou zastavaného územia obce Preseľany. Celá plocha je zaradená do nasledovnej BPEJ :

0102002 (100% - 33 788 m²) – 2. skupina - **zákonom chránená pôda podľa prílohy č.2 k nariadeniu vlády č.58/2013.**

Jedná sa o územie o výmere 50 151 m², z toho poľnohospodárska pôda predstavuje výmeru 33 788 m², k vyňatiu pôdy dôjde, pretože územie bude určené na realizáciu občianskej komerčnej vybavenosti na báze rekreácie a športu - **Vybavenosť komerčného charakteru, rekreácia a šport - II. etapa** a potrebnej technickej infraštruktúry. Hrúbka skrývky je navrhovaná na 20 cm.

Kultúrne vrstvy budú použité tak, ako toto bude navrhnuté pred vydaním §13 zákona č. 220/2004 Zb. O ochrane poľnohospodárskej pôdy. Spolu dôjde k vyňatiu **33 788 m²**.

Lokalita č.9 (Areál priemyslu, výroby a podnikania - I. etapa)

"ÚPC M", k.ú. Preseľany, p.č.:

C-KN: 11620/6, 11610/5

E-KN: 796/1, 797/2, 797/3, 800/1, 800/2, 800/3, 801, 804, 805/2, 808/1, 809, 812, 813, 816, 817/1, 817/2, 817/3, 820, 823, 826, 827/3, 827/4, 830/1, 831/2, 834/1, 834/2, 835, 838, 839, 842, 843, 846, 847, 850, 851, 854, 855, 858, 859, 862/1, 863/1, 863/2, 866/1, 866/2, 867/3, 870/1, 870/2, 870/3, 871, 874, 875, 878, 879, 882, 883, 886, 887, 890, 891, 894, 895, 898, 899, 902/1, 904, 1610/48, 1610/49, 1610/50, 1610/51, 1610/52, 1610/53, 1611/2, 1615/1

Celá plocha je v súčasnosti využívaná ako orná pôda na poľnohospodárske účely, nachádza sa za hranicou zastavaného územia obce Preseľany. Celá plocha je zaradená do nasledovnej BPEJ :

0144002 (100% - 48 292 m²) – 3. skupina - **zákonom chránená pôda podľa prílohy č.2 k nariadeniu vlády č.58/2013.**

Jedná sa o územie o výmere 51 889 m², z toho poľnohospodárska pôda predstavuje výmeru 48 292 m², k vyňatiu pôdy dôjde pretože územie bude určené na realizáciu výroby a podnikania - **Areál priemyslu, výroby a podnikania - I. etapa** a potrebnej technickej infraštruktúry. Hrúbka skrývky je navrhovaná na 20 cm.

Kultúrne vrstvy budú použité tak, ako toto bude navrhnuté pred vydaním §13 zákona č. 220/2004 Zb. O ochrane poľnohospodárskej pôdy. Spolu dôjde k vyňatiu **48 292 m²**.

Lokalita č.10 (Areál priemyslu, výroby a podnikania - II. etapa)

"ÚPC N", k.ú. Preseľany, p.č.:

C-KN: 11610/8

E-KN: 1610/41, 1610/42, 1610/43, 1610/44, 1610/45, 1610/46, 1610/47, 1610/48, 1611/2, 1615/1

Celá plocha je v súčasnosti využívaná ako orná pôda na poľnohospodárske účely, nachádza sa za hranicou zastavaného územia obce Preseľany. Celá plocha je zaradená do nasledovnej BPEJ :

0144002 (100% - 21 443 m²) – 3. skupina - **zákonom chránená pôda podľa prílohy č.2 k nariadeniu vlády č.58/2013.**

Jedná sa o územie o výmere 22 915 m², z toho poľnohospodárska pôda predstavuje výmeru 21 443 m², k vyňatiu pôdy dôjde pretože územie bude určené na realizáciu výroby a podnikania - **Areál priemyslu, výroby a podnikania - II. etapa** a potrebnej technickej infraštruktúry. Hrúbka skrývky je navrhovaná na 20 cm.

Kultúrne vrstvy budú použité tak, ako toto bude navrhnuté pred vydaním §13 zákona č. 220/2004 Zb. O ochrane poľnohospodárskej pôdy. Spolu dôjde k vyňatiu **21 443 m²**.

Lokalita č.11 (Areál priemyslu, výroby a podnikania - III. etapa)

"ÚPC O", k.ú. Preseľany, p.č.:

C-KN: 11620/6

E-KN: 796/1, 796/2, 797/1, 797/2, 797/3, 797/4, 800/1, 800/2, 800/3, 801, 804, 805/1, 805/2, 808/1, 808/2, 809, 812, 813, 816, 817/1, 817/2, 817/3, 820, 821, 822, 823, 826, 827/3, 827/4, 830/1, 830/2, 831/1, 831/2, 834/1, 834/2, 835, 838, 839, 842, 843, 846, 847, 850, 851, 854, 855, 858, 859, 862/1, 862/2, 863/1, 863/2, 866/2, 867/2, 867/3, 870/1, 870/2, 870/3, 871, 874, 875, 878, 879, 882, 883, 886, 887, 890, 891, 894, 895, 898, 899, 902/1, 903, 904

Celá plocha je v súčasnosti využívaná ako orná pôda na poľnohospodárske účely, nachádza sa za hranicou zastavaného územia obce Preseľany. Celá plocha je zaradená do nasledovnej BPEJ :

0144002 (100% - 126 650 m²) – 3. skupina - **zákonom chránená pôda podľa prílohy č.2 k nariadeniu vlády č.58/2013.**

Jedná sa o územie o výmere 126 650 m², k vyňatiu pôdy dôjde pretože územie bude určené na realizáciu výroby a podnikania - **Areál priemyslu, výroby a podnikania - III. etapa** a potrebnej technickej infraštruktúry. Hrúbka skrývky je navrhovaná na 20 cm.

Kultúrne vrstvy budú použité tak, ako toto bude navrhnuté pred vydaním §13 zákona č. 220/2004 Zb. O ochrane poľnohospodárskej pôdy. Spolu dôjde k vyňatiu **126 650 m²**.

Vnútorne rozvojové plochy spolu = 64 784 m², z toho na vyňatie 61 248 m²

Vonkajšie rozvojové plochy spolu = 338 328 m², z toho na vyňatie 285 459 m²

Pre potreby rozvoja jednotlivých funkčných zložiek obce v návrhovom období dôjde k novému vyňatiu 346 707 m² = 34,6707 ha pôdy.

B21 HODNOTENIE NAVRHOVANÉHO RIEŠENIA NAJMÄ Z HĽADISKA ENVIRONMENTÁLNYCH, EKONOMICKÝCH, SOCIÁLNYCH A ÚZEMNO-TECHNICKÝCH DÔSLEDKOV

Jednou z najdôležitejších priorít pri tvorbe urbanistického usporiadania obce je zachovanie súčasných hodnôt jak urbánneho, tak prírodného prostredia celého záujmového priestoru obce Preseľany. Hlavnými prioritami tohto územného plánu je zabezpečiť ochranu týchto hodnôt a následne vytvárať predpoklady pre zlepšenie kvality životného prostredia v celom záujmovom priestore a následne zvýšiť životnú úroveň občanov obce.

Návrh - zdôvodnenie.

a) využíva polohový faktor obce, ktorá leží na dopravnej tepne - ceste I. triedy I/64, medzi dvoma sídelnými útvarmi - krajským mestom Nitra a okresným mestom Topoľčany. Obec má predpoklad v oblasti poskytovania možnosti pre „bývanie v pokojnom prostredí“ a služieb v primeranej dostupnosti k mestu Nitra a Topoľčany.

b) zhodnocuje vnútorné rozvojové rezervy a možnosti pre novú bytovú výstavbu. ÚPN obce spĺňa požiadavky občana – vlastníka rozčleniť priestor jednotlivých rozvojových území na stavebné pozemky pre IBV tak, aby bola po zohľadnení miestnych špecifík rešpektovaná pôvodná, prirodzená parcelácia. Nová IBV znamená stabilizáciu mládeže a rozvojové istoty pre mladé rodiny, zlepšenie úrovne bývania a zastavenie úniku mladých rodín mimo obec .

c) navrhuje chýbajúce zariadenia občianskej vybavenosti hlavne v oblasti služieb, obchodu, športu, rekreácie, školstva, kultúry a zdravotníctva. Vytvára predpoklady pre viacfunkčné využitie sídelnej štruktúry ,ktorá obaľuje hlavnú kompozičnú os.

d) vytvára predpoklady pre dobudovanie dopravnej a technickej infraštruktúry (kanalizačná sieť, vodovodná sieť, systém odpadového hospodárstva, doplynofikácia ,elektrifikácia rozvojových lokalít) ako nevyhnutného predpokladu pre ďalší rozvoj obce.

e) Návrh prináša stratégiu rozvoja obce, ktorá vychádza zo súčasného demografického správania populácie. Ide o optimistický rozvoj jednotlivých vitálnych zložiek obce. Proporčne formuje funkčnú skladbu obce . Uprednostňuje funkčné zónovanie obce a doformovanie územia so samostatnými zónami výroby, podnikania bez negatívneho vplyvu na ostatné funkčné celky obce.

f) návrh jednoznačne definuje vybavenostné ohniská a línie s cieľom zlepšiť estetický výraz obce a zabezpečiť sa harmonickejší charakteru verejných priestorov.

g) budovanie rekreačno - športových funkcií a areálov v tesnej blízkosti obce – zvýšenie príťažlivosti obce pre návštevníkov – tranzitný turizmus – poznávací turizmus.

h) stanovuje ochranné a bezpečnostné pásma – zabezpečenie lepšej hygieny životného prostredia a zvýšenie bezpečnosti v obytnom území.

i) návrh prináša regulačné opatrenia pre rekonštrukciu objektov so zmiešanými funkciami okolo hlavnej kompozičnej osy so zachovaním pôvodného merítka stavieb a koloritu obce.

Z hľadiska dlhodobého rozvoja obce a proporčného formovanie sídelnej štruktúry sa návrh javí ako optimálny a jednoznačne sa snaží v maximálnej možnej miere eliminovať závislosť obce od nepredvídateľných faktorov ,ktoré obec nedokáže v požadovanej miere ovplyvniť. a vytvárať predpoklady pre optimistický vývoj a rast obce.

Spracoval Ing. arch. Peter Mizia

D. DOKLADOVÁ ČASŤ